

การพัฒนาทฤษฎีโปรแกรมสำหรับประเมินกระบวนการนํานโยบายการจัดการเรียนการสอน
ภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ไปปฏิบัติในสถานศึกษาด้วยแนวคิดการประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน



ปริญญานิพนธ์
ของ
สุภาพร โศคาพานิชย์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิทยาการการประเมิน

สิงหาคม 2560

การพัฒนาทฤษฎีโปรแกรมสำหรับประเมินกระบวนการนํานโยบายการจัดการเรียนการสอน
ภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ไปปฏิบัติในสถานศึกษาด้วยแนวคิดการประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน



ปริญญานิพนธ์
ของ
สุภาพร โกคาพานิชย์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิทยาการการประเมิน

สิงหาคม 2560

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การพัฒนาทฤษฎีโปรแกรมสำหรับประเมินกระบวนการนํานโยบายการจัดการเรียนการสอน
ภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ไปปฏิบัติในสถานศึกษาด้วยแนวคิดการประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน



ปริญญานิพนธ์
ของ
สุภาพร โกคาพานิชย์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิทยาการการประเมิน

สิงหาคม 2560

สุภาพร โภคาพานิชย์. (2560). การพัฒนาทฤษฎีโปรแกรมสำหรับประเมินกระบวนการนํานโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ไปปฏิบัติในสถานศึกษาด้วยแนวคิดการประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน. ปรินูญานิพนธ์ วท.ม. (วิทยาการการประเมิน). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาปรินูญานิพนธ์ : อาจารย์ ดร. ปิยพงษ์ คล้ายคลึง, อาจารย์ ดร. รุ่งฤดี กล้าหาญ.

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย 2 ประการคือ (1) เพื่อพัฒนาทฤษฎีโปรแกรมสำหรับประเมินกระบวนการนํานโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ไปปฏิบัติในสถานศึกษาด้วยแนวคิดการประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐานและ (2) เพื่อประเมินกระบวนการนํานโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ไปปฏิบัติในสถานศึกษาตามทฤษฎีโปรแกรมที่พัฒนาขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ขั้นตอนแรก การพัฒนาทฤษฎีโปรแกรม มี 2 ระยะ คือ ระยะแรก การศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ระยะที่สอง การสนทนากลุ่มจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของทฤษฎีโปรแกรม และขั้นตอนที่สองการประเมินกระบวนการนํานโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ตัวอย่างการวิจัยเป็นครูสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา จำนวน 520 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาอยู่ระหว่าง 0.66 – 1.00 มีค่าความเชื่อมั่นอยู่ระหว่าง 0.91 – 0.97 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) ทฤษฎีโปรแกรมสำหรับประเมินกระบวนการนํานโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ไปปฏิบัติในสถานศึกษา ประกอบด้วย ตัวแทรกแซงมี 3 ตัว ได้แก่ การสร้างความชัดเจนของนโยบาย การสร้างระบบกำกับติดตาม การสร้างความร่วมมือ ตัวกำหนดมี 5 ตัว ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบาย ความร่วมมือในการออกแบบการจัดการเรียนการสอนตามนโยบาย เจตคติต่อนโยบาย การยอมรับนโยบาย และความพร้อมทำงานตามนโยบาย และผลลัพธ์มี 1 ตัว ได้แก่ พฤติกรรมการสอนของครูตามนโยบาย 2) ผลประเมินกระบวนการนํานโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ไปปฏิบัติในสถานศึกษา พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับพอใช้ เมื่อพิจารณารายตัวบ่งชี้พบว่า ทุกตัวบ่งชี้อยู่ในระดับพอใช้ ยกเว้นการยอมรับนโยบาย ความพร้อมทำงานตามนโยบาย และพฤติกรรมการสอนของครูตามนโยบาย อยู่ในระดับดี

A DEVELOPMENT OF THE PROGRAM THEORY FOR EVALUATING OF CEFR ENGLISH
EDUCATION POLICY IMPLEMENTATION PROCESS IN SCHOOLS USING BY
THEORY-BASED EVALUATION APPROACH



Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Science Program in Evaluation Methodology
at Srinakharinwirot University

July 2016

Supaporn Pokapanich. (2017). *A Development of The Program Theory for Evaluation of CEFR English Education Policy Implementation Process in Schools Using by Theory-Based Evaluation Approach*. Master Thesis, M.S. (Evaluation Methodology). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor: Dr. Piyapong Khlaiklueng. Co-Advisor: Dr. Rungruedee Klaharn.

This thesis aims to (1) develop a program theory for CEFR (Common European Framework of Reference for Languages) in English education policy implementation and evaluation in schools using a theory-based evaluation and (2) to evaluate the program theory for CEFR in English education policy implementation. This thesis consisted of two phases. The first phase, a development by using the literature reviews and focus group of five experts. In the second phase, the program theory for CEFR in English education policy implementation and evaluation in schools was evaluated using theory-based evaluation. The sample consists of five hundred and twenty teachers and the data were collected using five point rating scale questionnaire. The questionnaires used for measuring manifest variables have a content validity of between 0.66 and 1.00 and a reliability coefficient of between 0.91 and 0.97. The data analysis employed frequency, percentage, average and standard deviation. The findings revealed the following: (1) The model developed for program theory for CEFR in English education policy implementation and evaluation in schools consists of three interventions and five determinants. The intervention included the establishment of a clear policy, monitoring policy and building collaboration, while the determinants included knowledge about policy, cooperation in teaching and learning terms of design in teaching and learning, attitudes towards policy, acceptance of policy and readiness for policy. The program theory yielded one outcome: the behavior of the teachers. (2) As for the evaluation of the program theory for CEFR in English education policy implementation and evaluation in schools, the results revealed that the average for all indicators was fair, except acceptance of policy readiness for policy, and behavior of teachers with a good average.

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

การพัฒนาทฤษฎีโปรแกรมสำหรับประเมินกระบวนการนำนโยบายการจัดการเรียนการสอน
ภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ไปปฏิบัติในสถานศึกษาด้วยแนวคิดการประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน
ของ

สุภาพร โศคาพานิชย์

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการการประเมิน

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์จักรชัย เอกปัญญาสกุล)
วันที่.....เดือน พ.ศ.....

อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ที่ปรึกษาหลัก

.....ประธาน

(อาจารย์ ดร. ปิยพงษ์ คล้ายคลึง)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ณัฐภรณ์ หลาวทอง)

.....ที่ปรึกษาร่วม

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร. รุ่งฤดี กล้าหาญ)

(อาจารย์ ดร. ปิยพงษ์ คล้ายคลึง)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร. รุ่งฤดี กล้าหาญ)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุทธีวรรณ พิรศักดิ์โสภณ)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความเมตตาและความดูแลเอาใจใส่เป็นอย่างดีจากอาจารย์ ดร. ปิยพงษ์ คล้ายคลึง อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ และอาจารย์ ดร. รุ่งฤดี กล้าหาญ อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ร่วม ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทั้งสองท่านที่ได้อบรมสั่งสอนให้ความรู้ให้คำแนะนำแก่ผู้วิจัย คอยดูแลเอาใจใส่ ตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ และคอยติดตามการทำปริญญานิพนธ์ของผู้วิจัยด้วยความปรารถนาดี ตั้งแต่เริ่มต้นพัฒนาโครงร่างปริญญานิพนธ์ จนสามารถทำปริญญานิพนธ์จนสำเร็จได้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. สุทธิวรรณ ฬิศศักดิ์โสภณ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ณัฐฐภรณ์ หลาวทอง คณะกรรมการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์ที่ได้มีความเมตตาให้ข้อเสนอแนะเพื่อช่วยให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น อีกทั้งขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สายวรุณ จำปาวัลย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เรืองเดช ศิริกิจ และอาจารย์ ดร. เกียรติยศ กุลเดชชัยชาญ ที่ให้คำแนะนำ ปรับปรุงในการสอบเค้าโครงปริญญานิพนธ์ และคณาจารย์ทุกท่านในสำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา ที่ให้ความรู้ ตลอดจนคำแนะนำสั่งสอนจนกระทั่งการวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบคุณสำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา ที่สนับสนุนในการจัดทำปริญญานิพนธ์ โดยมอบทุนท่าน ศาสตราจารย์ ดร. ชวาล แพรัตกุล อันทำให้การจัดทำปริญญานิพนธ์ดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่องและใช้ในการนำเสนอเผยแพร่ผลงานวิจัยในการประชุมสัมมนาระดับนานาชาติรายการ 2017 ICSSAM The 5th International Conference on Social Science and Management ครั้งที่ 5 เกียวโต ประเทศญี่ปุ่น

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาให้คำปรึกษาและเสนอแนะแนวทางอันมีคุณค่าเพื่อให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ให้ความร่วมมือในการทำวิจัย และขอขอบคุณคุณครูในโรงเรียนที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

และเหนือสิ่งอื่นใด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงยิ่งต่อบิดา มารดา ลุง ป้า น้า อา พี่ๆ น้องๆ ที่ให้การสนับสนุนทั้งด้านกำลังใจ กำลังกาย กำลังทรัพย์ และกำลังสติปัญญา ด้วยความรัก ความห่วงใย และความเอาใจใส่ ตลอดจนได้สนับสนุนผู้วิจัยจนสามารถทำวิจัยได้สำเร็จ

สุภาพร โภคาพานิชย์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
คำถามการวิจัย.....	7
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	7
ขอบเขตการวิจัย.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
ความสำคัญของการวิจัย.....	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
ตอนที่ 1 นโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ	
มาตรฐานความสามารถทางภาษาอังกฤษที่เป็นสากล (CEFR).....	11
กรอบอ้างอิงความสามารถทางภาษาของสหภาพยุโรป.....	11
จุดเน้นการเรียนการสอนตามกรอบนโยบาย CEFR.....	15
การส่งเสริมให้มีการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่มีความสามารถ	
ตามกรอบมาตรฐานหลัก.....	15
การยกระดับความสามารถในการจัดการเรียนการสอนของครูให้สอดคล้อง	
กับวิธีการเรียนรู้ที่เน้นการสื่อสารและเป็นไปตามกรอบความคิด	
หลัก CEFR.....	16
ตอนที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ.....	17
ความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติ.....	17
ขั้นตอนการนำนโยบายไปปฏิบัติ.....	18
การวัดความสำเร็จและความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ.....	22
ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ.....	26
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ.....	35
ตอนที่ 3 แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน.....	42
ความเป็นมาของแนวคิดการประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน.....	42
ความหมายของการประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน.....	45

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
ทฤษฎีโปรแกรม.....	45
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน.....	55
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	65
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	67
ระยะที่ 1 การพัฒนาทฤษฎีโปรแกรมสำหรับประเมินกระบวนการนํานโยบายการ จัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ไปปฏิบัติในสถานศึกษา.....	67
ระยะที่ 2 การประเมินกระบวนการนํานโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษา อังกฤษตามกรอบ CEFR ไปปฏิบัติในสถานศึกษา.....	71
การกำหนดประชากรและการเลือกตัวอย่างวิจัย.....	71
เครื่องมือวิจัยและการพัฒนาเครื่องมือ.....	72
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	77
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	77
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	79
ผลการพัฒนาทฤษฎีโปรแกรมสำหรับประเมินกระบวนการนํานโยบายการจัด การเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ไปปฏิบัติในสถานศึกษา.....	79
ผลการประเมินกระบวนการนํานโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตาม ตามกรอบ CEFR ไปปฏิบัติในสถานศึกษา.....	88
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	100
สรุปผลการวิจัย.....	100
อภิปรายผลการวิจัย.....	101
ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลวิจัยไปใช้.....	103
ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป.....	104

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
บรรณานุกรม.....	105
ภาคผนวก.....	111
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	120



บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำแนกผู้เรียนออกเป็น 3 กลุ่มหลัก และแบ่งออกเป็น 6 ระดับความสามารถ.....	12
2 คำอธิบายความสามารถในการใช้ภาษาทั้ง 6 ระดับ.....	13
3 ระดับความสามารถทางภาษาตามกรอบ CEFR.....	14
4 การวัดผลผลิตและผลลัพธ์ของการนำนโยบายไปปฏิบัติ.....	25
5 ประเด็นการสนทนากลุ่ม.....	69
6 นิยามตัวบ่งชี้ตัวประเมินกระบวนการนำนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษา อังกฤษตามกรอบ CEFR ไปปฏิบัติในสถานศึกษา.....	70
7 จำนวนตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	72
8 ตัวอย่างแบบสอบถาม.....	73
9 ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและค่าความเชื่อมั่น.....	74
10 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ.....	74
11 วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ.....	81
12 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการสร้างความชัดเจนของนโยบายรายข้อ.....	89
13 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการสร้างระบบกำกับติดตามรายข้อ.....	90
14 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการสร้างความร่วมมือรายข้อ.....	90
15 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายรายข้อ.....	91
16 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความร่วมมือในการออกแบบการจัด การเรียนการสอนตามนโยบายรายข้อ.....	92
17 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเจตคติต่อนโยบายรายข้อ.....	92
18 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการยอมรับนโยบายรายข้อ.....	93
19 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความพร้อมทำงานตามนโยบายรายข้อ.....	93
20 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานพฤติกรรมการสอนของครูตามนโยบายรายข้อ.....	94
21 ค่าเฉลี่ยของตัวบ่งชี้ประเมินกระบวนการนำนโยบายการจัดการเรียนการสอน ภาษาอังกฤษตามกรอบCEFR ไปปฏิบัติในสถานศึกษา.....	96
22 เปรียบเทียบตัวบ่งชี้ระหว่างระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา.....	99

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 ปัจจัยที่มีผลต่อความถูกต้องในการแปลงนโยบายของหน่วยงานที่รับผิดชอบ ในการนำนโยบายไปปฏิบัติ.....	19
2 การนำนโยบายไปปฏิบัติในระดับจุลภาค.....	22
3 มิติของตัวชี้วัดความสำเร็จและความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ มิติที่หนึ่ง.....	24
4 ตัวแบบที่ยึดหลักเหตุผล.....	29
5 ตัวแบบทางด้านการจัดการ.....	30
6 ตัวแบบทางด้านการพัฒนาองค์การ.....	31
7 ตัวแบบทางกระบวนการระบบราชการ.....	31
8 ตัวแบบทางการเมือง.....	32
9 ตัวแบบเชิงบูรณาการ.....	33
10 โมเดลทฤษฎีโปรแกรมเชิงเส้น.....	47
11 โมเดลทฤษฎีโปรแกรมแบบไม่เป็นเชิงเส้น.....	49
12 โมเดลการเปลี่ยนแปลง.....	49
13 โมเดลการกระทำ.....	51
14 โมเดลทฤษฎีโปรแกรมการป้องกันโรคเอดส์.....	53
15 โมเดลการเปลี่ยนแปลงการป้องกันโรคเอดส์โดยใช้ข้อมูลสารสนเทศ.....	54
16 โมเดลการเปลี่ยนแปลงการป้องกันโรคเอดส์โดยใช้การนำเสนอเชิงบวก.....	54
17 โมเดลการเปลี่ยนแปลงการป้องกันโรคเอดส์โดยใช้อาสาสมัครเข้าเยี่ยมผู้ป่วย โรคเอดส์.....	54
18 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	65
19 กรอบสำหรับร่างโมเดลการกระทำ.....	68
20 โมเดลการเปลี่ยนแปลงจากการศึกษาจากเอกสาร.....	69
21 โมเดลการกระทำการนำนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตาม กรอบ CEFR ไปปฏิบัติ.....	81
22 กรอบทฤษฎีโปรแกรมจากการศึกษาเอกสาร.....	83

บัญชีภาพประกอบ (ต่อ)

ภาพประกอบ	หน้า
23 โมเดลการเปลี่ยนแปลงของทฤษฎีโปรแกรมการนำนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ไปปฏิบัติ.....	86
24 กรอบทฤษฎีโปรแกรมการนำนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ไปปฏิบัติ.....	87
25 ผลการประเมินการนำนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ไปปฏิบัติในสถานศึกษา.....	97
26 ผลการประเมินการนำนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ไปปฏิบัติในสถานศึกษาในระดับประถมศึกษา.....	97
27 ผลการประเมินการนำนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ไปปฏิบัติในสถานศึกษาในระดับมัธยมศึกษา.....	98

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเป็นกระบวนการดำเนินงานที่สำคัญของกระทรวงศึกษาธิการที่ต้องดำเนินการให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ เนื่องจากระดับความสามารถของคนไทยในด้านภาษาอังกฤษยังอยู่ระดับต่ำ ในขณะที่ประเทศต้องเร่งพัฒนาให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก และรองรับภาวะการค้าการลงทุน การเชื่อมโยงระหว่างประเทศ และการเข้าร่วมเป็นสมาชิกของประชาคมอาเซียนที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษากลางหรือภาษาที่ใช้ในการทำงาน ประเทศไทยจึงจำเป็นต้องพัฒนาขีดความสามารถของบุคคลเพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศให้เจริญรุดหน้า ก้าวทันต่อกระแสความเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเข้าสู่เสรีประชาคมอาเซียน ภาษาอังกฤษจึงมีบทบาทสำคัญต่อการดำรงชีวิตประจำวันของคนไทยมากขึ้น (สถาบันภาษาอังกฤษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2558) กำหนดให้มีการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งประกอบด้วย นโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษต่างๆ ดังนี้ (1) การใช้กรอบอ้างอิงความสามารถทางภาษาของสหภาพยุโรป (the common european framework of reference for languages: CEFR) (2) การปรับจุดเน้นการเรียนการสอนให้เป็นไปตามธรรมชาติของการเรียนรู้โดยเน้นการสื่อสาร (communicative language teaching: CLT) (3) การส่งเสริมให้มีการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่มีมาตรฐานตามกรอบมาตรฐานหลัก (4) ยกระดับความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษของครูและนักเรียน (5) ยกระดับความสามารถในการจัดการเรียนการสอนของครู ให้สอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ที่เน้นการสื่อสาร (CLT) และเป็นไปตามกรอบ CEFR และ (6) ส่งเสริมให้มีการใช้สื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการช่วยพัฒนาความสามารถทางภาษาของครูและนักเรียน (สถาบันภาษาอังกฤษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558)

สำหรับนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่สำคัญและถือว่าเป็นนโยบายใหม่ของการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษคือ นโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2558) กำหนดแนวทางในการดำเนินการ 5 ประการ ดังนี้ (1) การกำหนดเป้าหมายการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาผู้เรียนตามกรอบ CEFR (2) การกำหนดเป้าหมายของหลักสูตรตามกรอบ CEFR สำหรับใช้ในการจัดการเรียนการสอน

ตามหลักสูตร (3) การนำระดับความสามารถทางภาษาตามกรอบ CEFR มาใช้ในการจัดกระบวนการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนสามารถแสดงออกซึ่งทักษะทางภาษาและองค์ความรู้ตามที่ระบุไว้ (4) การทดสอบโดยใช้แบบทดสอบตามกรอบ CEFR เพื่อให้ได้ข้อมูลระดับความสามารถของผู้เรียนสำหรับนำผลประเมินไปใช้พัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถตามเป้าหมายที่กำหนด และ (5) การพัฒนาครู ได้แก่ การใช้เครื่องมือในการประเมินตนเอง (self-assessment checklist) ตามกรอบ CEFR การจัดทำฐานข้อมูลและกลุ่มครูตามระดับความสามารถตามกรอบ CEFR และการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาครูตามความสามารถด้านภาษาตามกรอบ CEFR (สถาบันภาษาอังกฤษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558)

กรอบอ้างอิงความสามารถทางภาษาของสหภาพยุโรป CEFR จำแนกระดับความสามารถผู้เรียนออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ ผู้ใช้ภาษาขั้นพื้นฐาน (ระดับ A1 และ A2) ผู้ใช้ภาษาขั้นอิสระ (ระดับ B1 และ B2) และผู้ใช้ภาษาขั้นคล่องแคล่ว (ระดับ C1 และ C2) ทั้งนี้ ในเบื้องต้นกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาความสามารถทางภาษาของผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ดังนี้ (1) ระดับประถมศึกษา (ป.6) กำหนดให้มีระดับความสามารถทางภาษาตามกรอบ CEFR อยู่ในระดับ A1 หมายถึง ผู้เรียนสามารถใช้และเข้าใจประโยคง่ายๆ ในชีวิตประจำวัน สามารถแนะนำตัวเองและผู้อื่นสามารถตั้งคำถามเกี่ยวกับบุคคลอื่น (2) ระดับมัธยมศึกษา (ม.3) กำหนดให้มีระดับความสามารถทางภาษาตามกรอบ CEFR อยู่ในระดับ A2 หมายถึง ผู้เรียนสามารถใช้และเข้าใจประโยคในชีวิตประจำวัน (ในระดับกลาง) และ (3) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ม.6 / ปวช.) กำหนดให้มีระดับความสามารถทางภาษาตามกรอบ CEFR อยู่ในระดับ B1 ผู้เรียนสามารถพูด เขียน และจับใจความสำคัญของข้อความทั่วๆ ไปถ้าเป็นหัวข้อที่คุ้นเคยหรือสนใจ มีความสามารถในการจัดการกับสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างการเดินทางในประเทศที่ใช้ภาษาอังกฤษได้ สามารถบรรยายประสบการณ์ เหตุการณ์ ความคิดฝัน ความหวัง พร้อมให้เหตุผลสั้นๆ ได้ (สถาบันภาษาอังกฤษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558)

กระทรวงศึกษาธิการจึงกำหนดการขับเคลื่อนนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษโดยให้หน่วยงานที่ต้องจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษนำกรอบ CEFR ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ โดยกำหนดแผนปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของกระทรวงศึกษาธิการ ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงศักยภาพ บริบท และความต้องการของสถานศึกษาที่แตกต่างกันด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2557) นโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR จึงถือว่าเป็นนโยบายใหม่ที่ครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษจะต้องเป็นผู้ปฏิบัติตามนโยบาย แต่ในการปฏิบัติจริงในสถานศึกษา โรงเรียนต้องรองรับนโยบายของรัฐหลายนโยบาย เช่น การอ่านออกเขียนได้ การส่งเสริมค่านิยม 12 ประการ การจัดการเรียนการสอน

แบบสะเต็มศึกษา การจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (brain-based learning) เป็นต้น การนํานโยบายไปปฏิบัติจึงมีความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนของครูตามกรอบ CEFR เป็นอย่างยิ่ง เช่นเดียวกับ วรเดช จันทศร (2554) ที่กล่าวว่า การนํานโยบายไปปฏิบัติของหน่วยงาน ภาครัฐที่ผ่านมา ยังไม่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเท่าที่ควร เนื่องจากหน่วยงานต้องรองรับนโยบาย เป็นจำนวนมาก ทำให้ไม่ประสบความสำเร็จ และนโยบายที่กำลังดำเนินการอยู่อีกหลายนโยบายนั้นก็ มีแนวโน้มที่จะไม่ประสบความสำเร็จตามไปด้วย หากขาดกระบวนการนํานโยบายไปปฏิบัติที่มี ประสิทธิภาพ

การขับเคลื่อนนโยบายให้ประสบความสำเร็จได้นั้นต้องอาศัยกระบวนการนํานโยบายไป ปฏิบัติที่มีความเหมาะสม ดังจะเห็นได้จากนักวิชาการหลายท่านให้ความสนใจศึกษากระบวนการนํานโยบายไปปฏิบัติ เช่น ธัญภรณ์ เลาหะเพ็ญแสง สุวิมล ว่องวาณิช และอวยพร เรืองตระกูล (2556) ศึกษากระบวนการนํานโยบายวิจัยในชั้นเรียนสู่การปฏิบัติในโรงเรียน พบว่า ครูมีทักษะการทำวิจัยใน ชั้นเรียนได้ก็ต่อเมื่อโรงเรียนประสบความสำเร็จในการนํานโยบายวิจัยในชั้นเรียนสู่การปฏิบัติ เช่น การกำหนดกลยุทธ์การนํานโยบายไปปฏิบัติที่เหมาะสม การพัฒนาครู การกำหนดมาตรการแรงจูงใจ เป็นต้น สำหรับ อธิติชัย สีดํา (2553) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนํานโยบายเสริมสร้างสันติสุขใน พื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ไปปฏิบัติ พบว่า ปัจจัยด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติตามนโยบายเป็นตัวแปร สำคัญที่ทำให้นโยบายประสบความสำเร็จ เช่นเดียวกับ วงเดือน กองสวัสดิ์ (2555) กล่าวว่า ปัจจัย ด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติงานเป็นปัจจัยเดียวที่ทำให้โครงการเครือข่ายอินเทอร์เน็ตประสบความสำเร็จ ในสถานศึกษา เป็นต้น งานวิจัยเหล่านี้สะท้อนให้เห็นว่า ความสำเร็จของนโยบายขึ้นอยู่กับ กระบวนการนํานโยบายไปปฏิบัติ หากผู้ในระดับนโยบายต้องการขับเคลื่อนนโยบายลงสู่สถานศึกษา ได้จริง ต้องเน้นให้ความสำคัญกับการออกแบบกลยุทธ์และกระบวนการนํานโยบายไปปฏิบัติ

สำหรับงานวิจัยด้านการประเมินความสำเร็จของนโยบายทางการศึกษาส่วนใหญ่เน้นประเมิน ผลลัพธ์ของนโยบายมากกว่าประเมินกระบวนการนํานโยบายไปปฏิบัติ ทำให้ไม่ได้รับสารสนเทศ เกี่ยวกับกลไกหรือปัจจัยเชิงสาเหตุที่ทำให้โรงเรียนประสบความสำเร็จตามนโยบาย และตัวอย่างของ งานวิจัยที่ประเมินกระบวนการนํานโยบายไปปฏิบัติโดยใช้แนวคิดการประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน ได้แก่ งานวิจัยของ ปิยพงษ์ คล้ายคลึง (2556) พัฒนาทฤษฎีโปรแกรมสำหรับประเมินความสำเร็จของ การนํานโยบายปฏิรูปการศึกษาไปปฏิบัติในสถานศึกษาโดยใช้วิธีนิรนัยและอุปนัย ซึ่งศึกษา ความสำเร็จของการนํานโยบายปฏิรูปการศึกษาไปปฏิบัติครอบคลุมเฉพาะการจัดการเรียนการสอนที่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การวิจัยในชั้นเรียน การวัดและประเมินผลผู้เรียนเท่านั้น ผลการวิจัยทำให้ได้ ทฤษฎีโปรแกรมสำหรับใช้ในการประเมินความสำเร็จของการนํานโยบายปฏิรูปการศึกษาไปปฏิบัติใน สถานศึกษาที่มีความเหมาะสมกับบริบทตามขนาดของโรงเรียนและบริบทการศึกษาของประเทศไทย

ข้อเสนอแนะจากงานวิจัยนี้จึงน่าจะนำมาเป็นประเด็นการวิจัยครั้งนี้ คือ ควรพัฒนาทฤษฎีโปรแกรมสำหรับประเมินกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติในนโยบายอื่นๆ เนื่องจากเนื้อหาของนโยบายมีความแตกต่างกัน และมีความเฉพาะเจาะจงกับบริบทที่นำไปปฏิบัติ นอกจากนี้ควรเพิ่มเส้นความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปร การมีส่วนร่วมวางแผนงานตามนโยบายที่ส่งผลต่อตัวแปรเจตคติ และการยอมรับนโยบายอีกด้วย ผู้วิจัยจึงนำประเด็นการวิจัยนี้มาต่อยอดในการพัฒนาทฤษฎีโปรแกรมสำหรับประเมินกระบวนการนำนโยบายการจัดการเรียนการสอนตามกรอบ CEFR ไปปฏิบัติในสถานศึกษา ซึ่งจะทำให้หน่วยงานระดับนโยบาย ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับสถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการประเมิน กำกับ ติดตามความสำเร็จของการนำนโยบายดังกล่าวอีกด้วย

วรเดช จันทรศร (2554) ได้สรุปปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายด้านการศึกษาไปปฏิบัติจากการศึกษานโยบายด้านนวัตกรรมการศึกษา นโยบายของวิทยาลัยครู และนโยบายรณรงค์การรู้หนังสือ โดยทุกนโยบายมีการกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติที่เหมือนกันคือ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งจากนโยบายทั้ง 3 กรณีสืบค้นปัจจัยสำคัญของกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติได้ 3 ด้าน ดังนี้ (1) ปัจจัยด้านนโยบาย ได้แก่ เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบาย การกำหนดภารกิจและการมอบหมายงานตามนโยบาย กลยุทธ์และเทคนิคที่ใช้ในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ขอบเขตของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการนำนโยบายไปปฏิบัติ ทรัพยากรของนโยบาย (2) ปัจจัยด้านลักษณะขององค์การ ได้แก่ สภาพแวดล้อมของการปฏิบัติงาน ภายในองค์การ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร การสนับสนุนของผู้บริหาร ทรัพยากรขององค์การ ลักษณะของกระบวนการติดต่อสื่อสารภายในองค์การและระหว่างองค์การที่เกี่ยวข้อง ทักษะและความรู้ความสามารถของบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน และมาตรการในการควบคุม ประเมินผล และกระตุ้นส่งเสริม และ (3) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ได้แก่ การสนับสนุนทางการเมือง และการสนับสนุนจากหน่วยงานส่วนกลางของรัฐและหน่วยงานส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง จากงานวิจัยนี้ผู้วิจัยจึงใช้เป็นกรอบทฤษฎีหลักสำหรับการสืบค้นเอกสารและงานวิจัยสำหรับนำไปใช้พัฒนาทฤษฎีโปรแกรม

ผลการสังเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (ปิยพงษ์ คล้ายคลึง, 2556; วงเดือน กองสวัสดิ์, 2555; ศิริพรรณ เพื่องเงิน, 2555; ศิลา ผิวกุล, 2555; รณชิต พฤษกรรม, 2554; ครรชิต จามรมาน, 2553; อธิพิณ สีดำ, 2553; อรรถวิทย์ สุทธอนนท์, 2552; รัฐกร กลิ่นอุบล, 2551; พูลย์ชัย ยาวิราช, 2550; นพรุจ ศักดิ์ศิริ, 2550; สุภรณ์ อากาศโชติ, 2543) ประกอบด้วย 3 ประเภท โดยแบ่งตามทฤษฎีโปรแกรมของแนวคิดการประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน (theory-based evaluation) ดังนี้ (1) ตัวแทรกแซง ประกอบด้วย 3 ตัวแปร ได้แก่ การสื่อสารนโยบาย การสนับสนุนทรัพยากรจัดการเรียนรู้ และการกำกับติดตาม (2) ตัวกำหนด ประกอบด้วย 5 ตัวแปร ได้แก่ เจตคติและการยอมรับนโยบาย การมีส่วนร่วมวางแผน

งานตามนโยบาย ความพร้อมทำงานตามนโยบาย ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบาย และความมุ่งมั่นทำงานตามนโยบาย (3) ผลลัพธ์ ประกอบด้วย 2 ตัวแปร ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครู และคุณภาพครู

การวิจัยนี้จึงเลือกใช้แนวคิดการประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน (theory-based evaluation) เนื่องจากแนวคิดนี้มีความเหมาะสมที่จะแสดงให้เห็นถึงกลไกในการทำงานของกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ ตลอดจนเป็นแนวคิดการประเมินที่ตรวจสอบสถานการณ์หรือเงื่อนไขที่ทำให้เกิดผลลัพธ์ตามต้องการโดยใช้ทฤษฎี ทำให้ทราบถึงกระบวนการและกลไกการทำงานที่ทำให้ประสบความสำเร็จหรือความล้มเหลว สามารถให้คำแนะนำในการออกแบบ การปรับปรุง และการพัฒนาโครงการให้ประสบความสำเร็จด้วยทฤษฎี (Chen, 2005) จุดเด่นของแนวคิดการประเมินนี้นอกจากจะให้สารสนเทศเกี่ยวกับผลการประเมินแล้ว ยังทำให้ได้ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของการดำเนินงานโครงการอีกด้วย นอกจากนี้ Stufflebeam (2014) กล่าวว่า การประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐานมีจุดเด่นอีกประการหนึ่งคือ ช่วยให้โครงการมีความชัดเจนเกี่ยวกับความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรที่เกี่ยวข้องสำหรับนำไปใช้ออกแบบตัวบ่งชี้การประเมินได้อย่างครอบคลุม

ทฤษฎีโปรแกรม (program theory) ตามแนวคิดการประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐานจึงมีความสำคัญที่นักประเมินต้องพัฒนาและตรวจสอบความเหมาะสมก่อนนำไปใช้ในการประเมิน เนื่องจากทฤษฎีโปรแกรมช่วยแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์และกลไกการทำงานของโครงการได้อย่างชัดเจน ซึ่งทฤษฎีโปรแกรมในงานวิจัยนี้ใช้ตามแนวคิดของ Chen (2005) ประกอบด้วย 2 โมเดล ได้แก่ (1) โมเดลการกระทำ เป็นโมเดลที่แสดงให้เห็นถึงบริบท กลุ่มเป้าหมาย การนำไปปฏิบัติ ของทฤษฎีโปรแกรม และ (2) โมเดลการเปลี่ยนแปลง เป็นโมเดลที่ใช้ทฤษฎีมาอธิบายกลไกการทำงานที่ทำให้เกิดผลลัพธ์ โดยค้นหาตัวกำหนด (determinant) หรือตัวแปรคั่นกลางที่จะทำให้เกิดผลลัพธ์

การประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐานจึงมีความจำเป็นต้องอาศัยทฤษฎีโปรแกรม (program theory) ในการประเมิน ทำให้นักวิชาการหลายท่านแนะนำให้มีการตรวจสอบความเหมาะสมของทฤษฎีโปรแกรมก่อนนำไปใช้ประเมิน ซึ่งวิธีการพัฒนาทฤษฎีโปรแกรมมีหลายวิธี เช่น วิธีการพัฒนาทฤษฎีโปรแกรมจากการสังเกตและสัมภาษณ์ (โสมฉาย บุญญานันท์, 2549) วิธีการพัฒนาทฤษฎีโปรแกรมจากการศึกษาเอกสารและตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างโดยใช้สถิติ (วิยดา เหล่มตระกูล, 2546; Adedokun Childress and Burgess, 2011) วิธีการพัฒนาทฤษฎีโปรแกรมจากการรวมวิธีอุปนัยและนิรนัย (ปิยพงษ์ คล้ายคลึง, 2556) เป็นต้น สำหรับงานวิจัยนี้ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีพัฒนาทฤษฎีโปรแกรมจากการวิเคราะห์เอกสารและตรวจสอบความเหมาะสมของทฤษฎีโปรแกรมโดยผู้เชี่ยวชาญ Funnell and Rogers (2011) ได้เสนอแนะว่า วิธีการพัฒนาดังกล่าวเรียกว่า การพัฒนาทฤษฎีโปรแกรมโดยใช้วิธีอุปนัย (inductive development) เป็นการใช้อยู่เป็นทางการและไม่เป็น

ทางการของโครงการ ศึกษาความต้องการของโครงการ การร่างทฤษฎีโปรแกรมจากการศึกษาผลของโครงการที่มีอยู่ก่อนจากผู้เชี่ยวชาญ และผู้มีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้อง โดยเน้นการศึกษาจากงานเอกสารวิชาการต่างๆที่มีอยู่แล้ว การพัฒนาทฤษฎีโปรแกรมโดยใช้วิธีอุปนัยนี้สามารถนำทฤษฎีโปรแกรมที่มีอยู่แล้วมาสร้างและพัฒนาเป็นทฤษฎีโปรแกรมในบริบทที่ใกล้เคียงกันได้ แต่ไม่อาจนำมาใช้ได้ทั้งหมดเนื่องจากทฤษฎีโปรแกรมยังมีข้อจำกัดในเรื่องของบริบทที่นำไปใช้ จึงทำให้ต้องมีการพัฒนาทฤษฎีโปรแกรมอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้การพัฒนาทฤษฎีโปรแกรมด้วยวิธีอุปนัยเป็นวิธีที่ง่ายและสะดวก สามารถนำไปใช้ประเมินได้ แต่ก่อนที่จะนำไปใช้ควรมีการนำไปตรวจสอบก่อนที่จะนำไปใช้โดยผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ที่มีประสบการณ์เกี่ยวข้องเสียก่อน

งานวิจัยนี้ยังมีประเด็นวิจัยที่ผู้วิจัยสนใจศึกษาอีกประการหนึ่งคือ กระบวนการนำนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ตามทฤษฎีโปรแกรมที่พัฒนาขึ้นเป็นอย่างไร ประเด็นวิจัยนี้จะทำให้สามารถได้คำตอบเกี่ยวกับระดับความสำเร็จของการนำนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ไปปฏิบัติ เพื่อให้ได้สารสนเทศไปใช้ในการปรับปรุงกระบวนการขับเคลื่อนนโยบาย เนื่องจากนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR เริ่มประกาศใช้โดยกระทรวงศึกษาธิการเมื่อ พ.ศ. 2558 ซึ่งอาจยังไม่เห็นผลสำเร็จของนโยบายชัดเจน เพราะการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษต้องใช้เวลา แต่หากมีการประเมินความก้าวหน้า (formative evaluation) และนำสารสนเทศที่ได้จากการประเมินมาปรับปรุงและออกแบบกระบวนการนำนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ไปปฏิบัติในระหว่างการขึ้นนโยบายนั้น ย่อมส่งผลดีต่อความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

นอกจากนี้งานวิจัยเกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติในสถานศึกษาได้ให้ข้อค้นพบเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติจำนวนมาก แต่สำหรับบริบทของนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ยังไม่มีทฤษฎีโปรแกรมดังกล่าวมาใช้กับสถานศึกษา ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาทฤษฎีโปรแกรมสำหรับประเมินกระบวนการนำนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ไปปฏิบัติในสถานศึกษาและศึกษาผลการดำเนินงานของกระบวนการนำนโยบาย เพื่อให้ได้สารสนเทศทั้งที่เป็นประโยชน์สำหรับเป็นแนวทางในการประเมิน กำกับ และติดตามกระบวนการนำนโยบายการจัดการเรียนการสอนตามกรอบ CEFR ตลอดจนได้สารสนเทศเกี่ยวกับผลการดำเนินงานในด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติสำหรับนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนากระบวนการทำงานของผู้เกี่ยวข้องในระดับนโยบาย ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับสถานศึกษาให้มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพ

คำถามการวิจัย

1. ทฤษฎีโปรแกรมสำหรับประเมินกระบวนการนำนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ไปปฏิบัติในสถานศึกษามีลักษณะอย่างไร ประกอบด้วย ตัวแทรกแซง (intervention) ตัวกำหนด (determinant) และผลลัพธ์ (outcome) อะไรบ้าง
2. กระบวนการนำนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ไปปฏิบัติในสถานศึกษามีผลการดำเนินงานตามทฤษฎีโปรแกรมที่พัฒนาขึ้นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาทฤษฎีโปรแกรมสำหรับประเมินกระบวนการนำนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ไปปฏิบัติในสถานศึกษาด้วยแนวคิดการประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน
2. เพื่อประเมินกระบวนการนำนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ไปปฏิบัติในสถานศึกษาตามทฤษฎีโปรแกรมที่พัฒนาขึ้น

ขอบเขตการวิจัย

การพัฒนาทฤษฎีโปรแกรมสำหรับประเมินกระบวนการนำนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ไปปฏิบัติในสถานศึกษา ในการวิจัยครั้งนี้พัฒนาทฤษฎีโปรแกรมโดยวิธีอุปนัย (inductive) ตามแนวคิดของ Funnell and Rogers (2011) โดยใช้การศึกษาเอกสารเกี่ยวกับทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นหลัก จากนั้นตรวจสอบความเหมาะสมของทฤษฎีโปรแกรมโดยผู้เชี่ยวชาญ

สำหรับการประเมินกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติในสถานศึกษาครั้งนี้ ศึกษาเฉพาะนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ที่ประกาศโดยกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อ พ.ศ. 2558 เท่านั้น โดยครอบคลุมแนวการดำเนินงานตามนโยบาย 5 ประการ ได้แก่ (1) การกำหนดเป้าหมายการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาผู้เรียนตามกรอบ CEFR (2) การกำหนดเป้าหมายของหลักสูตรตามกรอบ CEFR สำหรับใช้ในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร (3) การนำระดับความสามารถทางภาษาตามกรอบ CEFR มาใช้ในการจัดกระบวนการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนสามารถแสดงออกซึ่งทักษะทางภาษาและองค์ความรู้ตามที่ระบุไว้ (4) การทดสอบโดยใช้แบบทดสอบตามกรอบ CEFR เพื่อให้ได้ข้อมูลระดับความสามารถของผู้เรียนสำหรับนำผลประเมินใช้พัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถตามเป้าหมายที่กำหนด และ (5) การพัฒนาครู ได้แก่ การใช้เครื่องมือในการประเมินตนเอง (self-assessment checklist) ตามกรอบ CEFR

การจัดทำฐานข้อมูลและกลุ่มครูตามระดับความสามารถตามกรอบ CEFR และการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาครูตามความสามารถด้านภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR

งานวิจัยนี้เน้นการประเมินกระบวนการนำนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ไปปฏิบัติในสถานศึกษา ส่วนผลสำเร็จของการนำนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR อาจยังไม่เห็นชัดเจน เนื่องจากกระทรวงศึกษาธิการเพิ่งเริ่มประกาศใช้นโยบายเมื่อปี พ.ศ. 2558 (สถาบันภาษาอังกฤษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558) ดังนั้นผลสำเร็จของการนำนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ไปปฏิบัติจะเน้นวัดความสำเร็จจากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครู

นอกจากนี้การประเมินกระบวนการนำนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ไปปฏิบัติในสถานศึกษาจะใช้วิธีการเชิงปริมาณ โดยผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยเป็นครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา เพื่อให้ได้สารสนเทศเกี่ยวกับผลการดำเนินงานที่เป็นภาพรวมครอบคลุม 4 ภูมิภาค ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้

นิยามศัพท์เฉพาะ

ทฤษฎีโปรแกรม (program theory) หมายถึง แผนภาพ แสดงกลไกการทำงานของกระบวนการนำนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ไปปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จ โดยอธิบายสาเหตุ ผลกระทบและกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติในโรงเรียน ประกอบด้วย 2 โมเดล ได้แก่

1) โมเดลการกระทำ (action model) หมายถึง การแสดงความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงเป็นไดอะแกรมเกี่ยวกับปัญหาและบริบทของกลุ่มเป้าหมายที่ต้องปฏิบัติตามนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR และนำไปสู่การออกแบบตัวแทรกแซงบนฐานแนวคิดของโมเดลการเปลี่ยนแปลง

2) โมเดลการเปลี่ยนแปลง (change model) หมายถึง โมเดลที่แสดงอิทธิพลของตัวแทรกแซง (intervention) ที่มีต่อตัวกำหนด (determinant) และผลลัพธ์ (outcome) ของการนำนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ไปปฏิบัติในสถานศึกษาโดยมีทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องรองรับ

การพัฒนาทฤษฎีโปรแกรม (program theory development) หมายถึง กระบวนการสร้างทฤษฎีโปรแกรมสำหรับประเมินกระบวนการนำนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ไปปฏิบัติในสถานศึกษาโดยใช้วิธีอุปนัย (inductive development) ด้วยการศึกษาค้นคว้า

ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากนั้นนำร่างทฤษฎีโปรแกรมให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสม ก่อนนำไปใช้ประเมินจริง

การประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน (theory-based evaluation) หมายถึง แนวคิดการประเมินที่ตรวจสอบสถานการณ์หรือเงื่อนไขที่ทำให้เกิดผลลัพธ์ตามต้องการโดยใช้ทฤษฎี ทำให้ทราบถึงกระบวนการและกลไกการทำงานที่ทำให้ประสบความสำเร็จหรือล้มเหลว สามารถให้คำแนะนำในการออกแบบ การปรับปรุงและการพัฒนาโปรแกรมให้ประสบความสำเร็จด้วยทฤษฎี

กระบวนการนำนโยบายการจัดการเรียนการสอนตามกรอบ CEFR ไปปฏิบัติ หมายถึง การนำนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบมาตรฐานความสามารถทางภาษาอังกฤษที่เป็นสากล (the common european framework of reference for languages: CEFR) ไปปฏิบัติในโรงเรียนระดับชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษา โดยครูมีพฤติกรรมการสอนตามแนวนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ทำให้การสอนของครูมีคุณภาพ ซึ่งความสำเร็จเหล่านี้วัดจากตัวบ่งชี้ความสำเร็จที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากทฤษฎีโปรแกรม

กรอบ CEFR หมายถึง กรอบมาตรฐานความสามารถทางภาษาอังกฤษที่ได้รับการยอมรับที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามแนวนโยบายของรัฐ

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ทำให้ได้ทฤษฎีโปรแกรมสำหรับประเมินกระบวนการนำนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ไปปฏิบัติในสถานศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา ซึ่งสารสนเทศที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ระดับนโยบาย ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับสถานศึกษา ดังนี้

1. ประโยชน์ที่ได้รับระดับนโยบาย ทำให้ได้สารสนเทศเกี่ยวกับผลการดำเนินงานด้านกระบวนการนำนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ไปปฏิบัติในสถานศึกษา สำหรับนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนา ปรับปรุง และออกแบบกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติให้เหมาะสมในระดับนโยบาย เพื่อให้ลงสู่ความสำเร็จในระดับปฏิบัติการ นอกจากนี้ยังทำให้ได้ตัวอย่างของแนวทางการกำกับ ติดตาม และประเมินกระบวนการนำนโยบายดังกล่าวในระยะต่อไปอีกด้วย

2. ประโยชน์ที่ได้รับระดับเขตพื้นที่การศึกษา ทำให้ได้แนวทางในการประเมินการนำนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ไปปฏิบัติให้เหมาะสมกับระดับสถานศึกษาต่อไป ตลอดจนได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับผลประเมิน สำหรับนำไปใช้ในการส่งเสริมให้สถานศึกษามีการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเป็นไปตามแนวนโยบาย และเป็นข้อมูลสำหรับให้

ผู้รับผิดชอบในระดับเขตพื้นที่การศึกษาวางแผนการดำเนินงานในระยะต่อไป เพื่อให้การนำนโยบายไปปฏิบัติประสบความสำเร็จ

3. ประโยชน์ที่ได้รับระดับสถานศึกษา ทำให้ได้แนวทางในการออกแบบกระบวนการนำนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ไปปฏิบัติในสถานศึกษา แนวทางการประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐานที่สามารถนำไปประเมินความก้าวหน้าให้ได้สารสนเทศในการปรับปรุงภายในโรงเรียน ทั้งนี้สถานศึกษาสามารถนำทฤษฎีโปรแกรมไปใช้สำหรับประเมินได้ด้วยตนเองอีกด้วย



บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การนำเสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแบ่งเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 เอกสารเกี่ยวกับนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบมาตรฐานความสามารถทางภาษาอังกฤษที่เป็นสากล (CEFR) ตอนที่ 2 แนวคิดการนำนโยบายไปปฏิบัติ (policy implementation) และตอนที่ 3 แนวคิดการประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน (theory-based evaluation)

ตอนที่ 1 นโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบมาตรฐานความสามารถทางภาษาอังกฤษที่เป็นสากล (CEFR)

การนำเสนอในตอนนี้ แบ่งออกเป็น 4 หัวข้อ ได้แก่ (1.1) กรอบอ้างอิงความสามารถทางภาษาของสหภาพยุโรป (the common european framework of reference for languages: CEFR) (1.2) จุดเน้นการเรียนการสอนตามกรอบนโยบาย CEFR (1.3) การส่งเสริมให้มีการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่มีมาตรฐานตามกรอบมาตรฐานหลัก (1.4) การยกระดับความสามารถในการจัดการเรียนการสอนของครู ให้สอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ที่เน้นการสื่อสาร (CLT) และเป็นไปตามกรอบความคิดหลัก CEFR (สถาบันภาษาอังกฤษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558)

1.1 กรอบอ้างอิงความสามารถทางภาษาของสหภาพยุโรป (the common european framework of reference for languages: CEFR)

กรอบอ้างอิงความสามารถทางภาษาของสหภาพยุโรป (CEFR) เป็นกรอบความคิดหลักในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของประเทศไทย ทั้งในการออกแบบหลักสูตร การพัฒนาการเรียนการสอน การทดสอบ การวัดผล การพัฒนาครูรวมถึงการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ (สถาบันภาษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558)

เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีทิศทางในการดำเนินการที่เป็นเอกภาพ มีเป้าหมายการเรียนรู้และการพัฒนาที่เทียบเคียงได้กับมาตรฐานสากลที่เป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ กระทรวงศึกษาธิการจึงกำหนดให้ใช้กรอบอ้างอิงทางภาษาของสหภาพยุโรป the common european framework of reference for languages (CEFR) เป็นกรอบความคิดหลักในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

กรอบอ้างอิงความสามารถทางภาษาของสหภาพยุโรป (the common european framework of reference for languages: CEFR) คือ มาตรฐานการประเมินความสามารถทางภาษาที่สหภาพยุโรปจัดทำขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน และการประเมินภาษา

ที่สองหรือภาษาต่างประเทศ ในปี ค.ศ. 2002 สภาแห่งสหภาพยุโรปได้กำหนดให้ใช้กรอบอ้างอิง CEFR ในการตรวจสอบความสามารถทางภาษา ปัจจุบันกรอบอ้างอิง CEFR ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางว่าเป็นมาตรฐานในการจัดลำดับความสามารถทางภาษาของแต่ละบุคคล

กรอบอ้างอิงความสามารถทางภาษาของสหภาพยุโรป CEFR ได้จำแนกผู้เรียนออกเป็น 3 กลุ่มหลัก และแบ่งเป็น 6 ระดับความสามารถ ดังตาราง 1 และตาราง 2

ตาราง 1 จำแนกผู้เรียนออกเป็น 3 กลุ่มหลัก และแบ่งเป็น 6 ระดับความสามารถ

(สถาบันภาษาอังกฤษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558)

level group	A		B		C	
level group	basic User		independent User		proficient User	
name	ผู้ใช้ภาษาอังกฤษขั้นพื้นฐาน		ผู้ใช้ภาษาขั้นอิสระ		ผู้ใช้ภาษาขั้นคล่องแคล่ว	
level	A1	A2	B1	B2	C1	C2
level name	breakthrough	waystage	threshold	vantage	effective	mastery
	or	or	or	or upper	operational	or
	beginner	elementary	independent	independent	proficiency	proficiency
					or advanced	

ตาราง 2 คำอธิบายความสามารถในการใช้ภาษาทั้ง 6 ระดับ (สถาบันภาษาอังกฤษ สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558)

ระดับ	คำอธิบาย
A1	ผู้เรียนสามารถใช้และเข้าใจประโยคง่ายๆ ในชีวิตประจำวัน สามารถแนะนำตัวเองและผู้อื่นสามารถตั้งคำถามเกี่ยวกับบุคคลอื่น เช่น เขาอยู่ที่ไหน รู้จักใครบ้าง มีอะไรบ้าง และตอบคำถามเหล่านี้ได้ ทั้งยังสามารถเข้าใจบทสนทนาเมื่อคู่สนทนาพูดช้าและชัดเจน
A2	ผู้เรียนสามารถใช้และเข้าใจประโยคในชีวิตประจำวัน (ในระดับกลาง) เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับครอบครัว การจับจ่ายใช้สอย สถานที่ ภูมิศาสตร์ การทำงาน และสามารถสื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูลทั่วไปในการใช้ชีวิตประจำวัน สามารถบรรยายความคิดฝัน ความคาดหวัง ประวัติ สิ่งแวดล้อม และสิ่งอื่นๆ
B1	ผู้เรียนสามารถพูด เขียน และจับใจความสำคัญของข้อความทั่วไปถ้าเป็นหัวข้อที่คุ้นเคยหรือสนใจ เช่น การทำงาน โรงเรียน เวลาว่าง ฯลฯ สามารถจัดการกับสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างการเดินทางในประเทศที่ใช้ภาษาอังกฤษได้ สามารถบรรยายประสบการณ์ เหตุการณ์ ความคิดฝัน ความหวัง พร้อมให้เหตุผลสั้นๆ ได้
B2	ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้ภาษาในระดับดี สามารถใช้ภาษาพูดและภาษาเขียนได้แทบทุกเรื่องอย่างถูกต้องและคล่องแคล่ว รวมทั้งสามารถอ่านและทำความเข้าใจบทความที่มีเนื้อหายากขึ้นได้
C1	ผู้เรียนสามารถเข้าใจข้อความยาวๆ ที่ซับซ้อนในหัวข้อหลากหลาย และเข้าใจความหมายแฝงได้ สามารถแสดงความคิด ความรู้สึกของตนเองได้อย่างเป็นธรรมชาติ โดยไม่ต้องหยุดคิดหาคำศัพท์ สามารถใช้ภาษาทั้งในด้านสังคมการทำงาน หรือด้านการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ
C2	ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้ภาษาได้อย่างดีเยี่ยมใกล้เคียงเจ้าของภาษา สามารถใช้ภาษามาตรฐานได้อย่างคล่องแคล่ว ถูกต้องตามจุดประสงค์ที่จะสื่อสารได้ดี สามารถอ่านบทความที่เป็นภาษาต้นฉบับ (โดยเฉพาะวรรณกรรม) ได้เข้าใจ สามารถ และเลือกใช้ภาษาสำหรับพูดและเขียนได้อย่างเหมาะสม ผู้เรียนสามารถเข้าใจข้อความยาวๆ ที่ซับซ้อนในหัวข้อหลากหลาย และเข้าใจความหมายแฝงได้

สรุปได้ว่า กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้มโนบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อพัฒนาให้ประเทศไทย มีมาตรฐานสู่สากล โดยใช้ตามกรอบ CEFR แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ ผู้ใช้ภาษาขั้นพื้นฐาน (ระดับ A1 และ A2) ผู้ใช้ภาษาขั้นอิสระ (ระดับ B1 และ B2) และผู้ใช้ภาษาขั้นคล่องแคล่ว (ระดับ C1 และ C2)

ในการนำกรอบอ้างอิง CEFR มาใช้ในการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษนั้น กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดแนวทางในการดำเนินการดังนี้

1.1.1 ใช้ CEFR เป็นกรอบความคิดหลักในการกำหนดเป้าหมายการจัดการเรียนการสอน/การพัฒนา โดยใช้ระดับความสามารถ 6 ระดับของ CEFR เป็นเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียนในแต่ละระดับ

ทั้งนี้ในเบื้องต้น กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาในระดับความสามารถทางภาษาของผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังตาราง 3

ตาราง 3 ระดับความสามารถทางภาษาตามกรอบ CEFR (สถาบันภาษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558)

ระดับนักเรียน	ระดับความสามารถทางภาษา	ระดับความสามารถทางภาษาตามกรอบ CEFR
ผู้สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา (ป.6)	ผู้ใช้ภาษาขั้นพื้นฐาน	A1
ผู้สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษา (ม.3)	ผู้ใช้ภาษาขั้นพื้นฐาน	A2
ผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษา (ม.6/ ปวช.)	ผู้ใช้ภาษาขั้นอิสระ	B1

ดังนั้น ในการประเมินหรือตรวจสอบผลการจัดการศึกษา หรือผลการพัฒนาผู้เรียนแต่ละระดับ ข้างต้น หน่วยงานที่รับผิดชอบควรได้มีการทดสอบหรือวัดผล โดยใช้แบบทดสอบมาตรฐานที่เทียบเคียงผลคะแนนกับระดับความสามารถทางภาษาตามกรอบอ้างอิง CEFR เพื่อตรวจสอบว่าผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาผ่านเกณฑ์ระดับความสามารถที่กำหนดหรือไม่

1.1.2 ใช้พัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ โดยนำระดับความสามารถทางภาษาที่กรอบอ้างอิง CEFR กำหนดไว้แต่ละระดับ มากำหนดเป้าหมายของหลักสูตร และใช้คำอธิบายความสามารถทางภาษาของระดับนั้นๆ มากำหนดกรอบเนื้อหาสาระที่จะใช้ในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร

1.1.3 ใช้ในการจัดเรียนการสอน โดยนำระดับความสามารถทางภาษาและคำอธิบายความสามารถทางภาษาที่กรอบอ้างอิง CEFR กำหนดไว้แต่ละระดับ มาพิจารณาจัดกระบวนการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนแสดงออกซึ่งทักษะทางภาษาและองค์ความรู้ตามที่ระบุไว้ เช่น ในระดับ A1 ผู้สอนต้องจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจ ใช้ภาษา แนะนำ ถาม-ตอบ ปฏิสัมพันธ์ พูดคุยในเรื่องที่กำหนดตามคำอธิบายของระดับ A1 การเรียนการสอนจึงต้องเน้นให้ผู้เรียนได้ฟังและพูดสื่อสารเป็นหลักผู้เรียนจึงจะมีความสามารถตามที่กำหนด

1.1.4 ใช้ในการทดสอบ และการวัดผล โดยใช้แบบทดสอบ / แบบวัดที่สามารถเทียบเคียงผลได้กับกรอบอ้างอิง CEFR เพื่อให้ได้ข้อมูลระดับความสามารถของผู้เรียนหรือผู้เข้ารับการทดสอบ เพื่อจัดกระบวนการเรียนการสอน หรือสื่อให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นอันจะนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียน / ผู้เข้ารับการทดสอบให้มีความสามารถตามเป้าหมาย / เกณฑ์ที่กำหนด

1.1.5 ใช้ในการพัฒนาครู โดยดำเนินการ ดังนี้

- 1) ใช้เครื่องมือในการประเมินตนเอง (self-assessment checklist) ตามกรอบ CEFR เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเข้ารับการทดสอบและประเมินความก้าวหน้าความสามารถทางภาษาอังกฤษอย่างต่อเนื่อง
- 2) ประเมินความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษของครูก่อนการพัฒนา โดยใช้แบบทดสอบมาตรฐานตามกรอบ CEFR ในการตรวจสอบระดับความสามารถของครู
- 3) จัดทำฐานข้อมูลและกลุ่มครูตามระดับความสามารถ เพื่อวางแผนพัฒนาตามกรอบ CEFR และติดตามความก้าวหน้าในการเข้ารับการพัฒนาของครูในแต่ละกลุ่มความสามารถ
- 4) กำหนดเป้าหมายความสามารถด้านภาษาตามกรอบ CEFR ในการพัฒนาครู แต่ละกลุ่มเพื่อนำมาจัดหลักสูตร และกระบวนการพัฒนาครูให้มีความสามารถในการใช้ภาษาผ่านเกณฑ์และบรรลุเป้าหมายที่กำหนด
- 5) ใช้แบบทดสอบมาตรฐานตามกรอบ CEFR ทดสอบหลังการพัฒนาเพื่อประเมินหลักสูตร การพัฒนา กระบวนการพัฒนา และความสามารถของครู เทียบเคียงกับเป้าหมายที่กำหนด รวมทั้งจัดกิจกรรมการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

1.2 จุดเน้นการเรียนรู้การสอนตามกรอบนโยบาย CEFR

กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายให้ปรับการเรียนการสอนจากการเน้นไวยากรณ์ มาเป็นเน้นการสื่อสารที่เริ่มจากการฟัง ตามด้วยการพูด การอ่าน การเขียนตามลำดับ ทั้งนี้ การจัดการเรียน การสอนภาษาอังกฤษควรคำนึงถึงธรรมชาติการเรียนรู้ภาษา กระบวนการเรียนการสอนควรมีลักษณะเป็น การเรียนรู้ตามธรรมชาติที่ใกล้เคียงกับการเรียนรู้ภาษาแรก คือ ภาษาไทย ที่เริ่มการเรียนรู้จาก การฟัง และเชื่อมโยงเสียงกับภาพเพื่อสร้างความเข้าใจ แล้วจึงนำไปสู่การเลียนเสียง คือ การพูด และนำไปสู่ การอ่านและเขียนในที่สุด การจัดการเรียนการสอนจึงควรเป็นการสอนเพื่อการสื่อสารอย่างแท้จริง ดังนั้น หน่วยงานต่างๆที่มีหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน และจัดการเรียนรู้ จึงมีบทบาทภารกิจในการพัฒนา สนับสนุน ช่วยเหลือให้ครูสามารถจัดการเรียนรู้ตามธรรมชาติของภาษา เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถ ในการใช้และสื่อสารภาษาอังกฤษ (สถาบันภาษาอังกฤษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน, 2558)

1.3 การส่งเสริมให้มีการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่มีมาตรฐานตามกรอบ มาตรฐานหลัก

กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายให้จัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของสถานศึกษาเป็นไป อย่างมีมาตรฐานตามหลักสูตร รวมทั้งใช้แบบเรียน สื่อการเรียนการสอนที่มีมาตรฐาน ที่สามารถ

สร้างเสริมความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษของนักเรียนได้อย่างเท่าเทียมกัน แต่สามารถใช้รูปแบบวิธีการที่แตกต่างกันได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพบริบทและความพร้อมของแต่ละสถานศึกษา ซึ่งทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องควรได้เข้าไปมีบทบาทในการส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินการจัดการเรียนการสอน ภาษาอังกฤษของสถานศึกษาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีมาตรฐาน และส่งผลต่อการพัฒนา ความสามารถด้านภาษาอังกฤษของผู้เรียน (สถาบันภาษาอังกฤษ สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558)

ในการจัดประเภทความพร้อมของสถานศึกษา จำแนกได้เป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1) โรงเรียนมีความพร้อมน้อย เป็นโรงเรียนที่มีความไม่พร้อมด้านครูสอน ภาษาอังกฤษ เช่น ครูไม่ครบชั้น ไม่มีครูจบเอกภาษาอังกฤษ ครูขาดความสามารถจัดการเรียนการสอน ภาษาอังกฤษตามหลักสูตร ขาดสื่อ วัสดุอุปกรณ์ ผู้ปกครองหรือชุมชนขาดความพร้อมในการสนับสนุน

2) โรงเรียนมีความพร้อมปานกลาง เป็นโรงเรียนที่มีความพร้อมด้านครูพอสมควร เช่น ครูครบชั้น มีครูจบเอกภาษาอังกฤษ และสามารถจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามหลักสูตร ผู้ปกครองหรือชุมชนมีความพร้อมในการสนับสนุนพอสมควร

3) โรงเรียนมีความพร้อมสูง เป็นโรงเรียนที่มีความพร้อมด้านครูสอนภาษาอังกฤษ และสื่อวัสดุอุปกรณ์ในระดับดีมาก เช่น ครูครบชั้น มีครูจบเอกภาษาอังกฤษเพียงพอ มีครูที่สามารถ จัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษได้ตามหลักสูตร อีกทั้งสามารถจัดรายวิชาภาษาอังกฤษเพิ่มเติมแก่ นักเรียนที่มีความสนใจและมีศักยภาพด้านภาษา มีกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ หลากหลาย มีสื่อและวัสดุอุปกรณ์ที่เพียงพอและทันสมัย ผู้ปกครองหรือชุมชนให้การสนับสนุนดีมาก

ทั้งนี้ โรงเรียนควรได้ประเมินตนเองด้วยแบบประเมินเพื่อวัดระดับความพร้อมของตนก่อนเลือก แนวดำเนินการในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร ที่จะทำให้นักเรียนได้รับการพัฒนาจน บรรลุผลตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

1.4 การยกระดับความสามารถในการจัดการเรียนการสอนของครู ให้สอดคล้องกับ วิธีการเรียนรู้ที่เน้นการสื่อสาร (CLT) และเป็นไปตามกรอบความคิดหลัก CEFR

ครูเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญที่สุดปัจจัยหนึ่งของความสำเร็จในการพัฒนาความสามารถ ในการใช้ภาษาอังกฤษของผู้เรียน เนื่องจากภาษาอังกฤษเป็นทักษะที่ต้องอาศัยการเรียนรู้ตาม ธรรมชาติของภาษา การปฏิสัมพันธ์ การเลียนแบบ และการมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และฝึกฝนทักษะ ครูที่มีความสามารถและความคล่องแคล่วในการใช้ภาษาอังกฤษ จะเป็นต้นแบบที่ดีของผู้เรียนในการ เรียนรู้และฝึกฝน ครูที่มีความรู้ความสามารถด้านการจัดการเรียนการสอนและการใช้สื่อ จะช่วย กระตุ้น สร้างแรงจูงใจ และพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้และการใช้ภาษาของผู้เรียน การพัฒนา ครูให้มีความสามารถด้านภาษาอังกฤษตามเกณฑ์ที่กำหนดตามกรอบอ้างอิง CEFR และมีความรู้

ความสามารถด้านการสอนภาษาอังกฤษแบบสื่อสาร (CLT) จึงเป็นความสำคัญจำเป็นอย่างยิ่งที่ทุกหน่วยงานและทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องควรเร่งดำเนินการ เพื่อยกระดับความสามารถในการจัดการเรียนการสอนของครูให้สอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ที่เน้นการสื่อสาร (CLT) และเป็นไปตามกรอบความคิดหลัก CEFR (สถาบันภาษาอังกฤษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558)

การดำเนินการตามนโยบายเน้นไปที่การประเมินความรู้พื้นฐานภาษาอังกฤษสำหรับครู เพื่อให้มีการพัฒนาครูอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง และให้มีกลไกการเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอนที่มีความหลากหลาย เพื่อตอบสนองความแตกต่างของระดับความสามารถทางภาษาอังกฤษในการยกระดับความสามารถทางภาษาอังกฤษของครูได้อย่างแท้จริง นอกจากนี้ ควรมีระบบการฝึกทักษะ และการสอบวัดระดับความสามารถทางภาษาอังกฤษออนไลน์เพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่องด้วย

ตอนที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ

การนำเสนอในตอนนี้แบ่งเป็น 5 หัวข้อ ได้แก่ (2.1) ความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติ (2.2) ขั้นตอนการนำนโยบายไปปฏิบัติ (2.3) การวัดความสำเร็จและความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ (2.4) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ และ (2.5) งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 ความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

นักวิชาการได้ให้ความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติไว้หลายประการ ดังนี้

มยุรี อนุমানราชชน (2556) กล่าวว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติ หมายถึง การแปลงวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในนโยบายซึ่งอาจเป็นกฎหมาย หรือคำสั่งของรัฐบาลหรือคณะรัฐมนตรีให้เป็นแนวทาง/แผนงาน/โครงการ กิจกรรมที่เป็นรูปธรรมประกอบด้วย การจัดหาทรัพยากรต่างๆ เพื่อดำเนินการให้สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ การวางแผนโครงการเพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์ที่กำหนด การออกแบบองค์การและการดำเนินงานให้เป็นไปตามแนวทางการดำเนินงานโครงการที่กำหนดไว้

สัมฤทธิ์ ยศสมศักดิ์ และอนุรัตน์ อนันทนาธร (2555) กล่าวว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติ หมายถึง การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นเรื่องของการศึกษาว่า องค์การที่รับผิดชอบสามารถนำและกระตุ้นให้ทรัพยากรทางการบริหาร ตลอดจนกลไกที่สำคัญทั้งหมดปฏิบัติงานให้บรรลุตามนโยบายที่ระบุไว้หรือไม่แค่ไหน เพียงใด หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง การนำนโยบายไปปฏิบัติให้ความสนใจเกี่ยวกับเรื่องของความสามารถที่จะผลักดันให้การทำงานของกลไกที่สำคัญทั้งหมดสามารถบรรลุผลลัพธ์ที่ได้ตั้งเป้าหมายเอาไว้

วรเดช จันทรศร (2554) กล่าวว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติ หมายถึง กระบวนการที่ทำให้เกิดการกระตุ้นให้ทรัพยากรทางการบริหารทั้งหมด ปฏิบัติงานให้บรรลุตามเป้าหมายของนโยบายที่กำหนด

สมพร เฟื่องจันทร์ (2552) กล่าวว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติ หมายถึง การปฏิบัติภายใต้ข้อกำหนดของนโยบาย โดยมีบุคคล คณะบุคคล ขั้นตอน/กระบวนการที่เข้ามาเกี่ยวข้อง และส่งผลต่อความสำเร็จ หรือความล้มเหลวของนโยบายโดยผ่านกระบวนการประเมินผลนโยบายอีกทีหนึ่ง

สรุปได้ว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติ หมายถึง กระบวนการดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยใช้ความพยายามอย่างต่อเนื่องในช่วงเวลาหนึ่งๆ จนสามารถดำเนินงานได้สำเร็จ

2.2 ขั้นตอนการนำนโยบายไปปฏิบัติ

กระบวนการการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นการศึกษาถึงปฏิสัมพันธ์ความเชื่อมโยง การพึ่งพา ตลอดจนความเป็นอิสระขององค์กรและบุคคล ได้ทำการศึกษากถึงกระบวนการของการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยแบ่งแยกออกเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่

2.2.1 การนำนโยบายไปปฏิบัติในระดับมหภาค (macro implementation)

การนำนโยบายไปปฏิบัติในระดับมหภาคมีขอบเขตกว้างครอบคลุมไปจนถึงการนำนโยบายไปปฏิบัติในระดับจุลภาคด้วย สิ่งที่ทำให้เกิดปัญหาตามมามากมาย และปัญหาที่สำคัญคือการที่หน่วยงานในระดับสูงไม่สามารถทำให้หน่วยงานระดับล่างหรือหน่วยงานที่ให้บริการของรัฐบาลนำนโยบายไปปฏิบัติได้อย่างตรงตามเจตจำนงของนโยบาย (policy intent) ทำให้เกิดความล้มเหลวหรือความล่าช้าในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้การนำนโยบายระดับมหภาคไปปฏิบัติเกิดความไม่แน่นอนหรือความล้มเหลวนั้น Berman and McLaughlin (1977 อ้างอิงจาก วรเดช จันทรศร, 2554) สรุปได้ 4 ปัจจัย ได้แก่ ความขัดแย้งของเป้าหมาย (goal discrepancies) การให้ความสนับสนุนหรือให้อำนาจในการปฏิบัติที่แตกต่างกัน (influence and authority differentials) การขาดแคลนทรัพยากร (resource discrepancies) และอุปสรรคด้านการสื่อสารระหว่างหน่วยงานหรือองค์กร (communication difficulties among organizations)

นอกจากปัจจัยเหล่านี้แล้ว การนำนโยบายไปปฏิบัติยังขึ้นอยู่กับเหตุการณ์หรือวัตถุประสงค์ของหน่วยงานเองด้วย หากเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหน่วยงานก็จะทำให้เกิดความต่อเนื่อง ในการนำไปปฏิบัติ นโยบายระดับมหภาคส่วนใหญ่จะต้องอาศัยการนำนโยบายไปปฏิบัติโดยหน่วยงานหลากหลายแห่ง ดังนั้นหน่วยงานจึงต้องทำหน้าที่เป็นผู้ส่งผ่านนโยบาย

การนำนโยบายไปปฏิบัติในระดับมหภาคมี 2 ขั้นตอน ดังนี้

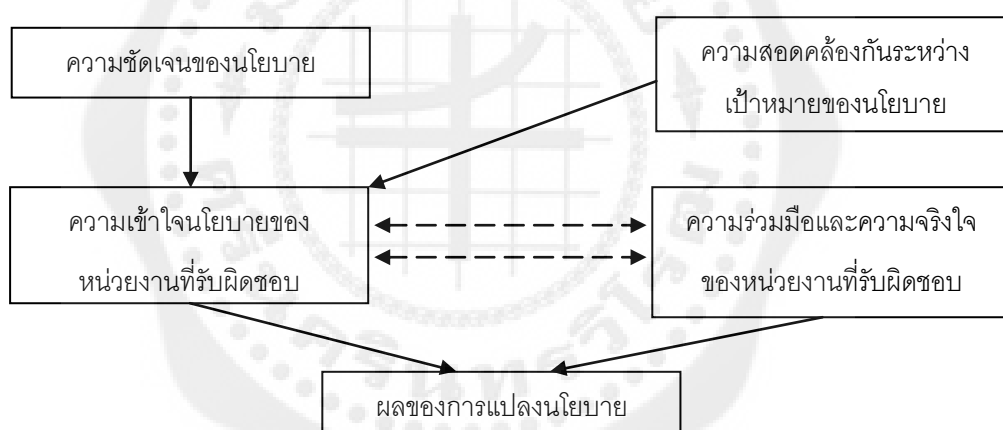
1. ขั้นตอนของการแปลงนโยบาย

ฝ่ายบริหารกำหนดนโยบายออกมาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งแล้ว ปกติจะมีการระบุให้หน่วยงาน ส่วนราชการ หรือองค์กรหนึ่งเป็นผู้รับผิดชอบหลัก ซึ่งจะต้องเป็นผู้ที่แปลงนโยบายนั้น

ออกมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติ แผนงาน หรือโครงการ ในประเทศไทยหน่วยงานที่รับผิดชอบดังกล่าวมักจะได้แก่ กระทรวง ทบวง หรือกรม ซึ่งเป็นราชการบริหารส่วนกลางที่จะเป็นฝ่ายแปลงนโยบายนั้นออกมาเพื่อให้หน่วยปฏิบัติในระดับล่างถือปฏิบัติ

ขั้นตอนของการแปลงนโยบายเป็นขั้นตอนที่สำคัญมาก เพราะหากมีการแปลงนโยบายที่ผิดไปจากวัตถุประสงค์แล้ว ก็อาจกล่าวได้ว่าความล้มเหลวของนโยบายนั้นย่อมเกิดขึ้นเสียตั้งแต่แรกแล้ว โดยมีปัจจัยหลายปัจจัยที่ส่งผลทำให้นโยบายต้องถูกปรับเปลี่ยนไปจากวัตถุประสงค์เดิม ได้แก่ ความคลุมเครือหรือการขาดความเฉพาะเจาะจงของนโยบายเอง ความหลากหลายในเป้าหมายของนโยบาย ระดับความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของนโยบายที่หน่วยงานรับผิดชอบมีระดับความร่วมมือและความจริงใจในการนำนโยบายนั้นไปปฏิบัติของหน่วยงานรับผิดชอบ

ความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติในเบื้องต้น จึงขึ้นอยู่กับความชัดเจนของเป้าหมาย และการที่หน่วยงานที่รับผิดชอบในการแปลงนโยบายมีความเข้าใจที่จะนำนโยบายนั้นไปปฏิบัติเพียงใด ดังภาพประกอบ 1



ภาพประกอบ 1 ปัจจัยที่มีผลต่อความถูกต้องในการแปลงนโยบายของหน่วยงานที่รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ที่มา: วรเดช จันทรศร (2554)

2. ขั้นตอนของการยอมรับ

ขั้นตอนนี้เป็นการทำให้หน่วยงานในระดับล่างยอมรับแนวทาง แผนงาน โครงการ หรือผลของการแปลงนโยบายนั้นไปปฏิบัติต่อไป ในการทำให้หน่วยงานระดับล่างยอมรับแนวทางดังกล่าวขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง เช่น ลักษณะของหน่วยงานท้องถิ่น สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจสังคม และ

การเมืองของท้องถิ่นนั้น ตลอดจนประโยชน์ที่รัฐควรจะให้กับหน่วยงานระดับล่าง ปัจจัยเหล่านี้จะเป็นเงื่อนไขที่สำคัญในการสร้างความเต็มใจให้หน่วยงานระดับล่างรับนโยบายไปปฏิบัติ อย่างไรก็ตาม การยอมรับโครงการของหน่วยงานระดับล่างยังไม่สามารถประกันได้ว่านโยบายนั้นจะประสบความสำเร็จหรือไม่ การยอมรับอย่างเดียวอาจไม่เพียงพอ ถ้าหากหน่วยงานระดับล่างขาดความร่วมมือร่วมใจ ถึงแม้ส่วนกลางจะมีอำนาจในการควบคุมและตรวจสอบ แต่อำนาจดังกล่าวถือได้ว่ามีอิทธิพลโดยอ้อมเท่านั้น กล่าวอีกนัยหนึ่ง อำนาจที่แท้จริงในการนำนโยบายไปปฏิบัติย่อมอยู่ที่หน่วยงานและผู้ปฏิบัติซึ่งได้แก่ ข้าราชการระดับล่าง (street-level bureaucrats) เป็นสำคัญ Lipsky (1980 อ้างถึงใน วรเดช จันทรร, 2554) เพราะฉะนั้น การสร้างความสำเร็จให้เกิดขึ้นในการนำนโยบายไปปฏิบัติจึงจำเป็นจะต้องมีความเข้าใจถึงขั้นตอนของการนำนโยบายไปปฏิบัติในระดับจุลภาคด้วย

2.2.2 การนำนโยบายไปปฏิบัติในระดับจุลภาค (micro implementation)

การนำนโยบายไปปฏิบัติในระดับจุลภาคเริ่มต้นจากหน่วยงานระดับล่างรับนโยบาย แผนงาน หรือโครงการมาจากเบื้องบน แล้วนำนโยบายแผนงานหรือโครงการนั้นมาปรับเปลี่ยนให้เป็นแนวทางการปฏิบัติงาน โดยอาศัยพื้นฐานของการเปลี่ยนแปลงกระบวนการการทำงานในแต่ละหน่วยงานเดิมก่อน ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำได้ยาก เพราะในความเป็นจริงแล้ว เมื่อหน่วยงานได้รับนโยบายใดๆ มาแล้วก็จะทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินงานโดยอัตโนมัติ ซึ่งสิ่งนี้เป็นปัญหาที่สำคัญในการนำนโยบายไปปฏิบัติในระดับจุลภาค นอกจากนี้ การนำนโยบายหรือโครงการดังกล่าวมาปฏิบัติให้บรรลุผลนั้นจะต้องอาศัยการมีปฏิสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงเพื่อนำไปสู่การประสานประโยชน์ระหว่างหน่วยงานเจ้าของโครงการนั้นกับองค์กรระดับล่างที่ทำหน้าที่ปฏิบัติงาน ซึ่ง Berman เรียกว่า “การปรับตัวเข้าหากันและกัน” (mutual adaptation) Berman (1977 อ้างถึงใน วรเดช จันทรร, 2554)

สิ่งสำคัญอีกประการในขั้นตอนการนำนโยบายไปปฏิบัติในระดับจุลภาคนั้นได้แก่ กระบวนการปรับตัวที่จะต้องอาศัยการตัดสินใจของผู้ปฏิบัติงานระดับล่างเช่นกัน ลำดับขั้นตอนของการตัดสินใจดังกล่าวจะเรียกว่า path of micro-Implementation ซึ่งเราสมมติว่าปัจจัยนำเข้าของระบบการปฏิบัติในระดับล่างนั้นจะถูกแปลงให้เป็นขั้นตอนการปฏิบัติงานโดยอาศัยการตัดสินใจที่ต่อเนื่องมาเป็นลำดับ

การนำนโยบายไปปฏิบัติในระดับจุลภาค ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นการระดมพลัง

ขั้นตอนนี้ หน่วยงานระดับล่างจะต้องดำเนินงาน 2 กิจกรรม ได้แก่

กิจกรรมที่ 1 การพิจารณารับนโยบาย หน่วยงานในระดับล่างจะพิจารณานโยบายจากส่วนกลางมีความเหมาะสมมีความสำคัญเร่งด่วน ตรงตามเป้าหมายของหน่วยงานและสามารถสนองตอบความต้องการของกลุ่มเป้าหมายหรือไม่เพียงใด การตัดสินใจดังกล่าวถือว่าเป็นจุดสำคัญใน

การชี้ชะตาหรืออนาคตของนโยบาย หากหน่วยงานในระดับล่างเห็นว่านโยบายดังกล่าวไม่มีความสำคัญ ไม่เกี่ยวข้องกับหน้าที่หลักของหน่วยงาน ความผูกพันของหน่วยงานระดับล่างที่มีต่อนโยบายนั้นก็จะไม่มี อย่างไรก็ตาม ถึงแม้หน่วยงานในระดับล่างจะได้รับการยอมรับในนโยบายเนื่องจากเป็นความสำคัญเร่งด่วนและตรงกับเป้าหมายของหน่วยงาน แต่ก็จะไม่เป็นการประกันต่อความสำเร็จของนโยบายนั้นในระยะยาว

กิจกรรมที่ 2 การแสวงหาความสนับสนุน การสนับสนุนจากสมาชิกในหน่วยงาน ตลอดจนบุคคลสำคัญหรือองค์กรอื่นๆ เป็นเรื่องสำคัญ การสร้างการมีส่วนร่วมให้เกิดขึ้นอย่างกว้างขวาง โดยให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในท้องถิ่นร่วมออกแบบหรือกำหนดโครงการของท้องถิ่นที่จะจัดทำตั้งแต่ต้น จะมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการสร้างความสำเร็จและความต่อเนื่องให้เกิดขึ้นในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

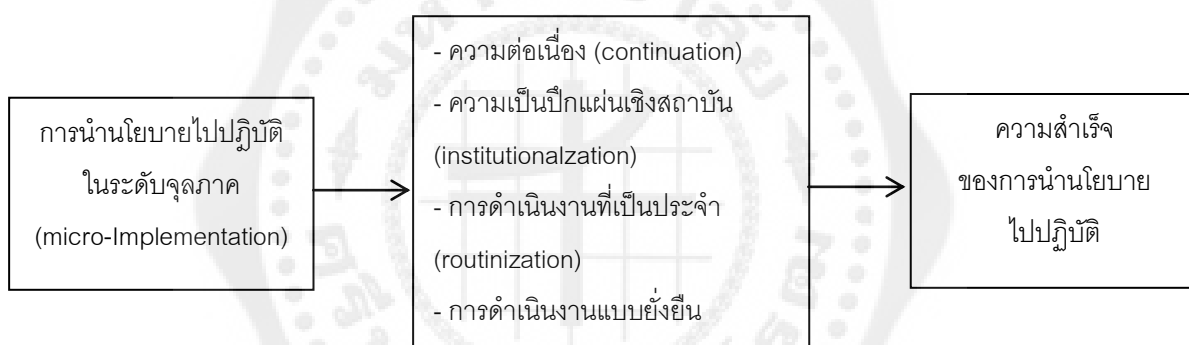
2. ขั้นตอนการปฏิบัติ

ขั้นตอนนี้ครอบคลุมถึงกระบวนการในการปรับเปลี่ยนนโยบายหรือโครงการที่ได้รับการยอมรับแล้วออกมาในรูปของการปฏิบัติจริง ในขั้นนี้จึงเป็นเรื่องเกี่ยวกับตัวผู้ปฏิบัติโดยตรง ซึ่งในบางกรณีผู้ปฏิบัติอาจทำการตัดสินใจ หรือกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานประจำขึ้น หรืออาจนำเครื่องมือหรืออุปกรณ์ที่เห็นว่าเหมาะสมเข้ามาใช้เพื่อทำให้เกิดการปฏิบัติงานภายใต้แรงกดดันของการทำงานหรือความไม่แน่นอนที่เกิดขึ้น Lipsky (1980 อ้างอิงจาก วรเดช จันทรร, 2554) กล่าวว่า พฤติกรรมการตัดสินใจของผู้ปฏิบัติในระดับล่างขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้ปฏิบัติแต่ละบุคคล ลักษณะของการปฏิบัติหรือการให้บริการจึงไม่มีทางที่จะทำให้เป็นแบบฉบับเดียวกันได้ โดยเฉพาะในนโยบายด้านการบริการสังคมผู้ปฏิบัติจะต้องปฏิสัมพันธ์กับผู้รับบริการโดยตรงด้วยแล้ว ผู้ปฏิบัติย่อมจะมีดุลยพินิจในการบริหารอย่างมากจนผู้บังคับบัญชาไม่สามารถทำการควบคุมได้ ดังนั้น การสร้างความสำเร็จของการปฏิบัติงานผู้รับบริการหรือสภาพแวดล้อมของแต่ละพื้นที่ ในแต่ละช่วงเวลา อีกทั้งหน่วยงานระดับล่างยังจะต้องแสวงหาวิธีการที่จะปรับพฤติกรรมของผู้ปฏิบัติระดับล่างให้เข้ากับนโยบายอีกด้วย

Berman and McLaughlin (1977 อ้างอิงจาก วรเดช จันทรร, 2554) ได้สรุปถึงรูปแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติทั้ง 3 รูปแบบ คือ (1) ไม่มีการนำนโยบายไปปฏิบัติ (no implementation) คือ ไม่มีการปรับใช้นโยบาย แผนงานหรือโครงการในการเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้ปฏิบัติ (2) การยอมรับสภาพในการปฏิบัติ (cooptation) เป็นการนำนโยบายไปปฏิบัติเหมือนกัน แต่มีการปรับเปลี่ยนวิธีการนำนโยบายไปปฏิบัติเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพของหน่วยงาน หรือข้อจำกัดอื่นๆ จึงอาจทำให้การนำนโยบายไปปฏิบัติไม่เป็นไปตามนโยบายและแผนการดำเนินงานที่วางไว้แต่แรก และ (3) การเรียนรู้ในการนำเทคโนโลยีมาใช้ (technological learning) หมายถึง ไม่มีการนำนโยบาย แผนงาน หรือโครงการมาใช้ถึงแม้ว่าจะมีเทคโนโลยีนั้นเหมาะสมแล้วก็ตาม

3. ขั้นการสร้างความเป็นปึกแผ่นหรือความต่อเนื่อง

ความสำเร็จหรือผลลัพธ์ในระยะยาวของนโยบายใดก็ตามจะเกิดขึ้นไม่ได้ หากนโยบายนั้นไม่นำไปปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ถึงแม้ว่าระยะเวลานโยบายนั้นได้สิ้นสุดไปแล้ว แต่ก็ยังมีการนำนโยบายไปปฏิบัติต่อไป การที่จะให้มีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องนี้หมายความว่า นโยบายนั้นจะต้องถูกปรับเปลี่ยนและได้รับการยอมรับเป็นหน้าที่ประจำวันของผู้ปฏิบัติด้วย ขั้นตอนนี้จึงเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญมากอีกขั้นตอนหนึ่ง เนื่องจากมีนโยบายเป็นจำนวนมากที่หน่วยปฏิบัติในระดับล่างมีความกระตือรือร้นที่จะปฏิบัติแต่ในช่วงระยะเวลาอันสั้น ในเวลาต่อมาเมื่อรัฐบาลเลิกให้ความสนใจหรือเลิกให้งบประมาณ หน่วยงานระดับล่างก็มักจะเลิกปฏิบัติตามนโยบายนั้น ฉะนั้น การสร้างความสำเร็จให้เกิดขึ้นในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ผู้เกี่ยวข้องต้องหาทางทำให้เกิดการสร้างความเป็นปึกแผ่นเชิงสถาบันหรือความต่อเนื่องในการปฏิบัติให้เกิดขึ้นกับนโยบายนั้นให้ได้ จากขั้นตอนการนำนโยบายไปปฏิบัติในระดับจุลภาคสามารถสรุปได้ดังภาพประกอบ 2



ภาพประกอบ 2 การนำนโยบายไปปฏิบัติในระดับจุลภาค

ที่มา: วรเดช จันทรศร (2554)

2.3 การวัดความสำเร็จและความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

การศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัตินั้นมีจุดมุ่งหมายเพื่อแสวงหาปัจจัยหรือตัวแปรที่ส่งผลให้เกิดความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าสิ่งที่นักวิชาการทุกคนต้องการหาคำตอบคือการหาว่าปัจจัยใดเป็นปัจจัยที่สร้างความสำเร็จและปัจจัยใดเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ความสำเร็จและความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ กล่าวอีกนัยหนึ่งคือการวัดระดับความสามารถ (level of performance) ของการนำนโยบายไปปฏิบัติ หรือการวัดประสิทธิผล และขาดประสิทธิผล (effective-ineffective) ของการนำนโยบายไปปฏิบัติ (Glynn III, 1977: 65 อ้างถึงใน

วรเดช จันทรศร, 2554) สามารถทำได้หลายวิธี ซึ่งแนวคิดเรื่องความสำเร็จและความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัตินี้ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ทัศนะไว้มากมาย อาทิ ยูจีน บาร์เดซ ได้กล่าวว่า การวัดความล้มเหลวของนโยบายนั้นสามารถมองได้สามมิติด้วยกัน ได้แก่ (1) ความไม่สามารถในการบรรลุถึงวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ (2) การนำนโยบายไปปฏิบัติเกิดความล่าช้า และ (3) การใช้งบประมาณในการดำเนินงาน เกินที่กำหนด (Bardach, 1977 อ้างถึงในวรเดช จันทรศร, 2554)

Ingram and Mann (1980 อ้างถึงใน วรเดช จันทรศร, 2554) ได้ทำการศึกษาว่า ทำไมนโยบายบางนโยบายจึงประสบความสำเร็จ ในขณะที่นโยบายใดนโยบายหนึ่งต้องล้มเหลว การศึกษาทั้งสองสรุปว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จและความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติมี 6 ด้านด้วยกัน ได้แก่ (1) ความขัดแย้งของกลุ่มผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้อง (2) ความต้องการของสังคม (3) นโยบายแต่ละอย่างอาจมีข้อดีและข้อเสียต่างกัน (4) ปัญหาจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม (5) ความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายหนึ่งกับนโยบายอื่นๆ และ (6) การกำหนดขอบเขตของปัญหาและวัตถุประสงค์ไม่ชัดเจน

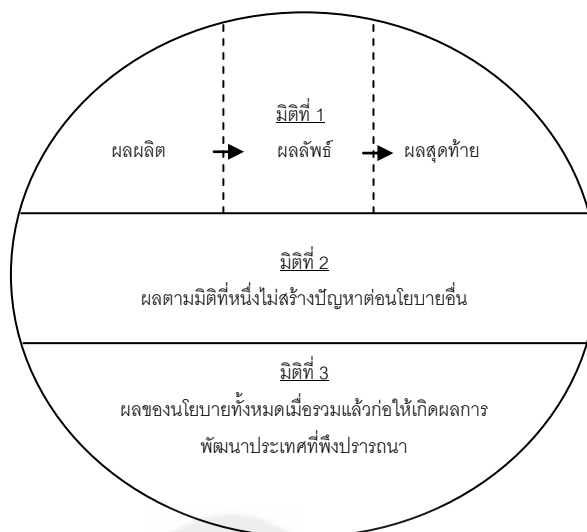
นอกเหนือจากปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จและความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ดังที่ได้มีการศึกษาโดยนักวิชาการหลายๆ ท่านแล้ว (วรเดช จันทรศร, 2554: 3-12) โดยสรุปได้ว่า ความสำเร็จและความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัตินั้นสามารถวัดจากผลรวมของมิติต่างๆ 3 มิติ ได้แก่

มิติที่ 1 คือ การมองผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติออกเป็น 3 ระดับ คือ ผลผลิต (outputs) ผลลัพธ์ (outcomes) และผลลัพธ์สุดท้าย (ultimate outcomes)

มิติที่ 2 ผลของความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติจะต้องไม่ก่อให้เกิดปัญหาต่อนโยบายหรือโครงการอื่นๆ

มิติที่ 3 ผลรวมของการนำนโยบายไปปฏิบัติทั้งหมดต้องก่อให้เกิดผลของการพัฒนาประเทศที่พึงปรารถนา ดังที่สามารถอธิบายได้ในภาพประกอบ 3

มิติเหล่านี้เป็นเสมือนตัวชี้วัดในการประเมินสถานการณ์ในการปฏิบัติว่าจะสามารถดำเนินการให้บรรลุตามวัตถุประสงค์หรือจุดหมายของนโยบายที่ได้กำหนดไว้หรือไม่ โดยมิติต่างๆ มีความสำคัญที่จะต้องพิจารณาดังภาพประกอบ 3



ภาพประกอบ 3 มิติของตัวชี้วัดความสำเร็จและความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ
มิติที่หนึ่ง

ที่มา: วรเดช จันทรร (2554)

มิติที่หนึ่ง

การวัดผลของการนำนโยบายไปปฏิบัตินั้นจะต้องมีการวัดทางกระบวนการ โดยเริ่มจากจุดเริ่มต้นของการนำนโยบายไปปฏิบัติไปจนถึงจุดที่สิ้นสุดของนโยบาย การวัดผลตั้งแต่ต้นจนจบจึงเป็นหัวใจที่ทำให้รู้ได้ว่าวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของนโยบายและวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของชาติโดยรวมจะสามารถบรรลุความสำเร็จได้หรือไม่ เพียงใด ในการวัดความสำเร็จและความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติทั้งกระบวนการนั้นจึงต้องพิจารณาถึงผลที่ได้จากนโยบาย 3 ประการ คือ (1) ผลผลิต สามารถวัดได้โดยการใช้เกณฑ์ด้านปริมาณ เวลา ค่าใช้จ่าย คุณภาพ และความพึงพอใจ (2) ผลลัพธ์ คือ ผลที่เกิดต่อจากผลผลิตสามารถวัดได้โดยพิจารณาถึงประโยชน์ที่กลุ่มเป้าหมายได้รับจากนโยบาย และ (3) ผลลัพธ์สุดท้าย กล่าวคือ ผลผลิตและผลลัพธ์โดยรวมส่งผลให้เกิดผลต่อการพัฒนาประเทศ ดังสรุปได้ในตาราง 4

ตาราง 4 การวัดผลผลิตและผลลัพธ์ของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

	ระดับความล้มเหลว	ตัวชี้วัด	ระดับความสำเร็จ
การวัดผลผลิต	◆ ไม่ครบขาด	← ปริมาณ →	ครบตามจำนวน/เกินจำนวนที่กำหนดไว้
	◆ ล่าช้า	← เวลา →	เสร็จทันเวลา/เสร็จก่อนเวลา
	◆ เกินงบ		อยู่ในงบประมาณ มีการใช้จ่าย
	◆ ไม่ประหยัด	← ค่าใช้จ่าย →	อย่างประหยัด ใช้เงินได้ประโยชน์
	◆ ราคาแพง		สูงสุดหรือผลผลิตมีคุณภาพดี
	◆ คอรัปชั่น		
	◆ ไม่ตรงตามมาตรฐาน	← คุณภาพ →	ตรงตามมาตรฐาน ทนทาน ใช้ประโยชน์ได้นาน
	◆ คุณภาพต่ำ ใช้ประโยชน์ไม่ได้ตามระดับที่กำหนด		
	◆ บางฝ่ายไม่พอใจ		ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องพอใจ
	◆ หลายฝ่ายไม่พอใจ	← ความพึงพอใจ →	
	◆ คัดค้าน		
การวัดผลลัพธ์	ระดับความล้มเหลว	ตัวชี้วัด	ระดับความสำเร็จ
	◆ ไม่ตรงกลุ่ม	การให้ประโยชน์/โทษ แก่	◆ ตรงกลุ่ม
	◆ ไม่เสมอภาค	กลุ่มเป้าหมาย	◆ เสมอภาค
	◆ ไม่เป็นธรรม	← หรือ →	◆ เป็นธรรม
	◆ ทุจริตบางคนและ/หรือ ทุจริตเป็นขบวนการ	ผู้ได้รับผลของโครงการ	◆ สุจริต
	◆ ปลอมปนละเลย		◆ รับผิดชอบ

มิติที่สอง

ความสำเร็จของนโยบายจะต้องเป็นความสำเร็จอย่างแท้จริง ซึ่งสามารถพิจารณาได้จากเงื่อนไข 4 ประการ ดังนี้

1) นโยบายต้องไม่ก่อให้เกิดปัญหาต่อนโยบายอื่นๆ เช่น นโยบายสร้างเขื่อนอาจประสบความสำเร็จโดยสร้างเขื่อนสำเร็จ ทั้งด้านผลผลิตที่สมบูรณ์ และก่อให้เกิดความสำเร็จตามผลลัพธ์ที่สมบูรณ์ก่อให้เกิดผลลัพธ์สุดท้าย คือ เกิดความเจริญของภาคอุตสาหกรรม และเศรษฐกิจโดยรวมของชาติดีขึ้นแต่อาจก่อให้เกิดผลเสีย คือ ทำลายทรัพยากรป่าไม้ ชัดแย้งกับนโยบายด้านอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทำให้นโยบายสร้างเขื่อนส่งผลกระทบที่ไม่พึงปรารถนา (negative impact) เป็นต้น

2) นโยบายต้องไม่ก่อให้เกิดปัญหาความเชื่อถือของผลนโยบายกล่าวคือ นโยบายในบางครั้งมีการประเมินโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบเองหรือการประเมินเข้าข้างหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ เป็นการประเมินผลแบบระบบปิด (closed system evaluation) ทำให้มีปัญหาเรื่องความน่าเชื่อถือ

ลักษณะเช่นนี้จึงเป็นสภาพปัญหาพื้นฐานของการนำนโยบายไปปฏิบัติในระบบราชการไทย ทำให้ส่งสัญญาณที่ผิดๆ (wrong signals) ไปยังกระบวนการจัดสรรงบประมาณของรัฐอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดผลเสียต่อการพัฒนาประเทศ

3) นโยบายที่สำเร็จจะต้องไม่มีปัญหาทางด้านมาตรการ (measures of approach) ของนโยบายที่นำไปปฏิบัติ บางนโยบายอาจจะสำเร็จแต่อาจจะมีลักษณะที่ทุ่มเทพยายามไปมากมาย หรือการนำนโยบายไปปฏิบัติมุ่งเน้นใช้แนวทางของกฎระเบียบเป็นมาตรการหลักมากเกินไป ทำให้เกิดการสูญเสียเวลา ทรัพยากร และบุคลากรมาก กล่าวอีกนัยหนึ่ง ผลที่ได้จากการนำนโยบายไปปฏิบัติไม่คุ้มกับสิ่งที่เสียไป

4) การนำนโยบายไปปฏิบัติสำเร็จจะต้องไม่มีปัญหาทางด้านมนุษยธรรมหรือศีลธรรม

มิติที่สาม

นโยบายของรัฐนอกจากจะมุ่งให้เกิดความสำเร็จในการนำไปปฏิบัติและไม่ก่อให้เกิดผลเสียหรือปัญหากับนโยบายหรือโครงการอื่นแล้ว ผลรวมความสำเร็จของนโยบายแต่ละนโยบายจะก่อให้เกิดผลรวมของการพัฒนาประเทศที่พึงปรารถนาด้วย การวัดความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติในมิตินี้ ไม่อาจจะสามารถทำได้โดยตรง แต่สามารถพิจารณาได้จากความสมบูรณ์ของปัจจัยทางการบริหารต่างๆ ว่าเอื้อต่อการทำให้ผลรวมของนโยบายแต่ละนโยบายนำไปสู่ความสำเร็จโดยรวมของประเทศได้แค่ไหนเพียงใด

2.4 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ

สมพร เพ็ญจันทร์ (2552) เสนอปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ดังนี้

1. สาระหรือเนื้อหาสาระของนโยบายสาธารณะ เป็นปัจจัยหลักอีกปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ ซึ่งประกอบไปด้วย ลักษณะของนโยบาย วัตถุประสงค์ของนโยบาย Mazmanian and Sabatier (1983) ได้ชี้ว่า นโยบายที่มุ่งหวังจะให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงเพียงเล็กน้อยจะมีโอกาสในการประสบความสำเร็จมากกว่านโยบายที่มุ่งหวังการเปลี่ยนแปลงอย่างใหญ่หลวง นอกจากนี้ยังชี้ให้เห็นว่าความยากง่ายของปัญหาที่นโยบายมุ่งแก้ไขนั้น

นอกจากลักษณะของนโยบายแล้ว วัตถุประสงค์ก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อความล้มเหลวหรือความสำเร็จของการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ ด้านนโยบายสาธารณะได้กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ชัดเจน เช่น การกำหนดนโยบายลดอัตราการเกิด หรือวางแผนครอบครัว เป็นตัวอย่างการกำหนดวัตถุประสงค์นโยบายที่ชัดเจน ก็มักทำให้ การนำนโยบายไปปฏิบัติมีปัญหาการปฏิบัติน้อย ดังนั้น การมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนหรือคลุมเครือ ย่อมมีผลต่อการปฏิบัติที่แตกต่างกัน

มยุรี อนุমানราชธน (2547) ก็ให้ความเห็นไว้ว่า วัตถุประสงค์ของนโยบายควรจะเป็นการกำหนดในลักษณะเฉพาะเจาะจง และในลักษณะที่วัดได้เป็นตัวเลขหรือให้เป็นเชิงปริมาณให้มากที่สุด

2. ความร่วมมือระหว่างผู้กำหนดนโยบายและผู้ดำเนินนโยบายไปปฏิบัติ ปัจจัยในส่วนนี้ก็นับว่าเป็นปัจจัยหลักเหมือนกัน ทั้งนี้เพราะตัวผู้นำเอานโยบายไปปฏิบัติให้ความร่วมมือและมีทัศนคติที่ดีต่อผู้ออกคำสั่ง หรือผู้มอบหมายนโยบาย ถ้าระดับความร่วมมือที่สูง โอกาสที่นโยบายจะถูกนำไปปฏิบัติและประสบความสำเร็จก็มีอยู่สูง

ประเด็นสำคัญที่สุดของการนำเอานโยบายสาธารณะไปปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จที่สำคัญจะอยู่ที่ว่ามาตรฐานของการนำเอากิจกรรมวิธีการทำงาน (standard operating procedures, SOP) สูงจะมีโอกาสประสบความสำเร็จน้อยกว่าการมีกรรมวิธีการปฏิบัติที่เป็นแนวทางแบบเดิม

3. ปัจจัยอีกประการคือลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ปัจจัยด้านนี้ก็มีผลสำคัญ เนื่องจากสำหรับหน่วยงานที่ได้รับการจัดตั้งขึ้นใหม่ มักมีปัญหาในการปฏิบัตินโยบายที่จะประสบความสำเร็จมักเป็นนโยบายที่มอบหมายให้กลุ่มหน่วยงานที่มีอยู่แล้ว และมีแนวโน้มเห็นด้วยกับนโยบายนี้ ยิ่งกว่านั้นลักษณะของหน่วยงานก็มีผลต่อความสำเร็จหรือล้มเหลว เป็นต้น กล่าวคือ ถ้าเป็นหน่วยงานขนาดเล็กที่ใช้การบังคับบัญชาสั้น แต่มีจำนวนผู้ใต้บังคับบัญชาจำนวนมาก มักจะประสบความสำเร็จในการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ ในทางตรงกันข้ามถ้าหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติเป็นหน่วยงานที่มีขนาดใหญ่ มีสายการบังคับบัญชาหลายระดับในแต่ละช่วงชั้น การบังคับบัญชา มักจะมีปัญหาการนำนโยบายไปปฏิบัติ นอกเสียจากได้ผู้บังคับบัญชาที่มีภาวะผู้นำเข้มแข็งเท่านั้น ที่จะมีโอกาสนำนโยบายไปปฏิบัติประสบผลสำเร็จ

4. วัตถุประสงค์ของนโยบายนั้นๆ การทำความเข้าใจถึงวัตถุประสงค์นโยบายเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่สำคัญ กล่าวคือวัตถุประสงค์ของนโยบายที่ชัดเจนหรือครอบคลุมย่อมมีผลต่อการปฏิบัติที่แตกต่างกัน ความเห็นของ (Mazmanian and Sabatier, 1983 อ้างถึงใน วรเดช จันทรศร, 2554) ก็มองว่า การที่นโยบายจะได้รับการปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์มากน้อยแค่ไหนนั้นขึ้นอยู่กับความชัดเจนของวัตถุประสงค์ของนโยบายนั้น นอกจากนั้นยังจะต้องสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันด้วย

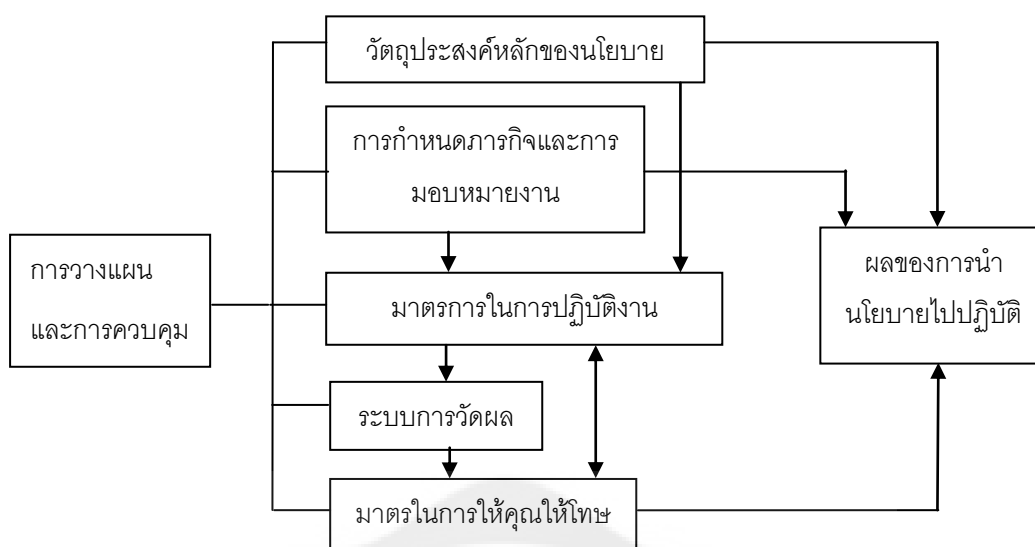
5. การติดต่อสื่อสารและประสานงานอย่างเต็มที่ การนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างเป็นรูปแบบจะเกิดขึ้นได้ก็ต้องมีระบบการจัดการที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันไม่มีความขัดแย้งภายในองค์กร ทั้งนี้การติดต่อสื่อสารเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการประสานงานในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ดังนั้นปัจจัยนี้จึงมีส่วนสำคัญกับการนำนโยบายปฏิบัติ

6. ทัศนคติของผู้ดำเนินนโยบายไปปฏิบัติ โดยที่ผู้ดำเนินนโยบายไปปฏิบัติไม่เพียงแต่จะรู้เกี่ยวกับนโยบายที่จะต้องปฏิบัติเท่านั้น แต่จะต้องเป็นผู้มีทัศนคติที่จะนำนโยบายนั้นไปปฏิบัติให้บรรลุผลด้วย

วรเดช จันทรศร (2554) ศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติจากผลงานของนักวิชาการที่มีชื่อเสียงหลายท่าน รวมทั้งการนำประสบการณ์ที่ผ่านมา พัฒนาเป็นแนวคิดและตัวแบบทางทฤษฎี โดยได้ให้ทัศนะของการนำนโยบายไปปฏิบัติว่าเป็นการศึกษาในเรื่องขององค์การที่รับผิดชอบสามารถนำและกระตุ้นให้ทรัพยากรทางการบริหาร ตลอดจนกลไกที่สำคัญทั้งมวลปฏิบัติงานให้บรรลุตามนโยบายที่ระบุไว้หรือไม่ แค่นั้นเพียงใด การศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติจึงเป็นการแสวงหาวิธีการและแนวทางเพื่อปรับปรุงนโยบายแผนงานและการปฏิบัติงานในโครงการให้ดีขึ้น นอกจากนี้การศึกษาเรื่อง การนำนโยบายไปปฏิบัติให้ต้องแท้ จะต้องอาศัยการนำเสนอตัวแบบทางทฤษฎี (theoretical models) หรือแนวทางการศึกษาที่พิจารณาเห็นว่าสำคัญและมีประโยชน์ ซึ่งการเสนอตัวแบบนี้เป็นไปตามหลักการของทฤษฎีนิรนัย ทั้ง 6 ตัวแบบนี้มีตัวแปรตามคือผลที่จะได้จากกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ และตัวแปรอิสระที่เป็นปัจจัยสนับสนุนและส่งผลให้เกิดผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ มีรายละเอียดดังนี้

1. ตัวแบบที่ยึดหลักเหตุผล

ตัวแบบนี้ยึดถือฐานคติ (assumptions) ที่ว่านโยบายที่ประสบความสำเร็จจะต้อง มีการกำหนดวัตถุประสงค์และภารกิจที่ชัดเจนมีการมอบหมายงาน และกำหนดมาตรฐานการทำงานให้แก่หน่วยย่อยต่างๆ ขององค์การ มีระบบผลการปฏิบัติงาน ตลอดจนระบบการให้คุณให้โทษ ทั้งนี้เนื่องจากกระบวนการนโยบายไปปฏิบัติเริ่มต้นมาจากการกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน เพื่อให้ผู้ปฏิบัติเข้าใจว่าอะไรคือเป้าหมายหรือผลลัพธ์ที่ผู้กำหนดนโยบายต้องการ ซึ่งจะช่วยให้ผู้ปฏิบัติสามารถกำหนดภารกิจมอบหมายงานหรือกำหนดความรับผิดชอบเฉพาะของแต่ละฝ่ายให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของนโยบายซึ่งจะช่วย ให้การประสานการปฏิบัติงานเป็นไปโดยราบรื่น นอกจากนี้การกำหนดมาตรฐานในการทำงาน ยังอำนวยความสะดวกให้เกิดระบบการประเมินผลที่สมบูรณ์และมีประสิทธิภาพ เป็นการง่ายที่ผู้บริหารนโยบายสามารถควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติงานของแต่ละฝ่ายได้อย่างตลอดเวลาและต่อเนื่อง ในประเด็นสุดท้ายระบบการประเมินผลที่สมบูรณ์และมีมาตรฐานในการทำงานที่เด่นชัดย่อมส่งผลให้การใช้ระบบการให้คุณให้โทษเป็นไปอย่างเป็นธรรมมากยิ่งขึ้น และการสร้างความเป็นธรรมในระบบจะช่วยเสริมสร้างให้มาตรฐานการปฏิบัติงานสูงขึ้นอีกด้วย ดังภาพประกอบ 4

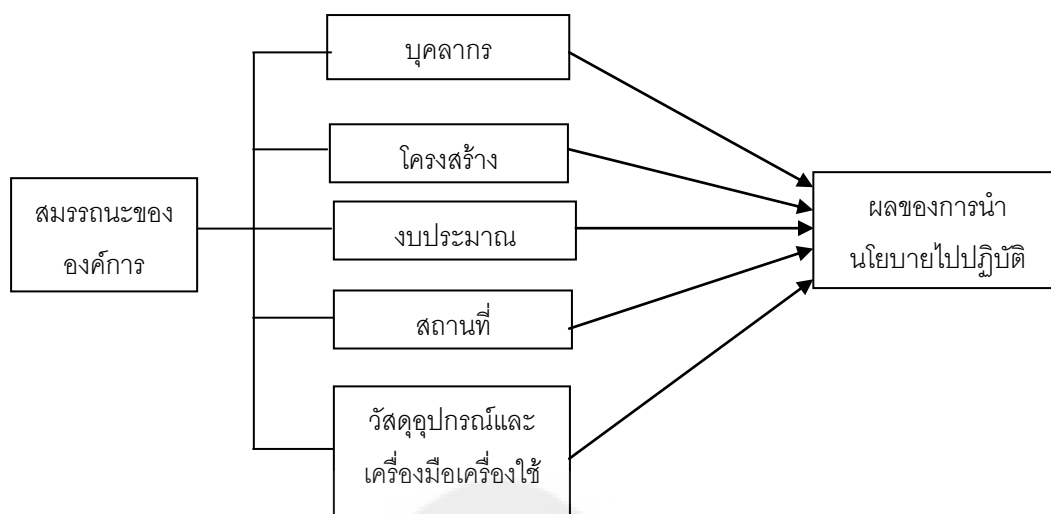


ภาพประกอบ 4 ตัวแบบทางทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติ: ตัวแบบที่ยึดหลักเหตุผล

ที่มา: วรเดช จันทรร (2554)

2. ตัวแบบด้านการจัดการ

ตัวแบบด้านการจัดการ (management model) ตั้งอยู่บนแนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีองค์การ เน้นให้ความสนใจไปที่สมรรถนะขององค์การเพราะเชื่อว่าความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ขึ้นอยู่กับองค์การที่รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ว่ามีขีดความสามารถที่จะปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับความหวังเพียงใด ในลักษณะนี้ได้นโยบายจะประสบความสำเร็จได้จึงต้องอาศัยโครงสร้างขององค์การที่เหมาะสม บุคลากรที่อยู่ในองค์การจะต้องมีความรู้ความสามารถทั้งทางด้านการบริหารและด้านเทคนิคอย่างเพียงพอ นอกจากนี้้องค์การยังต้องมีการวางแผนเตรียมการหรือมีความพร้อมทั้ง ด้านวัสดุอุปกรณ์ สถานที่เครื่องมือเครื่องใช้ และงบประมาณ ตัวแบบนี้จึงเป็นความพยายามที่จะศึกษาหาแนวทางแก้ไขอุปสรรคของการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยการแก้ที่ตัวองค์การเช่น การขาดเงินทุน การขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถความกล้าช้าในการสรรหาบุคลากร ความกล้าช้าในการจัดตั้งระบบงานต่างๆ เป็นต้น ดังภาพประกอบ 5

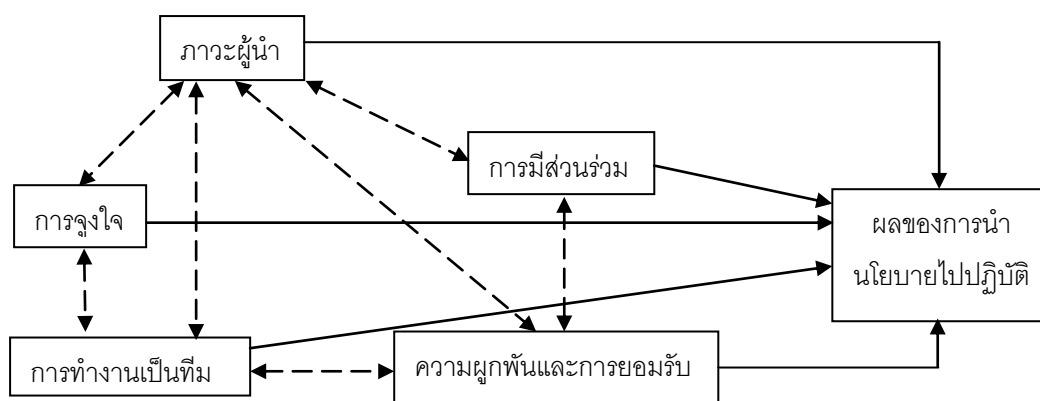


ภาพประกอบ 5 ตัวแบบทางทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติ : ตัวแบบทางด้านการจัดการ

ที่มา: วรเดช จันทรศร (2554)

3. ตัวแบบทางด้านการพัฒนาองค์การ

ตัวแบบนี้เน้นศึกษาปัญหาของการนำนโยบายไปปฏิบัติในแง่ของการสร้างความผูกพันและการยอมรับเพื่อมุ่งสนองตอบความต้องการทางจิตวิทยาและทางสังคมของมนุษย์ ความสนใจในลักษณะนี้จึงเป็นเรื่องของการนำแบบทางด้านการพัฒนาองค์การ (organization development model) มาประยุกต์โดยตรงตัวแบบนี้จึงเน้นที่การมีส่วนร่วม (participation) ขององค์การเป็นสำคัญ ภายใต้ฐานคติที่ว่า การมีส่วนร่วมจะทำให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพ การนำนโยบายมาปฏิบัติให้บังเกิดความสำเร็จจึงน่าจะเป็นเรื่องของการจูงใจ การใช้ภาวะผู้นำที่เหมาะสม การสร้างความผูกพันของสมาชิกในองค์การ การมีส่วนร่วมเพื่อให้เกิดการยอมรับ ตลอดจนการสร้างทีมงานมากกว่าการมุ่งใช้การควบคุม หรือใช้อำนาจทางรูปนัย ของผู้บังคับบัญชา ทั้งนี้เพราะการแบ่งแยกกว่าการกำหนดนโยบายเป็นเรื่องที่ควรจะมาจากระดับสูงและการปฏิบัติตามนโยบายเป็นเรื่องของผู้ที่อยู่ในระดับล่าง เป็นเรื่องที่ขัดกับสภาพความเป็นจริง การทำให้ผู้ปฏิบัติตระหนักในความสำคัญของนโยบายและเห็นว่าความสำเร็จของนโยบายคือความสำเร็จของผู้ปฏิบัติและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนจึงน่าจะส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติมากกว่ากลยุทธ์อื่นๆ กล่าวอีกนัยหนึ่ง การนำนโยบายไปปฏิบัติจึงเป็นเรื่องของกระบวนการที่ทำให้ผู้ปฏิบัติเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องในการกำหนดหรือวางกรอบนโยบายโดยถือว่านโยบายเหล่านั้นมาจากตัวผู้ปฏิบัติเองโดยตรง ดังภาพประกอบ 6

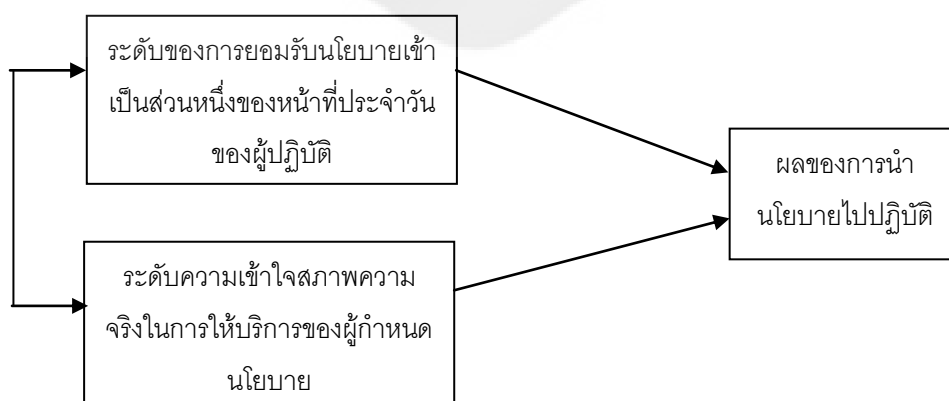


ภาพประกอบ 6 ตัวแบบทางทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติ: ตัวแบบทางด้านการพัฒนาองค์กร

ที่มา: วรเดช จันทรศร (2554)

4. ตัวแบบทางกระบวนการของระบบราชการ

ตัวแบบทางกระบวนการของระบบราชการ (bureaucratic processes model) พัฒนามาจากแนวคิดของนักสังคมวิทยาองค์การที่พยายามจะสร้างกรอบการมองหาสภาพความเป็นจริงทางสังคม (social reality) ในองค์การ ตัวแบบนี้เชื่อว่าอำนาจขององค์การไม่ได้อยู่ที่ตำแหน่งทางรูปนัย (formal positions) แต่มีอยู่กระจัดกระจายในองค์การในทฤษฎีนี้หมายความว่า สมาชิกขององค์การทุกคนมีอำนาจในแง่ของการใช้วิจารณญาณโดยเฉพาะอย่างยิ่งข้าราชการ ที่มีหน้าที่ต้องติดต่อและให้บริการประชาชน (street-level bureaucrats) โดยที่ผู้บังคับบัญชาไม่อาจจะควบคุมได้ การยึดเหนี่ยวนโยบายใหม่ๆ ที่จะไปมีผลกระทบหรือเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติในวิถีชีวิตประจำวันของข้าราชการเหล่านี้มักจะไร้ผล นอกเสียจากข้าราชการหรือผู้ปฏิบัติจะยอมรับหรือปรับนโยบายแนวทางการปฏิบัติเรานั้นเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของหน้าที่ประจำวัน โดยนัยนี้ ความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติจึงไม่ใช่เป็นเรื่องของการบริหารที่ขาดประสิทธิภาพแต่เกิดจากผู้กำหนดนโยบายหรือผู้บริหารนโยบายที่ไม่เข้าใจว่าสภาพความเป็นจริงของการปฏิบัติเกิดขึ้นในลักษณะใดมากกว่า ดังภาพประกอบ 7

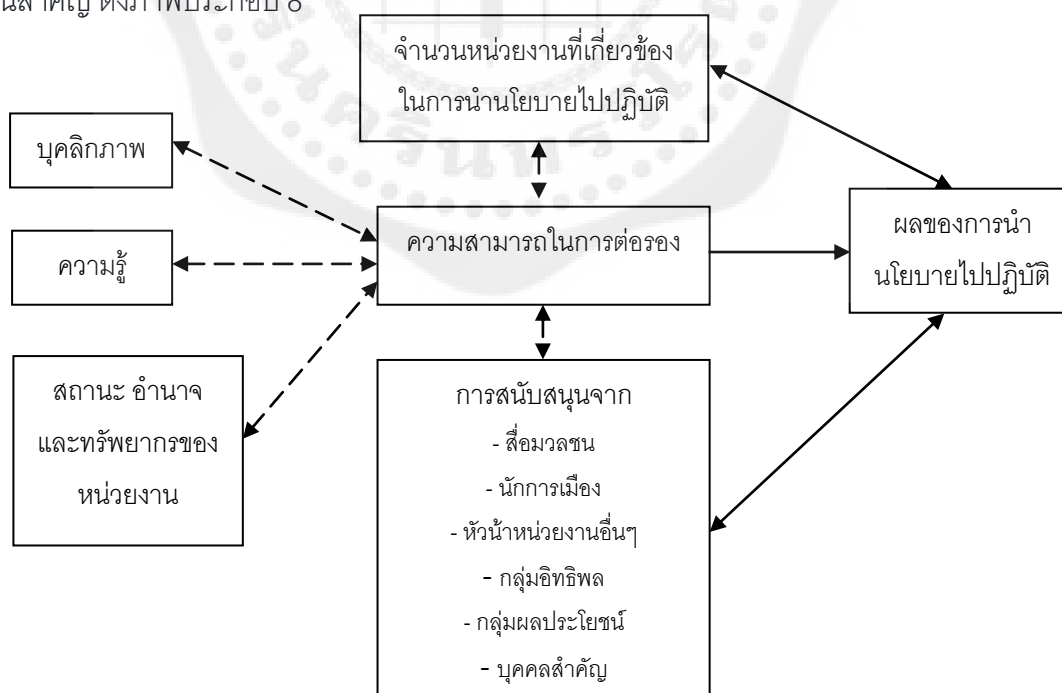


ภาพประกอบ 7 ตัวแบบทางทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติ : ตัวแบบทางกระบวนการของระบบราชการ

ที่มา: วรเดช จันทรศร (2554)

5. ตัวแบบทางการเมือง

ตัวแบบทางการเมือง (political model) เชื่อว่าความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติเกิดจากความสามารถของผู้เล่น (players) หรือบุคคลที่เป็นตัวแทนองค์การกลุ่มหรือสถาบันและความสัมพันธ์กับปัจจัยภายนอกองค์การตัวแบบนี้เห็นว่าการสร้างการยอมรับ (consensus) และการมีส่วนร่วม (participation) เป็นสิ่งที่ยากที่จะเกิดขึ้นแต่ความขัดแย้ง (conflict) เป็นปรากฏการณ์ธรรมชาติที่เกิดขึ้นได้ในองค์การ และในระบบสังคมทั่วไปการวางที่จะให้ทุกฝ่ายเห็นชอบและปฏิบัติตามนโยบายจึงเป็นสิ่งที่ยากเพราะนโยบายคือการเมืองซึ่งเป็นเรื่องของการจัดสรรสิ่งที่มีคุณค่าให้แก่สังคม ซึ่งย่อมจะมีผู้ได้ประโยชน์และผู้เสียประโยชน์จึงเป็นเรื่องธรรมดาที่ทุกฝ่ายจะต้องปกป้องผลประโยชน์ของตนเองก่อนเป็นเบื้องต้นดังนั้นการนำนโยบายไปปฏิบัติจึงเป็นเรื่องของการเผชิญหน้าการบริหารความขัดแย้ง การแสวงหาผู้สนับสนุนหรือการยอมรับการโฆษณาชวนเชื่อ การรู้จักสร้างเงื่อนไขให้หาข้อต่อรองในการจัดสรรทรัพยากรทั้งระหว่างบุคคล กลุ่มบุคคลหน่วยงานตลอดจนองค์การต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ความเป็นไปได้ของการสร้างความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติโดยส่วนหนึ่งจึงขึ้นอยู่กับความสามารถในการเจรจาสถานะของอำนาจและทรัพยากรที่มีอยู่ของหน่วยงานในฐานะที่จะใช้เป็นเครื่องมือต่อรองของบุคคลที่เป็นตัวแทนขององค์การ (players) จำนวนหน่วยงานที่จะต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับการสนับสนุนจากนักการเมือง สื่อมวลชน กลุ่มอิทธิพล และกลุ่มผลประโยชน์บุคคลสำคัญต่างๆ รวมถึงสภาพความแตกต่างทางด้านบุคลิกภาพความรู้ความสามารถความชำนาญในการต่อรองของผู้เล่น (players) แต่ละคนเป็นสำคัญ ดังภาพประกอบ 8

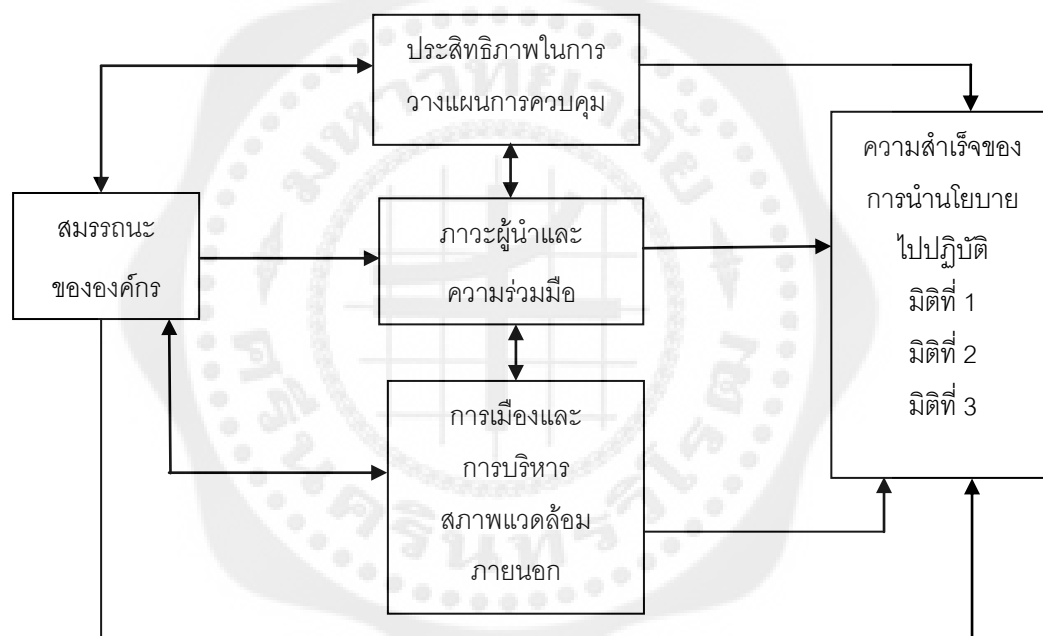


ภาพประกอบ 8 ตัวแบบทางทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติ: ตัวแบบทางการเมือง

ที่มา: วรเดช จันทรร (2554)

6. ตัวแบบเชิงบูรณาการ

ตัวแบบเชิงบูรณาการ เป็นตัวแบบที่รวบรวมแนวคิดของทั้ง 5 ตัวแบบมาไว้โดยมุ่งแสวงหาผลกระทบของตัวแปรต่างๆที่มีต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติที่ประสบความสำเร็จ แบ่งการพิจารณาออกเป็น 3 มิติด้วยกันได้แก่ มิติที่หนึ่งเป็นการวัดความสำเร็จและความล้มเหลวของนโยบายจากผลผลิตผลลัพธ์และผลลัพธ์สุดท้ายที่เกิดขึ้น มิติที่สองเป็นการวัดถึงผลกระทบของนโยบาย และมิติที่สามเป็นการวัดว่าผลของนโยบายนั้นสามารถส่งประโยชน์ต่อประเทศชาติโดยรวมได้หรือไม่ ส่วนตัวแปรอิสระที่นำมาพิจารณานั้นมาจาก 4 ปัจจัยด้วยกัน คือ สมรรถนะขององค์กร ประสิทธิภาพในการวางแผนและการควบคุม ภาวะผู้นำและความร่วมมือ และการเมืองและการบริหารสภาพแวดล้อมภายนอก ดังภาพประกอบ 9



ภาพประกอบ 9 ตัวแบบทางทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติ: ตัวแบบเชิงบูรณาการ

ที่มา: วรเดช จันทรร (2554)

ตัวแบบการบูรณาการนี้เป็นเสมือนการผสมผสานตัวแปร ที่เป็นตัวแปรสำคัญที่มาจากตัวแบบอื่นๆทั้ง 5 ตัวแบบ เช่น มีการนำตัวแปรจากตัวแบบทางด้านการจัดการตัวแบบ ด้านการพัฒนาองค์กร และตัวแบบทางการเมืองโดยได้กำหนดตัวแปรอิสระ 4 ตัวแปรดังนี้ ตัวแปรด้านประสิทธิภาพในการวางแผนและการควบคุม เป็นเงื่อนไขหรือที่สำคัญในการสร้างให้เกิดความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ตัวแปรนี้ประกอบไปด้วยเงื่อนไขต่างๆ คือ ความชัดเจนและความเป็นไปได้ของวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของนโยบายการกำหนดภารกิจและการมอบหมายงานการ กำหนดมาตรฐาน

ในการทำงานระบบการติดตามควบคุม และการประเมินผลนโยบายและความเป็นธรรมของมาตรา ในการให้คุณให้โทษ ตัวแปรด้านสมรรถนะขององค์การหรือหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติตัวแปรนี้จะประกอบด้วยปัจจัยย่อยๆ อีก 5 ปัจจัยคือโครงสร้างองค์การ งบประมาณ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ และสถานที่ วรเดช จันทรร (2554) ได้สรุปว่า นโยบายจะสามารถสำเร็จได้นั้นส่วนหนึ่งมาจากความแข็งแกร่งของสมรรถนะที่องค์การ มีกล่าวคือองค์การจะต้องมีโครงสร้างภายนอกและภายในที่แข็งแกร่ง เช่น มีโครงสร้างที่กะทัดรัด มีระบบการตัดสินใจ มีระบบข้อมูลข่าวสาร แต่ระบบการสื่อสารที่บุคลากรมีความรู้ความสามารถและมีจำนวนที่เพียงพอ มีงบประมาณเพียงพอ และมีระบบการจัดสรรงบประมาณที่มีประสิทธิภาพ มีวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ตลอดจนเทคโนโลยีที่ทันสมัยช่วยให้การดำเนินนโยบายขององค์การมีความรวดเร็ว มีประสิทธิภาพและมีสถานที่สะดวกสบาย

ตัวแปรด้านภาวะผู้นำและความร่วมมือ กล่าวคือ การนำนโยบายไปปฏิบัติจะประสบความสำเร็จได้ผู้บริหารในหน่วยงานจะต้องใช้ภาวะผู้นำที่เหมาะสมรู้จักวิธีจูงใจในเชิงบวกแก่ผู้ปฏิบัติงาน เช่น มีการให้รางวัลชมเชยหรือยกย่อง สามารถสร้างให้สมาชิกในองค์การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานเพื่อสร้างให้เกิดความผูกพันและเกิดการยอมรับจากสมาชิกคนอื่นๆ และรู้จักการสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพ

ตัวแปรทางการเมืองและการบริหารสภาพแวดล้อมภายนอก ตัวแปรนี้มีความสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างให้เกิดความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติเพื่อแนวคิดที่ว่าความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ นั้น เกิดจากความสามารถของผู้เล่นหรือบุคคลที่เป็นตัวแทนขององค์การ กลุ่มหรือสถาบันและความสัมพันธ์กับปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกขององค์การตัวแปรนี้ประกอบไปด้วยปัจจัยย่อยอีกหลายประการ เช่น ระดับความสนับสนุนหรือต่อต้านจากฝ่ายต่างๆ จำนวนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และระดับการพึ่งพาที่ต้องมีระหว่างหน่วยงานความสามารถในการเจรจาต่อรองต่อสภาพแวดล้อมภายนอกและเงื่อนไขของการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง

สรุปได้ว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ ได้แก่ เนื้อหาสาระของนโยบายสาธารณะ ความร่วมมือระหว่างผู้กำหนดนโยบายและผู้ดำเนินการปฏิบัติ ลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ การติดต่อสื่อสารและการประสานงาน และทัศนคติของผู้ดำเนินการนำนโยบายไปปฏิบัติ ปัจจัยทั้งหมดนี้จะส่งผลต่อกระบวนการการนำนโยบายไปปฏิบัติ หากขาดปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งไปอาจส่งผลต่อการนำนโยบายนั้นๆ ไปปฏิบัติมีความล้มเหลวได้

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนํานโยบายไปปฏิบัติ

วงเดือน กองสวัสดิ์ (2555) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษาในโรงเรียนไปปฏิบัติ:กรณีศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษาในโรงเรียนไปปฏิบัติ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ได้แก่ผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 30 คน และครูผู้สอนจำนวน 269 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบความเชื่อถือได้สถิติที่นำมาใช้การวิเคราะห์ได้แก่ (t-test, one-way analysis of variance และ stepwise multiple regression analysis) ผลการศึกษาพบว่า (1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อการศึกษาในโรงเรียนไปปฏิบัติตามความคิดเห็นของผู้บริหาร มีเพียงปัจจัยเดียว คือ ด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน (2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อการศึกษาในโรงเรียนไปปฏิบัติตามความคิดเห็นของครูผู้สอน มี 4 ปัจจัย คือ ด้านการสื่อสารระหว่างองค์การและกิจกรรมการนํานโยบายไปปฏิบัติ ด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน ด้านเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมการเมือง และด้านลักษณะขององค์การในการนํานโยบายไปปฏิบัติ

ศิริพรรณ เพื่องเงิน (2555) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนํานโยบายเรียนฟรี 15 ปี ไปปฏิบัติ กรณีศึกษา โรงเรียนเทพศิรินทร์ นนทบุรี การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการนํานโยบายเรียนฟรี 15 ปี ไปปฏิบัติ กรณีศึกษา โรงเรียนเทพศิรินทร์ นนทบุรี โดยใช้ตัวแบบปฏิสัมพันธ์ระหว่าง 4 ปัจจัย (interactions between factor model) ของจอร์จ เอ็ดเวิร์ด (George C. Edwards) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหาร ครู และเจ้าหน้าที่โรงเรียนเทพศิรินทร์ นนทบุรี จำนวน 150 คน ข้อมูลจะเก็บรวบรวมโดยใช้แบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบความน่าเชื่อถือแล้ว และนำมาวิเคราะห์ทางสถิติ โดยสถิติที่ใช้เป็นสถิติพรรณนา สำหรับการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับสถิติอนุมานใช้ในการทดสอบค่าเฉลี่ย ได้แก่ การทดสอบค่าที (t-test) การทดสอบค่าเอฟ (f-test) และการใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-wayanova) และใช้การวิเคราะห์เส้นทาง (path analysis) โดยใช้โปรแกรม LISREL ในการวิเคราะห์เชิงสาเหตุและผลของปัจจัยแต่ละด้าน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ (1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนํานโยบายเรียนฟรี 15 ปีไปปฏิบัติมากที่สุด คือ ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสาร รองลงมาเป็นปัจจัยด้านโครงสร้างระบบราชการ ปัจจัยด้านทรัพยากร และปัจจัยด้านแนวโน้มเชิงของบุคลากร ตามลำดับ (2) ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสาร ปัจจัยด้านโครงสร้างระบบราชการ ปัจจัยด้านทรัพยากรและปัจจัยด้านแนวโน้มเชิงของบุคลากร ทุกปัจจัยส่งผลต่อการนํานโยบายเรียนฟรี 15 ปีไปปฏิบัติทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยปัจจัยที่ส่งผลทางตรงมากที่สุดได้แก่ ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสาร และปัจจัยด้านทรัพยากร ส่วนปัจจัยที่ส่งผลทางอ้อมมากที่สุด

ได้แก่ ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสาร และปัจจัยด้านโครงสร้างระบบราชการ ทั้งนี้การส่งผลโดยรวมของแต่ละปัจจัยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสาร ปัจจัยด้านโครงสร้างระบบราชการ ปัจจัยด้านทรัพยากร และปัจจัยด้านแนวโน้มเชิงของบุคลากร ตามลำดับ

ศิลา ผิวคล้าย (2555) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝันไปปฏิบัติ: กรณีศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทม. การศึกษาวิจัยนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝันไปปฏิบัติในพื้นที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทม. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหาร 45 คน และครูผู้สอน 350 คน รวมจำนวน 395 คน โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามที่ผ่านการวิเคราะห์ความเชื่อถือได้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way anova) การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (least significant difference LSD) และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (stepwise multiple regression) ผลการศึกษา พบว่า (1) ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝันไปปฏิบัติอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก (2) ลักษณะส่วนบุคคลที่ทำให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝันไปปฏิบัติแตกต่างกัน ได้แก่ เพศ และ (3) ในความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝันไปปฏิบัติทั้ง 2 ปัจจัย คือ ด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน และทรัพยากร

รณชิต พฤษกรรม (2554) การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายการจัดการความรู้สู่การปฏิบัติของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) วิเคราะห์ระดับการนำนโยบายการจัดการความรู้สู่การปฏิบัติของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2) วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายการจัดการความรู้สู่การปฏิบัติของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และประการสุดท้าย และ (3) นำเสนอแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ด้านนโยบายการจัดการความรู้ให้ประสบความสำเร็จยิ่งขึ้น มีโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาเป็นหน่วยในการวิเคราะห์ สุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน ได้จำนวน 335 โรงเรียน ภายใต้อำเภอของ 42 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา (สพม.) ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ตัวแปรระดับโรงเรียน และตัวแปรระดับ สพม. ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยคือ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 335 คน และครูผู้สอนที่อยู่ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา จำนวน 637 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานด้วยสถิติบรรยาย วิเคราะห์ความแปรปรวนพหุนาม (multivariate analysis of variance : MANOVA) ด้วยโปรแกรม SPSS วิเคราะห์ปัจจัยพหุระดับด้วย

โปรแกรม Mplus 5.21 และวิเคราะห์เนื้อหาจากการสนทนากลุ่ม สรุปเป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานตามนโยบายผลการวิจัยพบว่า (1) โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา มีการนำนโยบายการจัดการความรู้สู่การปฏิบัติ อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งภาพรวม ($\bar{X} = 3.16$) และรายด้าน ($\bar{X}$ อยู่ระหว่าง 3.10 ถึง 3.23) (2) ภูมิภาคที่ตั้งและขนาดโรงเรียนที่แตกต่างกันส่งผลต่อการนำนโยบายการจัดการความรู้สู่การปฏิบัติของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา โดยภาพรวมโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่กว่าจะมีระดับการปฏิบัติที่มากกว่าโรงเรียนที่มีขนาดเล็กกว่า และโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตภาคกลางมีการปฏิบัติมากที่สุด ($\bar{X} = 3.48$) ส่วนโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีการปฏิบัติน้อยที่สุด ($\bar{X} = 2.97$) ชุดปัจจัยในระดับโรงเรียนและชุดปัจจัยในระดับ สพม. สามารถทำนายหรืออธิบายการนำนโยบายการจัดการความรู้สู่การปฏิบัติของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาได้ร้อยละ 66.80 และ 90.80 ตามลำดับ โดยปัจจัยภายนอกองค์การที่สำคัญที่สุดในทั้งระดับโรงเรียนและระดับ สพม. คือ ด้านลักษณะและทรัพยากรนโยบาย และปัจจัยภายในองค์การที่สำคัญที่สุดคือ ด้านลักษณะผู้บริหารองค์การ (3) สำหรับแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานของโรงเรียน มี 2 ประการ คือ (1) จัดตั้งสำนักงานจัดการความรู้ภายในหน่วยงานทั้งในระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและโรงเรียน และ (2) จัดการอบรมเชิงปฏิบัติการ ที่มุ่งเน้นการฝึกปฏิบัติและประเมินผลการอบรมจากชิ้นงานที่ได้ นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอแนะให้ สพม. และโรงเรียนปรับปรุงปัจจัยภายในองค์การให้เอื้อต่อการจัดการความรู้เพิ่มขึ้นทุกด้าน

ควรชิต จามรมาน (2553) การศึกษาวิเคราะห์นโยบายเทคโนโลยีและการสื่อสารและการนำนโยบายสู่การปฏิบัติของโรงเรียนมัธยมศึกษาในประเทศไทย การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาวิเคราะห์นโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาและการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และ (2) เสนอแนะแนวทางที่เหมาะสมในการนำนโยบายและแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสู่การปฏิบัติโดยใช้แนวคิดการเปลี่ยนแปลงของ วรเดช จันทรศร และแนวคิดความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติของ Berman and McLaughlin การดำเนินการวิจัยประกอบด้วย การวิเคราะห์แผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ และ การศึกษาข้อมูลการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ กลุ่มตัวอย่างคือโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 287 โรงเรียน จากประชากรจำนวน 2,364 โรงเรียน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถาม ผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ดูแลระบบสารสนเทศ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติบรรยาย ตามด้วยการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยเลือกโรงเรียนมัธยมจำนวน 10 แห่งเป็นกรณีศึกษา เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่านโยบายและแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการฉบับที่ 2 พ.ศ. 2554-2556 มีความชัดเจน มีความสอดคล้องกัน และสอดคล้อง

กับนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ IT2020 การปฏิบัติตามนโยบายและ แผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2550-2554 พบว่าโรงเรียนมัธยมศึกษา มีความเข้าใจและความร่วมมือในการปฏิบัติตามแผนแม่บทดังกล่าวในระดับดี ข้อเสนอแนะแนวทางที่เหมาะสมในการนำนโยบายสู่การปฏิบัติในโรงเรียนมัธยมศึกษา คือ (1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้การสนับสนุนอย่างต่อเนื่องในการนำนโยบายและแผนแม่บทไปปฏิบัติ (2) ควรจัดทำแผนส่งเสริม การใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศภายในสถานศึกษา (3) ควรจัดอบรมความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศให้แก่ครูทุกคน (4) ควรจัดทำระบบติดตามและประเมินผล (5) ควรหาเครื่องคอมพิวเตอร์ให้พอเพียง (6) ควรจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชนและท้องถิ่น (7) ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและสารสนเทศ และ (8) ควรพิจารณาใช้ทักษะความสามารถด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมาประกอบพิจารณาการเลื่อนขั้นเงินเดือนครู ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้ คือ (1) กระทรวงศึกษาธิการควรจัดทำมาตรการสนับสนุนให้โรงเรียนในชนบทที่ห่างไกลมีเครื่องคอมพิวเตอร์อย่างพอเพียง (2) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานควรจัดการอบรมความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศแก่ครูทั่วประเทศอย่างทั่วถึง (3) กระทรวงศึกษาธิการควรเร่งรัดการจัดตั้งสถาบันทดสอบทักษะความสามารถด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (4) กระทรวงศึกษาธิการเร่งรัดการจัดตั้งสถาบันเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (5) กระทรวงศึกษาธิการควรปรับปรุงระบบการเลื่อนขั้นโดยพิจารณาความสามารถด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (6) กระทรวงศึกษาธิการควรประสานงานกับคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เพื่อให้เกิดการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตความเร็วสูงไปถึงโรงเรียนทั่วประเทศ และ (7) กระทรวงศึกษาธิการควรจัดทำระบบติดตามและประเมินผลการดำเนินงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

อิทธิชัย สีด้า (2553) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายเสริมสร้างสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ไปปฏิบัติ: ศึกษากรณีผู้นำนโยบายไปปฏิบัติในจังหวัดปัตตานีมีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาระดับปัจจัยสู่ความสำเร็จในการนำนโยบายเสริมสร้างสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ไปปฏิบัติ (2) เพื่อศึกษาระดับความสำเร็จในการนำนโยบายเสริมสร้างสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ไปปฏิบัติ (3) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่ออิทธิพลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายเสริมสร้างสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ไปปฏิบัติ (ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติในจังหวัดปัตตานี) และ (4) เพื่อหาข้อเสนอแนะในการพัฒนากระบวนการนำนโยบายการแก้ไขความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ไปปฏิบัติ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งได้แก่ ข้าราชการตำรวจ ข้าราชการทหาร และข้าราชการฝ่ายปกครอง จำนวน 373 คน โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม จากการศึกษาวิจัย พบว่า (1) ระดับปัจจัยสู่ความสำเร็จในการนำนโยบายเสริมสร้างสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ไปปฏิบัติอยู่ในระดับสูง เมื่อแยกเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับสูงสุด

ไปน้อยสุดจะได้ ดังนี้ ปัจจัยด้านทัศนคติของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ ด้านลักษณะของนโยบาย ด้านความสัมพันธ์ระหว่างกลไกต่างๆ ที่นโยบายเสริมสร้างสันติสุข ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ไปปฏิบัติด้านภาวะผู้นำ ด้านวัตถุประสงค์ของนโยบาย ด้านการคำนึงถึงวัฒนธรรม อัตลักษณ์ของพื้นที่ ด้านการสนับสนุนและความร่วมมือจากกลุ่มต่างๆ ด้านแรงจูงใจ ในการปฏิบัติหน้าที่ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติและด้านความเพียงพอของทรัพยากร (2) ระดับความคิดเห็นของข้าราชการตำรวจ ข้าราชการทหาร และข้าราชการฝ่ายปกครองในจังหวัดปัตตานีต่อสภาพสถานการณ์ในปัจจุบัน ภายหลังการนำนโยบายเสริมสร้างสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้มาปฏิบัติอยู่ในระดับสูง เมื่อแยกเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับสูงสุ่ไปน้อยสุดจะได้ ดังนี้ ด้านเงื่อนไขที่ก่อให้เกิดเหตุการณ์ความไม่สงบ ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และด้านการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของประชาชน และ(3) ปัจจัยสู่ความสำเร็จในการนำนโยบายเสริมสร้างสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ไปปฏิบัติทุกด้าน ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติทุกด้าน

อรุณ สุนทรนนท์ (2552) ทัศนคติของผู้นำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ในกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติของนโยบายการพัฒนาฝีมือแรงงาน การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความสำคัญของปัจจัยด้านทัศนคติ จิตใจของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติทั้งที่อยู่ในหน่วยงาน หรือองค์การ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่ร่วมนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งถือเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญมากในการส่งผลต่อการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ โดยอาศัยกรอบแนวคิดของทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติของนักทฤษฎี คือ Van Meter and Van Horn มาใช้และได้เลือกนโยบายการพัฒนาฝีมือแรงงานในขอบเขตของการนำนโยบายมาปฏิบัติร่วมกัน ระหว่างกรมพัฒนาฝีมือแรงงานและสถานประกอบการ เอกชนเป็นตัวอย่างในการศึกษาวิจัย โดยการวิจัยในส่วนของการวิจัยเชิงคุณภาพ ข้อมูลได้มาจากการสังเกตการณ์ และสัมภาษณ์เชิงลึกข้าราชการกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน และผู้ประกอบการหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายการพัฒนาฝีมือแรงงานไปปฏิบัติของสถานประกอบการเอกชนในธุรกิจอุตสาหกรรม และการบริการ ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ผสมผสานกับการวิจัยเชิงปริมาณ โดยการทำแบบสอบถามกลุ่มสถานประกอบการเอกชน จำนวน 400 แห่ง จากนั้นนำมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เชิงตรรกะ การวิเคราะห์หาการกระจายของข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และการวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติกส์ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยทัศนคติ ความคิดอ่าน และจิตใจของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญมาก และมีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ ทั้งการนำนโยบายไปปฏิบัติของกรมพัฒนาฝีมือแรงงานและสถานประกอบการ เนื่องจากพบว่าปัจจัยทัศนคติ ความคิดอ่าน และจิตใจของผู้นำนโยบายไปปฏิบัตินี้ เป็นลักษณะภายในของตัวผู้ปฏิบัติทุกคนก่อนที่จะสื่อการกระทำออกมาภายนอกโดยตรง และเป็นปัจจัยที่มักจะได้รับอิทธิพลมาจากปัจจัย

อื่นๆ ก่อนข้างมาก ก่อนที่จะส่งผลต่อการปฏิบัติ และยังพบว่าทุกปัจจัยตามกรอบแนวคิดมีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยปัจจัยเสี่ยงที่มีอิทธิพลต่อการเกิดโอกาสในการนำนโยบายไปปฏิบัติของผู้ปฏิบัติ ได้แก่ ปัจจัยมาตรฐานและทรัพยากรของนโยบาย และปัจจัยลักษณะองค์การที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ตามลำดับ

รัฐกร กลิ่นอุบล (2551) ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไปปฏิบัติ:กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในภาคกลาง การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีไปสู่การปฏิบัติ กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในภาคกลาง ได้แก่ จังหวัดปทุมธานี จังหวัดสมุทรสงคราม และจังหวัดอุทัยธานี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย ผู้บริหาร อบต. จำนวน 6 คน เจ้าหน้าที่ใน อบต. 104 คน และประชาชนในเขต อบต. 396 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบความเชื่อถือได้และแบบสัมภาษณ์ ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้นำมาวิเคราะห์โดยใช้การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวน และการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไปสู่การปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบลในภาคกลาง ประกอบด้วย 5 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านวัตถุประสงค์และมาตรฐานของนโยบาย ปัจจัยด้านการสื่อสารระหว่างองค์กรต่างๆ ปัจจัยด้านคุณสมบัติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจสังคมและการเมือง และปัจจัยด้านคุณสมบัติของบุคลากรที่รับผิดชอบ

นพรุจ ศักดิ์ศิริ (2550) การวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน แนวคิดในการวิจัยประกอบด้วยแนวคิดแบบอย่างของ Van Meter and Van Hom และแนวคิดการวัดความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติของ Berman and Mclaughlin การดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น (1) การศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างคือสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 396 โรงเรียนจากประชากรจำนวน 31,064 โรงเรียน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 396 คน และผู้รับผิดชอบระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในโรงเรียน จำนวน 396 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติบรรยาย สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณ (2) การศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพ เลือกสถานศึกษา 12 แห่งเป็นกรณีศึกษา ครอบคลุมทุกภาคของประเทศและทุกขนาดของโรงเรียน ใช้แบบสำรวจและแบบสัมภาษณ์

เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ลงข้อสรุปแบบอุปนัย และวิเคราะห์เปรียบเทียบแบบข้ามกรณีผลการวิจัย สรุปได้ว่า (1) ความสำเร็จในการนำนโยบายนี้ไปปฏิบัติอยู่ในระดับมาก พบว่าในด้านระดับการบรรลุเป้าหมายด้านการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครู ทั้งคู่อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านสมรรถนะของนักเรียนที่ได้รับการปรับปรุง ด้านความต่อเนื่องของวิธีการและเครื่องมือ ทั้งคู่อยู่ในระดับมาก ความสำเร็จของการนำนโยบายนี้ไปปฏิบัติจะขึ้นกับขนาดของโรงเรียน และ(2) ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายนี้ไปปฏิบัติพบว่า ตัวแปรต้นทั้งสิ้น 13 ตัว มีตัวแปร 7 ตัวที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ 0.78 และตัวแปรทั้ง 7 ตัว สามารถอธิบายความแปรปรวนความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ได้ร้อยละ 60.90 โดยตัวแปรที่สามารถทำนายความสำเร็จ ในมิติรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เรียงตามลำดับความสำคัญดังนี้ (1) ทักษะของผู้ปฏิบัติ (2) บุคลากรในหน่วยงาน (3) สภาพแวดล้อมทางสังคม (4) ทรัพยากรองค์การ (5) มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย (6) การติดต่อสื่อสาร และ(7) สภาพแวดล้อมทางการเมือง

พลยุทธ์ ยาวีราข (2550) การพัฒนารูปแบบการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีขั้นตอนของการวิจัย 5 ขั้นตอนหลัก ดังนี้ (1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและยุทธศาสตร์หรือแนวทางสู่ความสำเร็จในการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยใช้วิธีการทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ (2) ศึกษาแนวทางการพัฒนารูปแบบและสร้างรูปแบบโดยวิธีการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (3) ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบในการปฏิบัติโดยผู้บริหารโรงเรียน (4) ตรวจสอบรูปแบบขั้นสุดท้ายโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ทรงคุณวุฒิ และ (5) ปรับปรุงและนำเสนอรูปแบบโดยการประมวลผลข้อมูลในขั้นตอนที่ผ่านมา ผลการวิจัยมีดังนี้ สภาพปัจจุบันและปัญหาของการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติพบว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติยังขาดกระบวนการที่เป็นแนวทางที่ชัดเจนในการดำเนินงาน ยุทธศาสตร์หรือแนวทางสู่ความสำเร็จในการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติที่สำคัญ คือ ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วม และยุทธศาสตร์การบริหารเชิงกลยุทธ์ รูปแบบที่พัฒนาขึ้นเป็นรูปแบบในเชิงกระบวนการและยุทธศาสตร์ ซึ่งประกอบไปด้วยองค์ประกอบหลัก 2 ส่วน คือ ส่วนแรกเป็นกระบวนการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติสำหรับสถานศึกษา 7 ขั้นตอน คือ (1) การตีความนโยบาย (2) การวางแผน (3) การจัดองค์การ (4) การจัดหา/ระดมทรัพยากร (5) การดำเนินงาน (6) การประเมินผล และ (7) การสร้างความต่อเนื่อง และส่วนที่สองคือ ยุทธศาสตร์สู่ความสำเร็จที่มีความสัมพันธ์กับกระบวนการทุกขั้นตอน

ฐานันดร อากาศโชติ (2543) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของโรงเรียนตามนโยบายของรัฐ ในโครงการโรงเรียนสีขาว กรมสามัญศึกษา การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อ

การปฏิบัติงานของโรงเรียนตามนโยบายของรัฐในโครงการโรงเรียนสีขาว กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จำนวน 350 โรงเรียน ได้จากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของโรงเรียนตามนโยบายของรัฐในโครงการโรงเรียนสีขาว กรมสามัญศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ผลการวิจัย พบว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 16 ตัว สามารถอธิบายความแปรปรวนของการนำนโยบายไปปฏิบัติได้ร้อยละ 34.40 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .59 ตัวแปรทำนายมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยอย่างมีนัยสำคัญและมีค่าเป็นบวกมี 3 ตัว ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงานและผู้บริหาร (.19) การติดต่อสื่อสารระหว่างหน่วยงาน (.16) ระดับการศึกษาของผู้ปกครองในชุมชน (.16) ตัวแปรทำนายที่มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยอย่างมีนัยสำคัญและมีค่าเป็นลบมี 1 ตัว ได้แก่ ทศนคติต่อโครงการโรงเรียนสีขาว (-2.76)

ตอนที่ 3 แนวคิดการประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน (theory-based evaluation)

การนำเสนอในตอนนี้แบ่งเป็น 4 หัวข้อ ได้แก่ (3.1) ความเป็นมาของแนวคิดการประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน (3.2) ความหมายของการประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน (3.3) ทฤษฎีโปรแกรม (program theory) และ (3.4) งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ความเป็นมาของแนวคิดการประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน

แนวคิดการประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐานเป็นแนวคิดการประเมินที่มีความโดดเด่นอย่างมาก ตั้งแต่ ค.ศ. 1990 จนกระทั่งในยุค ค.ศ. 2000 ได้มีการพัฒนาแนวคิดการประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน ในต่างประเทศเป็นจำนวนมาก หัวข้อนี้จึงนำเสนอความเป็นมาของแนวคิดการประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน ดังนี้

สุวิมล ว่องวาณิช (2559) ได้ศึกษาผลการสังเคราะห์แนวคิดการประเมินตั้งแต่ต้นจนถึงปลาย ศตวรรษที่ 20 ของสุวิมล ว่องวาณิช (2548 อ้างถึงใน สุวิมล ว่องวาณิช, 2552) ได้ชี้ให้เห็นถึงพัฒนาการของการประเมินที่เปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย แต่เดิมการประเมินและการวัดผลถือเป็นเรื่องเดียวกัน (ค.ศ.1920 – 1930) ถ้าพูดถึงการประเมิน ก็จะมี ความหมายเดียวกันการวัดผลผู้เรียน ผู้ทำหน้าที่ประเมินจะมีบทบาทในการพัฒนาเครื่องมือวัดผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน ต่อมาการประเมินมีลักษณะเป็นการบรรยายสภาพ ซึ่งชี้ให้เห็น ความสำเร็จของการจัดการเรียนการสอน มีการประเมินจากพฤติกรรมของผู้เรียนตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด นิยามของการประเมินในยุคนี้ ถือว่าการประเมินคือการเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นกับวัตถุประสงค์ที่กำหนด (objective-oriented evaluation) ซึ่งมี

หลักการว่า “โครงการจะดีต่อเมื่อได้ผลตามวัตถุประสงค์” นักวิชาการที่นำเสนอแนวคิดนี้คือ Tyler ซึ่งถือว่าเป็นบิดาแห่งการประเมิน

ในช่วงทศวรรษ 1960 การประเมินในยุคนี้มีความหมายเหมือนการวิจัยเชิงทดลองเนื่องจากการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรใหม่เกิดขึ้น แล้วนักประเมินต้องการได้ข้อมูลในเชิงเปรียบเทียบผลของหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นใหม่กับหลักสูตรเดิม ดังนั้น จุดมุ่งหมายของการประเมินจึงมุ่งเน้นหาคำตอบเกี่ยวกับการตัดสินคุณภาพของผลที่เกิดขึ้นจากหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นใหม่ หลักสูตรใหม่ที่ทำขึ้นถือว่าเป็นตัวแทรกแซง (intervention) ที่นักประเมินต้องการศึกษาผลที่เกิดกับผู้เรียน แนวคิดของการประเมินในยุคนี้ ถือว่า “โครงการจะถือว่าประสบความสำเร็จต่อเมื่อตัวแทรกแซงที่จัดกระทำในโครงการเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดผลตามที่กำหนด” หรือ “โครงการจะถือว่าประสบความสำเร็จก็ต่อเมื่อโครงการนั้นให้ผลที่ดีกว่าอีกโครงการหนึ่ง หรือให้ผลเท่ากัน แต่สิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายน้อยกว่า” อย่างไรก็ตาม แนวคิดในทศวรรษที่ 1960 จะมี 2 แนวคิดหลักๆ คือการประเมินเพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่ใช้ในการตัดสินใจ (decision-oriented) กับการประเมินเพื่อตัดสินคุณค่าของสิ่งที่ถูกประเมิน (value - oriented)” นิยามของการประเมินที่ใช้กันในปัจจุบันเป็นนิยามที่เกิดขึ้นในยุคนี้ และปัจจุบันนี้นักวิชาการจะยอมรับว่าการประเมินเป็นกระบวนการที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับคุณค่าของสิ่งที่ถูกประเมิน จะมีทั้งข้อมูลที่ช่วยในการปรับปรุงการดำเนินงาน (evaluation for improvement) และข้อมูลเกี่ยวกับคุณค่าที่ช่วยในการตัดสินอนาคตของสิ่งที่ถูกประเมิน นักวิชาการสำคัญในยุคนี้ ได้แก่ Cook, Campbell, Scriven, Stufflebeam, Stake, Alkin, Provas เป็นต้น

สำหรับช่วงทศวรรษที่ 1980 นิยามของการประเมินในยุคนี้ค่อนข้างมีข้อยุติ และเห็นพ้องกันว่า เป็นเรื่องของการตัดสินคุณค่า แต่นักวิชาการจะให้ความสำคัญกับการทำให้การประเมินสนองความต้องการของผู้ใช้ผลประเมิน จึงเป็นที่มาของการประเมินที่เน้นการใช้ประโยชน์ และนำทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (stakeholders) เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการการประเมิน ด้วย เพราะคุณค่าของสิ่งที่ถูกประเมินขึ้นอยู่กับมุมมองหรือการตีความของของแต่ละฝ่ายที่ไม่เหมือนกัน การประเมินในยุคนี้จึงเป็นการประเมินที่เน้นการสร้างสรรค์เป็นแบบการร่วมมือรวมพลังด้วยความเชื่อที่ว่า การมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องในการทำงานจะนำไปสู่ความรู้สึกว่ามีส่วนร่วมและรู้สึกว่าเป็นเจ้าของผลงาน และท้ายที่สุดทำให้เกิดการนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ นักวิชาการสำคัญในยุคนี้ ได้แก่ Patton, Guba; & Lincoln

ในช่วงปลายศตวรรษที่ 20 จนถึงปัจจุบัน จากการวิเคราะห์แนวคิดสำคัญที่เกิดขึ้นในยุคนี้แล้ว สามารถสรุปได้ว่า การพัฒนางานหรือองค์กรในอนาคตต้องมีรากฐานจากข้อมูลที่ได้จากการประเมิน หรือถือว่าการพัฒนาโดยใช้การประเมินเป็นฐาน ดังนั้นการประเมินในยุคปัจจุบันจึงให้ความสำคัญกับการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ (empowerment evaluation) และการประเมินกระแสหลัก

(mainstreaming evaluation) นักวิชาการสำคัญของยุคนี้ คือ Fetterman นักประเมินมืออาชีพมีบทบาทในการเสริมพลังอำนาจให้บุคลากรในองค์กรมีความรู้ความเข้าใจและใช้มันทศน์เกี่ยวกับการประเมินในการพัฒนาตนเองและองค์กร การที่บุคคลมีทักษะการประเมินและตระหนักถึงความสำคัญของการประเมิน จะทำให้เกิดพลังในการกำกับตนเอง เกิดการปรับปรุงพัฒนาตนเอง สามารถวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อนของตนเอง และสามารถกำหนดทิศทางของตนเองว่าต้องการพัฒนาไปสู่จุดมุ่งหมายใด จะเห็นว่าแนวคิดในยุคนี้มุ่งให้คนในองค์กรมีศักยภาพด้านการประเมิน และมีความสามารถในการประเมินตนเอง (self-determination) สุวิมล ว่องวานิช (2548 อ้างถึงจาก สุวิมล ว่องวานิช, 2552) นอกจากนี้การดำเนินงานด้านการประเมินจะเน้นการประเมินแบบมีส่วนร่วม (participatory evaluation) หรือการประเมินแบบร่วมมือรวมพลัง (collaborative evaluation) โดย Cousin เป็นหนึ่งในนักวิชาการที่เป็นผู้เสนอแนวคิดนี้

อย่างไรก็ตาม แนวคิดที่นับว่าโดดเด่นอย่างมากในช่วงทศวรรษ 1990 จนถึงปัจจุบัน คือ แนวคิดการประเมินของ Chen ผู้นำเสนอการประเมินโดยใช้ทฤษฎีแรงขับ (theory-driven evaluation) หรือที่ Carol Weiss เรียกว่า การประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน (theory-based evaluation) หลักการของแนวคิดการประเมินนี้ มุ่งเน้นการตอบคำถามเกี่ยวกับความสำเร็จของผลการดำเนินงานและการอธิบายปัจจัยที่นำไปสู่ผลการดำเนินงาน โดยอาศัยการสร้างทฤษฎีโปรแกรม (program theory) เป็นกรอบความคิดของการออกแบบการวิจัย แนวคิดนี้มีอิทธิพลอย่างมากในการออกแบบการประเมินในปัจจุบัน มีบทความมากมายที่นำเสนอผลการสร้างทฤษฎีโปรแกรมสำหรับการประเมินการบริการทางสังคมทั้งด้านสุขภาพ การศึกษา กิจกรรมทางสังคม

จากการวิเคราะห์พัฒนาการของการประเมินที่นำเสนอข้างต้น สามารถจัดหมวดหมู่ของแนวคิดสำคัญของการประเมินได้ 5 ประเภท ได้แก่ แนวคิดการประเมินเชิงหลักการทั่วไป (general principle approach) แนวคิดการประเมินโดยใช้โมเดลเป็นฐาน (model-based approach) แนวคิดการประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน (theory-based evaluation) แนวคิดการประเมินโดยใช้การประโยชน์เป็นฐาน (utilization/use-based evaluation) และแนวคิดการประเมินโดยใช้วิธีวิทยาเป็นฐาน (methodology-based approach)

สรุปได้ว่า แนวคิดการประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐานมีพัฒนาการแนวคิดที่ถือว่ายังมีความใหม่ทางวิทยาการการประเมินที่ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน โดยมุ่งหาคำตอบเกี่ยวกับกลไกการทำงานของโครงการด้วยการอาศัยทฤษฎีโปรแกรม และมีประโยชน์ในการประเมินในหลากหลายสาขา

3.2 ความหมายของการประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของแนวคิดการประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน ดังนี้

Donaldson (2007: 9) กล่าวว่า การประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน หมายถึง การใช้องค์ความรู้ ภายใต้การสำรวจและการศึกษาด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ สำหรับนำมาใช้ในการออกแบบ การปรับปรุง การแนะนำองค์ความรู้ และการให้ข้อมูลป้อนกลับเกี่ยวกับคุณค่าของสิ่งที่ประเมิน ได้แก่ โครงการภาคบริการสังคม การศึกษา สุขภาพ ชุมชน และองค์กร

Weiss (1997 อ้างถึงใน กรวิกา ฉินนานนท์, 2556) กล่าวว่า การประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน หมายถึง การตรวจสอบสถานการณ์หรือเงื่อนไขในการนำโครงการไปสู่การปฏิบัติ และกลไกของ โครงการที่อยู่ระหว่างกระบวนการและผลลัพธ์ การประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐานจึงเป็นเครื่องมือที่ นำไปสู่ความเข้าใจถึงเงื่อนไขที่ทำให้โครงการประสบความสำเร็จ

สุวิมล ว่องวาณิช (2559) การประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน (theory-based evaluation) หมายถึง แนวคิดการประเมินที่มุ่งเน้นการตอบคำถามเกี่ยวกับความสำเร็จของผลการดำเนินงานและการอธิบายปัจจัยที่นำไปสู่ผลการดำเนินงาน โดยอาศัยการสร้างทฤษฎีโปรแกรม (program theory) เป็นกรอบความคิดของการออกแบบการวิจัย

ปิยพงษ์ คล้ายคลึง (2556) กล่าวว่า การประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน หมายถึง แนวคิดการ ประเมินที่อธิบายสาเหตุการแทรกแซงที่ทำให้เกิดผลลัพธ์ตามต้องการโดยใช้ทฤษฎี ทำให้ทราบถึง กลไกการทำงานของโปรแกรมที่ทำให้สำเร็จหรือล้มเหลว ตลอดจนให้คำแนะนำในการออกแบบ การปรับปรุงและพัฒนาโปรแกรมให้ประสบความสำเร็จด้วยทฤษฎี

สรุปได้ว่า การประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน หมายถึง แนวคิดการประเมินที่ตรวจสอบ สถานการณ์หรือเงื่อนไขที่ทำให้เกิดผลลัพธ์ตามต้องการโดยใช้ทฤษฎี ทำให้ทราบถึงกระบวนการ ทำงานที่ทำให้ประสบความสำเร็จหรือล้มเหลว ตลอดจนช่วยแนะนำและออกแบบโครงการโดยอยู่บน พื้นฐานของทฤษฎี

3.3 ทฤษฎีโปรแกรม (program theory)

การประเมินแบบใช้ทฤษฎีเป็นฐานในการออกแบบการแทรกแซงของโปรแกรมต้องอาศัยชุดที่ เป็นสมมติฐานจากผู้เกี่ยวข้องที่เป็นการกระทำและการเปลี่ยนแปลง ทฤษฎีโปรแกรมจึงมีความสำคัญ และเกี่ยวข้องกับการประเมินแบบใช้ทฤษฎีเป็นฐานผู้วิจัยขอเสนอแนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีโปรแกรม ใน 4 หัวข้อ ได้แก่ (1.3.1) ความหมายของทฤษฎีโปรแกรม (1.3.2) โมเดลทฤษฎีโปรแกรม (1.3.3) ส่วนประกอบของโมเดลการเปลี่ยนแปลง และ (1.3.4) ส่วนประกอบของโมเดลการกระทำ โดยมี รายละเอียดดังนี้

3.3.1 ความหมายของทฤษฎีโปรแกรม

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของทฤษฎีโปรแกรม ดังนี้

Wholey (1987 cited in Chen, 2005) กล่าวว่า ทฤษฎีโปรแกรม หมายถึง ข้อสมมติเชิงสาเหตุที่เชื่อมโยงความสัมพันธ์ ระหว่าง แหล่งทรัพยากร กิจกรรม ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น และเป้าหมายของโครงการ

Chen (2005) กล่าวว่า ทฤษฎีโปรแกรม หมายถึง โครงการที่อธิบายถึงการทำงานที่ทำให้บรรลุตามเป้าหมายที่พึงประสงค์ ซึ่งบอกถึงผลกระทบที่เกิดขึ้น ส่งผลต่อผลลัพธ์และผลกระทบของโครงการ

ปิยพงษ์ คล้ายคลึง (2556) กล่าวว่า ทฤษฎีโปรแกรม หมายถึง โมเดลที่แสดงถึงกลไกการทำงานของโปรแกรมอธิบายสาเหตุของการเกิดผลลัพธ์ ผลกระทบและวิธีการทำงานที่ทำให้โปรแกรมประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวได้

สุวิมล ว่องวาณิช (2552) กล่าวว่า ทฤษฎีโปรแกรม หมายถึง ชุดของข้อตกลงเบื้องต้นเกี่ยวกับการดำเนินการในโปรแกรมซึ่งทำให้สังคมได้ประโยชน์ โดยการสร้างกลยุทธ์ (strategy) ในการทำงานของโปรแกรมเพื่อให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนด สิ่งที่อยู่ในทฤษฎีโปรแกรมจะมีส่วนของทฤษฎีผลกระทบ (impact theory) ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงธรรมชาติของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากการกระทำของโปรแกรมและทฤษฎีกระบวนการ (process theory) ซึ่งแสดงให้เห็นถึงแผนภาพขององค์กร และแผนการใช้ประโยชน์จากบริการ

สรุปได้ว่า ทฤษฎีโปรแกรม หมายถึง แผนภาพหรือโมเดลที่สามารถอธิบายได้ว่า สาเหตุที่ทำให้ทราบถึงโปรแกรมนั้นเกิดความสำเร็จ หรือความล้มเหลวได้

3.3.2 โมเดลทฤษฎีโปรแกรม

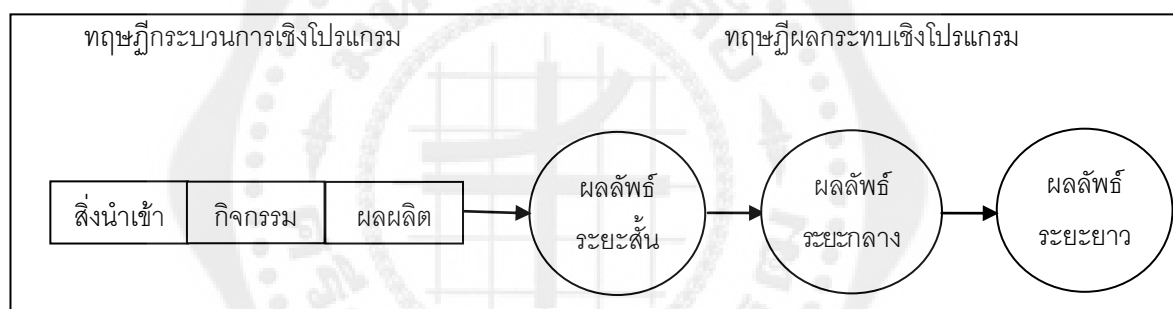
การออกแบบและการนำไปใช้ของโปรแกรมการแทรกแซงอยู่ภายใต้สมมติฐานที่เกิดขึ้นโดยมีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นผู้จัดทำโปรแกรม ในการวิเคราะห์ตัวแทรกแซงนี้ แนะนำให้พิจารณาภายใต้ทฤษฎีโปรแกรม โดยประกอบด้วยสมมติฐาน 2 ประการ ได้แก่ สมมติฐานเชิงบรรยาย (descriptive assumptions) และสมมติฐานเชิงแนะนำ (prescriptive assumptions) (Chen, 2005 อ้างถึงใน ปิยพงษ์ คล้ายคลึง, 2556)

1) **สมมติฐานเชิงบรรยาย** ตามทฤษฎีโปรแกรมเกี่ยวข้องกับกระบวนการเชิงสาเหตุที่ก่อให้เกิดความพยายามที่จะอธิบายปัญหาจากโปรแกรม โดยมีการบรรยายและพิจารณาโปรแกรมการแทรกแซง สมมติฐานเชิงบรรยายมีความสำคัญต่อโปรแกรมเนื่องจากประสิทธิภาพของโปรแกรมขึ้นอยู่กับสมมติฐานเชิงบรรยายมีความตรงตามสภาพที่เป็นจริงหรือไม่ถ้าสมมติฐานขาดความตรง

แสดงให้เห็นว่ากลยุทธ์การดำเนินงานของโปรแกรมไม่มีประสิทธิภาพทั้งนี้ชุดของสมมติฐานเชิงบรรยายนี้เรียกว่า โมเดลการเปลี่ยนแปลง (change model) หรือทฤษฎีเชิงสาเหตุ

2) **สมมติฐานเชิงแนะนำ** เป็นสมมติฐานที่แนะนำองค์ประกอบหรือกิจกรรมที่นักประเมินและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความจำเป็นต้องทราบเพื่อให้โปรแกรมประสบผลสำเร็จ สมมติฐานเชิงแนะนำจึงเป็นประโยชน์โดยตรงต่อการออกแบบโปรแกรมการแทรกแซง ให้นักประเมินสามารถกำหนดวิธีการปฏิบัติและสนับสนุนตัวแทรกแซงในการทำให้เกิดผลตามโมเดลการเปลี่ยนแปลงสมมติฐานเชิงแนะนำแสดงให้เห็นว่า องค์ประกอบและกิจกรรมที่นำไปใช้จะกระตุ้นการทำงานของโมเดลการเปลี่ยนแปลง ชุดของสมมติฐานเชิงแนะนำนี้เช่นเดียวกับทฤษฎีเชิงปทัสฐาน

ทฤษฎีโปรแกรมเป็นไดอะแกรมที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำของโปรแกรมกับผลลัพธ์และปัจจัยอื่นๆ มีลักษณะเป็นโมเดลเชิงเส้นแสดงดังภาพประกอบ 10 ซึ่งเป็นโมเดลเชิงเส้นแบบทั่วไป โดยในทางปฏิบัติจริงจะมีความซับซ้อนมากขึ้นแต่จะมีพื้นฐานจากโมเดลดังภาพประกอบ 10 นี้เป็นส่วนประกอบ



ภาพประกอบ 10 โมเดลทฤษฎีโปรแกรมเชิงเส้น

ที่มา: Donaldson (2007)

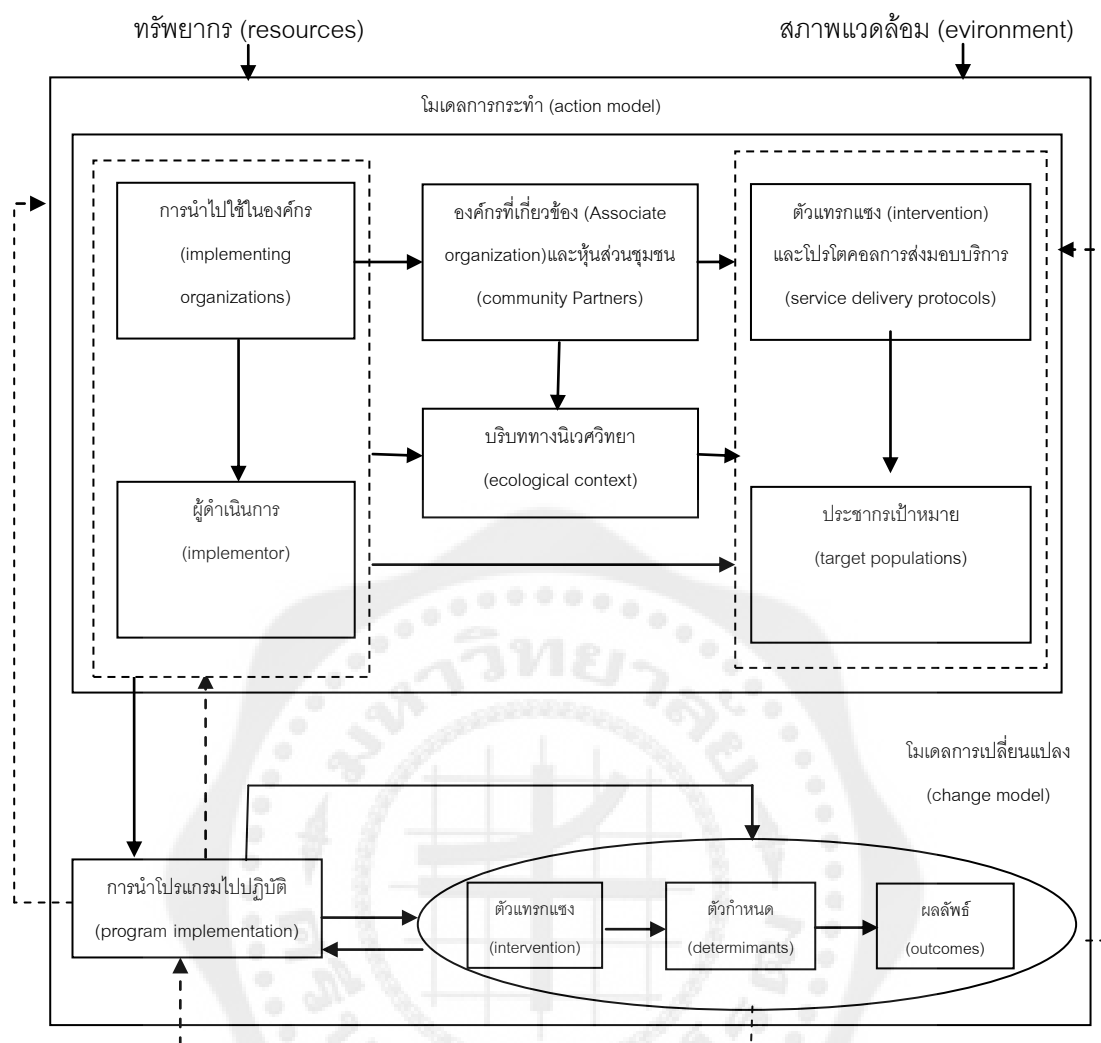
จากภาพประกอบ 10 แสดงให้เห็นว่า ทฤษฎีโปรแกรมประกอบด้วยทฤษฎี 2 ส่วน ได้แก่ (1) ทฤษฎีกระบวนการของโปรแกรม (program process theory) ประกอบด้วย สิ่งนำเข้า (inputs) กิจกรรม (activities) และผลผลิต (outputs) และ (2) ทฤษฎีผลกระทบของโปรแกรม (program impact theory) ประกอบด้วย ผลลัพธ์ระยะสั้น (short-term outcomes) ผลลัพธ์ระยะกลาง (intermediate outcomes) และผลลัพธ์ระยะยาว (long-term outcomes)

สิ่งนำเข้าเป็นแหล่งทรัพยากรที่สำคัญสำหรับใช้ในโปรแกรม เช่น บุคลากร สภาพทางกายภาพ งบประมาณ เป็นต้น กิจกรรมเป็นการกระทำภายใต้จุดมุ่งหมายที่ต้องการ เช่น การฝึกอบรม การให้บริการ เป็นต้น ผลผลิตเป็นผลที่เกิดขึ้นทันทีจากการกระทำ เช่น จำนวนครั้งของการฝึกอบรม

จำนวนผู้เข้าฝึกอบรม จำนวนผู้ได้รับการบริการ เป็นต้น ผลลัพธ์เป็นผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตามเป้าหมายทั้งทางตรงทางอ้อมจากสิ่งนำเข้า กิจกรรม และผลผลิต ผลลัพธ์ระยะสั้น เป็นการเปลี่ยนแปลงทางความรู้ ทักษะ ความสามารถ และลักษณะอื่นๆ เช่น ความรู้ที่เพิ่มขึ้นเกี่ยวกับการคุมกำเนิด เป็นต้น ผลลัพธ์ระยะกลางเป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เช่น การใช้ถุงยางอนามัยเพิ่มขึ้น เป็นต้น ผลลัพธ์ระยะยาวเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผลลัพธ์ระยะกลางทำให้เกิดผลตามเป้าหมายของโปรแกรม

นักทฤษฎีในช่วงแรก ได้แก่ Weiss (1997, 1998) และ Wholey (1979) สนใจโมเดลเชิงเส้นในการอธิบายทฤษฎีโปรแกรม ต่อมา Chen (2005) เสนอโมเดลที่ไม่เป็นโมเดลเชิงเส้นโดยเพิ่มมุมมองเชิงบริบท (context) เนื้อหา (comprehensive) และโปรแกรมเชิงระบบนิเวศ (ecological program) แสดงดังภาพประกอบ 2 รูปแบบของโมเดลนี้เป็นการบูรณาการการคิดเชิงระบบโดยนำปัจจัยด้านบริบทและด้านอื่นๆ ที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการและผลลัพธ์ของโปรแกรมมาใช้ออกแบบสมมติฐานในทฤษฎี ทั้งนี้ Patton (2008 อ้างถึงใน ปิยพงษ์ คล้ายคลึง, 2556) ให้ความเห็นเกี่ยวกับโมเดลนี้ว่า เป็นโมเดลที่เพิ่มระดับความซับซ้อนขึ้นทำให้สามารถนำไปใช้จริง มีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง และเป็นระบบที่ปรับได้ตามสภาพต่างๆ ดังภาพประกอบ 11

สรุปได้ว่า โมเดลทฤษฎีโปรแกรมมีลักษณะ 2 ประเภท ได้แก่ (1) โมเดลทฤษฎีโปรแกรมแบบเชิงเส้น ประกอบด้วย ทฤษฎีกระบวนการเชิงโปรแกรม และทฤษฎีผลกระทบเชิงโปรแกรมเส้น และ (2) โมเดลทฤษฎีโปรแกรมแบบไม่เป็นเชิงเส้น ประกอบด้วย โมเดลการกระทำ และโมเดลการเปลี่ยนแปลง สำหรับในการวิจัยครั้งนี้ใช้การออกแบบทฤษฎีโปรแกรมแบบไม่เป็นเชิงเส้นตามทฤษฎีโปรแกรม Chen (2005) ที่เสนอไว้ เนื่องจากโมเดลดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงกลไกการทำงานในโมเดลการเปลี่ยนแปลง และบรรยายให้เห็นถึงบริบทที่จะนำทฤษฎีโปรแกรมที่พัฒนาขึ้นไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายได้อย่างเหมาะสม

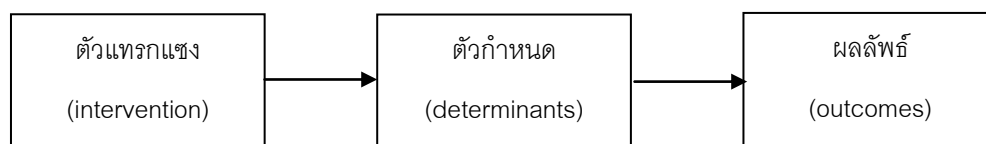


ภาพประกอบ 11 โมเดลทฤษฎีโปรแกรมแบบไม่เป็นเชิงเส้น

ที่มา: ปรับแต่งจาก Chen (2005)

1.3.3 ส่วนประกอบของโมเดลการเปลี่ยนแปลง (change model)

การเปลี่ยนแปลงตามทฤษฎีโปรแกรมประกอบด้วย ตัวแทรกแซง (intervention) ตัวกำหนด (determinants) และผลลัพธ์ (outcome) ดังภาพประกอบ12 (Chen, 2005)



ภาพประกอบ 12 โมเดลการเปลี่ยนแปลง

ที่มา: Chen (2005)

ตัวแทรกแซง ประกอบด้วย กิจกรรมเดียวหรือหลายกิจกรรมที่มีเป้าหมายโดยตรงที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในตัวกำหนด ตัวแทรกแซงจึงเป็นตัวแทนของการเปลี่ยนแปลง (agent of change) ในโปรแกรม สมมติฐานของตัวแทรกแซงมีว่า การนำกิจกรรมไปปฏิบัติอาจจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตัวกำหนดและบรรลุเป้าหมายสูงสุด

ตัวกำหนด มีสมมติฐานว่า การไปถึงเป้าหมายที่โปรแกรมต้องการให้เกิดขึ้นซึ่งต้องกำหนดกลไกที่มีอิทธิพลสามารถพัฒนาตัวแทรกแซงให้ตอบสนองกับความต้องการจำเป็นได้ ซึ่งจากสมมติฐานนี้จะเห็นได้ว่า โปรแกรมในฐานะที่เป็นตัวแทรกแซงกระตุ้นการทำงานของกลไกที่มีอิทธิพลทำให้เกิดผลลัพธ์ตามเป้าหมายของโปรแกรม หรืออาจทำให้เกิดปัญหาต่อผลลัพธ์ที่ไม่เป็นไปตามเป้าหมายของโปรแกรมได้

ผลลัพธ์ เป้าหมายของโปรแกรมสะท้อนให้เห็นถึงความปรารถนาที่ต้องการให้เกิดผลลัพธ์และสร้างความชัดเจนเกี่ยวกับสมมติฐานของโปรแกรม ผลลัพธ์อาจมีได้ทั้งผลลัพธ์ระยะสั้น ระยะกลางและระยะยาว

สรุปได้ว่า โมเดลการเปลี่ยนแปลง ประกอบด้วย ตัวแทรกแซง (intervention) ตัวกำหนด (determinants) และผลลัพธ์ (outcome) ทั้งนี้นักประเมินต้องการหาตัวกำหนดเพื่อมาอธิบายการเกิดผลลัพธ์โดยอาศัยทฤษฎี ซึ่งโมเดลการเปลี่ยนแปลงนี้จะสามารถนำไปใช้ออกแบบการประเมินได้แก่ การกำหนดคำถามประเมินและตัวบ่งชี้การประเมิน

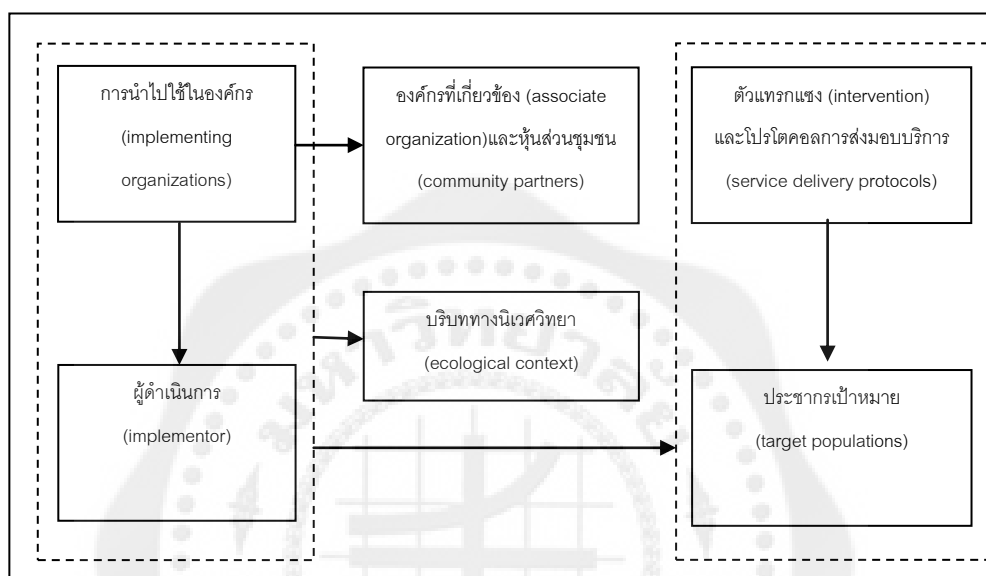
3.3.4 ส่วนประกอบของโมเดลการกระทำ (action model)

โมเดลการกระทำเป็นแผนงานเชิงระบบเกี่ยวกับการจัดเตรียมบุคลากร ทรัพยากร สถานที่ และการสนับสนุนจากองค์กรเพื่อให้บรรลุตามความต้องการของประชากรเป้าหมายและการให้บริการ โมเดลนี้มีลักษณะเป็นกิจกรรมหลักที่จำเป็นต้องทำให้บรรลุความสำเร็จ เช่น การสร้างความมั่นใจในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำงานของโปรแกรม การคัดเลือกสมาชิกที่เหมาะสมในการเข้าร่วมโปรแกรมแทรกแซง การจ้างและการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่โปรแกรม เป็นต้น ดังนั้นโมเดลการกระทำจึงมีความสำคัญต่อโมเดลการเปลี่ยนแปลงที่เชื่อมต่อกับตัวแทรกแซงโดยการนำโปรแกรมแทรกแซงไปใช้ในการปฏิบัติ (Chen, 2005 อ้างถึงใน ปิยพงษ์ คล้ายคลึง, 2556)

โมเดลการกระทำตามทฤษฎีโปรแกรม ประกอบด้วย ตัวแทรกแซงและโปรโตคอลการส่งมอบบริการ การนำไปใช้ในองค์กร ผู้ดำเนินการ องค์กรที่เกี่ยวข้องและหุ้นส่วนชุมชน บริบททางนิเวศวิทยา และประชากรเป้าหมาย

ส่วนประกอบของทฤษฎีโปรแกรมมี 2 ประการ ได้แก่ (1) การใช้กระบวนการที่มีเป้าหมายในการจัดการบริการที่ตั้งใจให้ประชากรเป้าหมาย และ (2) การเชื่อมสาเหตุของสมมติฐานและผลกระทบของตัวแทรกแซง Rossi et al. (1999) and Donaldson (2007) ตัวอย่างเช่น การอ้างถึง

2 ส่วนประกอบนี้ในบทบาทของทฤษฎีกระบวนการโปรแกรมและทฤษฎีผลกระทบโปรแกรม นอกจากนี้ Rossi และคณะ (1999) ได้ให้นิยามทฤษฎีผลกระทบโปรแกรม หมายถึง เป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่อธิบายเกี่ยวกับผลลัพธ์ของกระบวนการเปลี่ยนแปลงของโปรแกรมที่เป็นสาเหตุให้เกิดผลลัพธ์ในเงื่อนไขทางสังคม โดยวัตถุประสงค์เป็นขั้นตอนที่เป็นตัวแทนผ่านเส้นทางการให้บริการของโปรแกรมเพื่อปรับปรุงเงื่อนไขทางสังคมที่เป็นเป้าหมายสูงสุดของโปรแกรม ดังภาพประกอบ 13



ภาพประกอบ 13 โมเดลการกระทำ

ที่มา: Chen (2005)

โปรโตคอลการแทรกแซงและการส่งมอบบริการ (intervention and service delivery)
ตัวแทรกแซงที่ถูกเปลี่ยนเป็นชุดของกิจกรรมที่เป็นรูปธรรม มีการจัดการ และนำไปใช้ในการปฏิบัติ โดยพื้นฐานแล้วการเปลี่ยนแปลงเกิดจากสิ่งจำเป็น 2 ประการ ได้แก่ (1) โปรโตคอลการแทรกแซงเป็นหลักสูตรหรือรายงานแสดงความก้าวหน้าที่มีเนื้อหาและกิจกรรมของตัวแทรกแซงหรือเป็นรายละเอียดของขั้นตอนการปฏิบัติการที่เกิดผลลัพธ์ และ (2) โปรโตคอลการส่งมอบบริการเป็นขั้นตอนเฉพาะในการส่งตัวแทรกแซงสู่ภาคสนาม ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ (2.1) ขั้นตอนประมวลผลลูกค้า (client processing delivery) (2.2) แรงงาน เป็นผู้ดำเนินการให้บริการ (2.3) สถานที่ตั้ง เช่น สำนักงาน เป็นต้น และ (2.4) ช่องทางการติดต่อสื่อสาร เช่น การให้บริการแบบเผชิญหน้า โทรศัพท์ อีเมลล์ เป็นต้น

การนำไปใช้ในองค์กร (implementing organizations) โปรแกรมขึ้นอยู่กับการจัดสรรทรัพยากรขององค์กร เช่น การประสานงานเกี่ยวกับกิจกรรม การรับสมัครสมาชิก การฝึกอบรม การสรรหาผู้ดำเนินการที่มีความเชี่ยวชาญ เป็นต้น โปรแกรมจะถูกนำไปใช้ปฏิบัติได้นั้นเกี่ยวข้องกับโครงสร้างขององค์กรซึ่งต้องสร้างความเชื่อมั่นเกี่ยวกับความสามารถที่จะนำไปใช้ได้ผลดีในองค์กรและองค์กรต้องสนับสนุนการนำไปใช้ของโปรแกรม

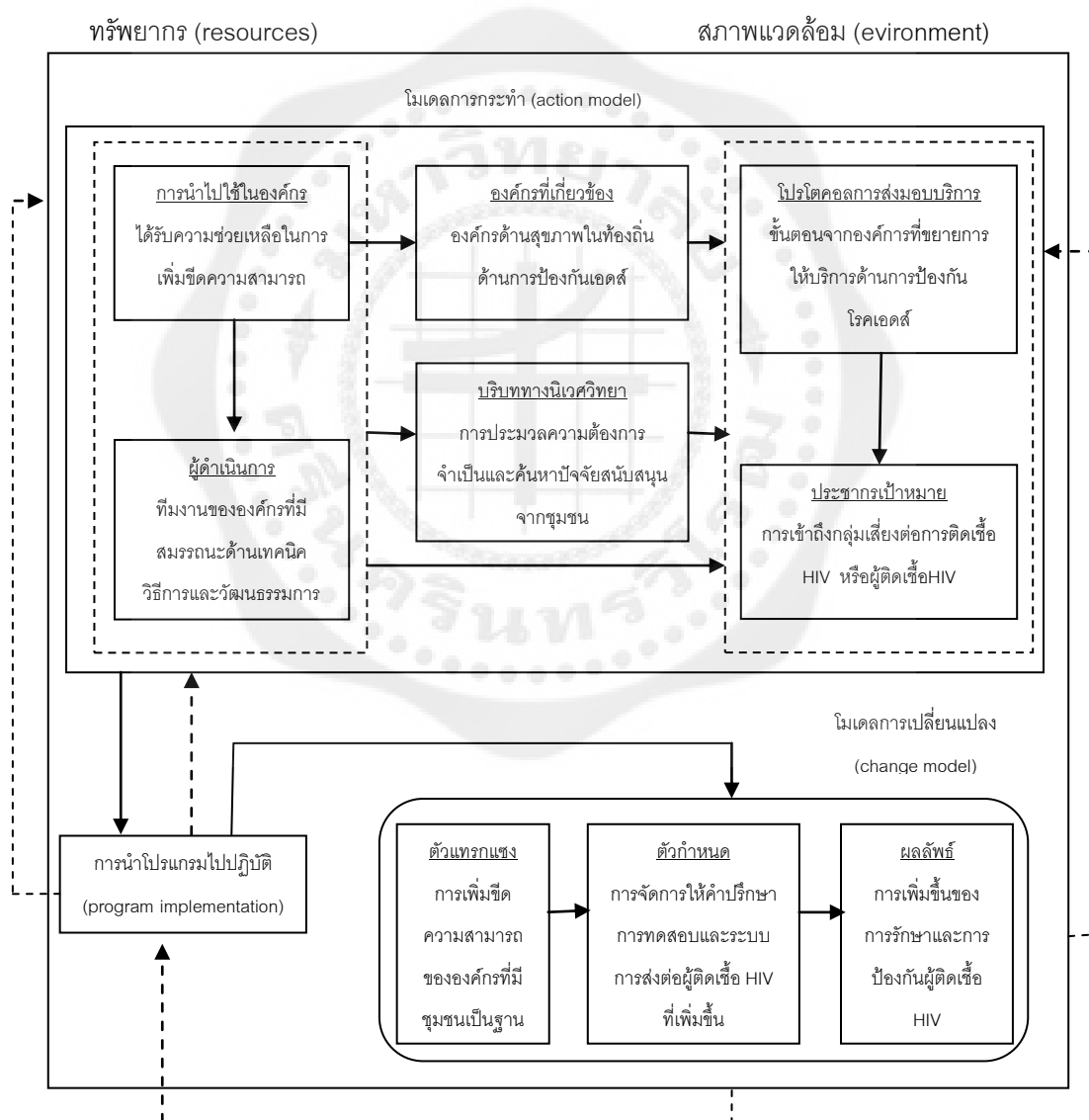
ผู้ดำเนินการ (implementers) เป็นผู้รับผิดชอบส่งมอบบริการให้ลูกค้า คุณลักษณะของผู้ดำเนินการโปรแกรม ได้แก่ คุณสมบัติ สมรรถนะ ความรับผิดชอบ ความกระตือรือร้น มีอิทธิพลทางตรงต่อคุณภาพของการให้บริการ สมรรถนะและความรับผิดชอบของผู้ดำเนินการโปรแกรมมีอิทธิพลทางตรงต่อคุณภาพของการส่งตัวแทรกแซงให้ลูกค้า และประสิทธิผลของโปรแกรมส่วนใหญ่ก็ขึ้นอยู่กับสมรรถนะและความรับผิดชอบของผู้ดำเนินการโปรแกรมด้วยเช่นกัน โมเดลการกระทำมีความสำคัญต่อโปรแกรมในการวางแผนเพื่อสร้างความเชื่อมั่นโดยใช้กลยุทธ์พัฒนาสมรรถนะและความรับผิดชอบของผู้ดำเนินการโปรแกรม เช่น การฝึกอบรม การกำกับติดตามหรือให้ข้อมูลย้อนกลับในการติดต่อสื่อสารและปฏิบัติงาน เป็นต้น

องค์กรที่เกี่ยวข้องหรือหุ้นส่วนชุมชน (associate organization and community partners) โปรแกรมต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างการนำไปปฏิบัติขององค์กรกับองค์กรอื่น ถ้าความร่วมมือเหล่านี้ไม่เกิดขึ้นจะทำให้การดำเนินการของโปรแกรมได้รับอุปสรรค โมเดลการกระทำให้ความสำคัญกับกลยุทธ์การสร้างสัมพันธภาพระหว่างองค์กรกับหุ้นส่วนของชุมชน

บริบททางนิเวศวิทยา (ecological context) เป็นส่วนหนึ่งของสภาพแวดล้อมที่มีปฏิสัมพันธ์กับโปรแกรม บางโปรแกรมมีความจำเป็นพิเศษต้องได้รับแรงสนับสนุนทางบริบท (contextual support) หมายถึง การมีส่วนร่วมของการสนับสนุนจากสภาพแวดล้อมในการทำงานของโปรแกรม โปรแกรมส่วนใหญ่ได้รับการเอื้ออำนวยจากแรงสนับสนุนจากสภาพแวดล้อมให้เกิดกระบวนการแทรกแซง

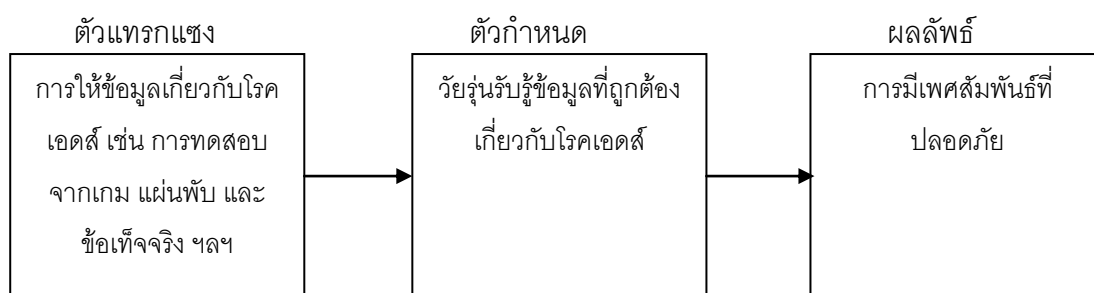
ประชากรเป้าหมาย (target populations) เป็นบุคคลที่โปรแกรมสนใจให้ได้รับการบริการ สมมติฐานเกี่ยวกับประชากรเป้าหมายมี 3 ประการ ได้แก่ (1) ความตรงของเกณฑ์คุณสมบัติของบุคคลที่มีความเหมาะสม (2) ความเป็นไปได้ของการติดต่อผู้ที่มีคุณสมบัติเหมาะสมและได้รับการบริการอย่างมีประสิทธิภาพ และ (3) ความเต็มใจของลูกค้าที่สมัครใจเข้าร่วมโปรแกรม กรณีเกิดข้อจำกัดทรัพยากรซึ่งโปรแกรมไม่สามารถบริการให้กับประชากรเป้าหมายทุกคนได้อย่างทั่วถึง ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องสร้างความชัดเจนโดยกำหนดคุณสมบัติเฉพาะของผู้ที่จะเข้าร่วมโปรแกรมเพื่อเป็นเกณฑ์การรับสมัคร นอกจากนี้โปรแกรมอาจไม่เกิดประสิทธิผลถ้ามีจัดบริการให้กับประชากรเป้าหมายที่ไม่ใช่เป้าหมายของโปรแกรมต้องการ เกณฑ์การคัดเลือกจึงต้องสามารถนำมาปฏิบัติได้จริง

นอกจากนี้ Chen (2005) เสนอตัวอย่างของทฤษฎีโปรแกรมสำหรับประเมินการป้องกันโรคเอดส์ ดังภาพประกอบ 14 ประกอบด้วย โมเดลการกระทำ และโมเดลการเปลี่ยนแปลง ในโมเดลการกระทำจะบอกถึงบริบทของโครงการ เช่น การนำไปใช้ในองค์กร ผู้ดำเนินการ องค์กรที่เกี่ยวข้องกับโครงการ บริบททางนิเวศวิทยา โปรโตคอลส่งมอบบริการหรือตัวแทรกแซงของโครงการ และประชากรกลุ่มเป้าหมายของโครงการ โมเดลการเปลี่ยนแปลงจะอธิบายถึงกระบวนการดำเนินงานของโครงการที่จะทำให้ทราบถึงความสำเร็จหรือล้มเหลวของโครงการ ถ้าโครงการป้องกันโรคเอดส์เพิ่มขีดความสามารถขององค์กรที่มีชุมชนเป็นฐาน ทำให้การจัดการให้คำปรึกษาและระบบการการส่งต่อผู้ติดเชื้อ HIV เพิ่มขึ้น แล้วทำให้การรักษาและการป้องกันเชื้อ HIV เพิ่มขึ้น



ภาพประกอบ 14 โมเดลทฤษฎีโปรแกรมการป้องกันโรคเอดส์

ที่มา: Chen (2005)



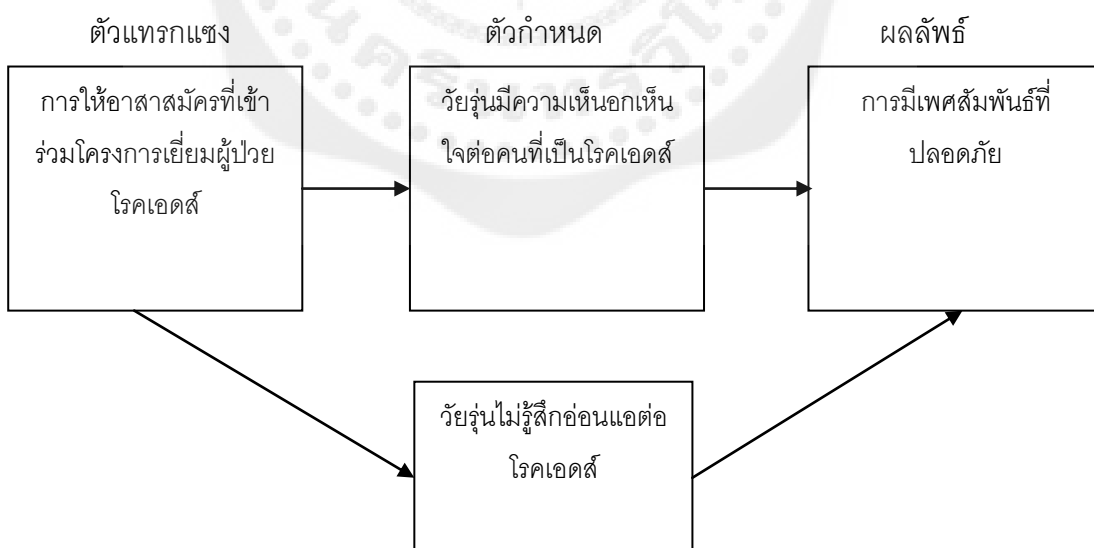
ภาพประกอบ 15 โมเดลการเปลี่ยนแปลงการป้องกันโรคเอดส์โดยใช้ข้อมูลสารสนเทศ

ที่มา: Chen (2005)



ภาพประกอบ 16 โมเดลการเปลี่ยนแปลงการป้องกันโรคเอดส์โดยใช้การนำเสนอเชิงบวก

ที่มา: Chen (2005)



ภาพประกอบ 17 โมเดลการเปลี่ยนแปลงการป้องกันโรคเอดส์ใช้อาสาสมัครเข้าเยี่ยมผู้ป่วยโรคเอดส์

ที่มา: Chen (2005)

จากภาพประกอบ 15, 16 และ 17 แสดงถึงโมเดลการเปลี่ยนแปลง ประกอบด้วย ตัวแทรกแซง ตัวกำหนด และผลลัพธ์ โดยที่ภาพประกอบ 15 ถ้าให้ข้อมูลเกี่ยวกับโรคเอดส์ เช่น การทดสอบจากเกม แผ่นพับ และข้อเท็จจริง ทำให้มีความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับโรคเอดส์ แล้วมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย จากภาพประกอบ 16 ถ้าการนำเสนอข้อมูลของโรคเอดส์ในเชิงบวก ทำให้วัยรุ่นมีความรู้สึกไม่มีความมั่นคงแล้วมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย จากภาพประกอบ 17 ให้อาสาสมัครที่เข้าร่วมโครงการเยี่ยมผู้ป่วยโรคเอดส์ ทำให้มีความเห็นอกเห็นใจกับผู้ป่วยที่เป็นโรคเอดส์ และไม่รู้สึกล่อล้อนแอตต่อโรคเอดส์ ส่งผลต่อกลุ่มอาสาสมัครที่เข้าเยี่ยมผู้ป่วยโรคเอดส์มีความตระหนักในการใช้ชีวิต และส่งผลต่อการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย Chen (2005)

สรุปได้ว่า ทฤษฎีโปรแกรมตามแนวคิดการประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐานที่ Chen (2005) เสนอไว้ ประกอบด้วย โมเดลการกระทำและโมเดลการเปลี่ยนแปลง ซึ่งจะเป็นกรอบสำหรับใช้ในการวิจัยนี้

3.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน

การนำเสนอในหัวข้องานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน แบ่งออกเป็น 2 หัวข้อย่อย ได้แก่ (3.4.1) งานวิจัยที่เป็นการพัฒนาทฤษฎีโปรแกรม และ (3.4.2) งานวิจัยที่ใช้แนวคิดการประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.4.1 งานวิจัยที่เป็นการพัฒนาทฤษฎีโปรแกรม

กรวิกา ฉิมนันทน์ (2556) ศึกษาการพัฒนาแบบตรวจสอบรายการประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐานสำหรับประเมินหลักสูตรสถานศึกษาการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการคือ (1) เพื่อพัฒนาทฤษฎีโปรแกรมสำหรับใช้ในการประเมินหลักสูตรสถานศึกษาตามแนวคิดการประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน (2) เพื่อสร้างและตรวจสอบคุณภาพของแบบตรวจสอบรายการประเมินสำหรับการประเมินหลักสูตรสถานศึกษา และ (3) เพื่อตรวจสอบผลการใช้แบบตรวจสอบรายการประเมินหลักสูตรสถานศึกษาที่สร้างจากทฤษฎีโปรแกรมตามแนวคิดการประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน วิธีดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 3 ระยะ ระยะแรกเป็นการสร้างทฤษฎีโปรแกรมโดยใช้การวิจัยเอกสาร การสัมภาษณ์จากครูและผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 10 คน และการประชุมกลุ่มผู้เชี่ยวชาญจำนวน 10 คน ระยะที่สองการพัฒนาแบบตรวจสอบรายการประเมินโดยกำหนดตัวบ่งชี้จุดตรวจสอบและเกณฑ์การประเมินหลักสูตรสถานศึกษาจากทฤษฎีโปรแกรมที่พัฒนาขึ้น และตรวจสอบคุณภาพแบบตรวจสอบรายการประเมินโดยใช้การวิเคราะห์ความตรงเชิงเนื้อหาและความเที่ยงแบบความสอดคล้องภายใน และระยะที่สามการนำแบบตรวจสอบรายการประเมินไปใช้กับโรงเรียนที่เป็นกรณีศึกษาจำนวน 4 โรงเรียนที่มีขนาด

ต่างกัน เครื่องมือวิจัยประกอบด้วยแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกข้อมูลภาคสนาม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติภาคบรรยายและการวิเคราะห์เนื้อหาผลการวิจัยพบว่า

1. แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการประเมินหลักสูตรได้นำไปใช้ในการพัฒนาทฤษฎีโปรแกรมเพื่อประเมินหลักสูตรสถานศึกษาประกอบด้วยกระบวนการ 3 ด้าน ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ และการประเมินหลักสูตร

2. แบบตรวจสอบรายการสำหรับการประเมินหลักสูตรสถานศึกษาจากทฤษฎีโปรแกรมตามแนวคิดการประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐานมีจุดตรวจสอบหลักจำนวน 3 จุดตรวจสอบตามกระบวนการ 3 ด้าน และจุดตรวจสอบย่อยจำนวน 17 จุดตรวจสอบแต่ละจุดตรวจสอบย่อยมีรายการตรวจสอบจุดตรวจสอบจำนวน 5 ข้อรายการ รวม 85 ข้อรายการ แบบตรวจสอบรายการประเมินมีคุณภาพเหมาะสมพิสัยของดัชนี IOC มีค่าระหว่าง 0.80-1.00 และความเที่ยงแบบความสอดคล้องภายในมีค่าระหว่าง 0.37 - 0.74

3. ครูผู้ใช้แบบตรวจสอบรายการประเมินเห็นว่า แบบตรวจสอบรายการมีความเหมาะสมในการนำไปปฏิบัติในระดับมากช่วยให้การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาทำได้ง่ายขึ้นให้ข้อมูลที่ชัดเจนจุดอ่อนในการพัฒนาหลักสูตรหลังได้ข้อมูลป้อนกลับจากการใช้แบบตรวจสอบรายการครูเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการหาหลักสูตรสถานศึกษาเหมาะสมขึ้นนักเรียนและผู้ปกครองมีความพึงพอใจในการเรียนจากหลักสูตรสถานศึกษา

ปิยพงษ์ คล้ายคลึง (2556) ศึกษาการพัฒนาทฤษฎีโปรแกรมสำหรับประเมินความสำเร็จของการนำนโยบายปฏิรูปการศึกษาไปปฏิบัติในสถานศึกษาโดยใช้วิธีอุปนัยและนิรนัย มีวัตถุประสงค์ 3 ประการคือ (1) เพื่อพัฒนาทฤษฎีโปรแกรมและตัวบ่งชี้สำหรับประเมินความสำเร็จของการนำนโยบายปฏิรูปการศึกษาไปปฏิบัติในโรงเรียนโดยใช้วิธีอุปนัยและนิรนัย (2) เพื่อสร้างเครื่องมือสำหรับประเมินความสำเร็จของการนำนโยบายปฏิรูปการศึกษาไปปฏิบัติในโรงเรียนตามทฤษฎีโปรแกรมที่พัฒนาขึ้น และ (3) เพื่อประเมินความเหมาะสมของการใช้ทฤษฎีโปรแกรมประเมินความสำเร็จของการนำนโยบายปฏิรูปการศึกษาไปปฏิบัติในโรงเรียนจากตัวบ่งชี้และเครื่องมือที่พัฒนาขึ้น วิธีดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ขั้นตอนแรกเป็นการพัฒนาทฤษฎีโปรแกรมมี 2 ระยะคือ ระยะแรกการใช้วิธีอุปนัยเป็นการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องการสนทนากลุ่มจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 11 คน ใช้วิธีการสร้างแผนภาพโปรแกรมแบบย้อนกลับ(backwards mapping) และการสัมภาษณ์จากครูและผู้บริหารในโรงเรียนกรณีศึกษาที่มีผลการประเมินคุณภาพแตกต่างกันจำนวน 4 โรงเรียน ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาด้วยโปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ MAXQDA ระยะที่สองการใช้วิธีนิรนัยเป็นการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของทฤษฎีโปรแกรมกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการตรวจสอบความตรงของทฤษฎีโปรแกรมเป็นโรงเรียนสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 309 โรงเรียน

เป็นครูอาจารย์จำนวน 1,545 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามการปฏิบัติงานของครูซึ่งเป็นมาตรประมาณค่า 5 ระดับ และแบบให้คะแนน 0 - 1 จำนวน 115 ข้อ ใช้การวิเคราะห์อิทธิพล (path analysis) ขั้นตอนที่สองการทดลองใช้เป็นการนำทฤษฎีโปรแกรมมาศึกษาผลการใช้โดยออกแบบการประเมินพหุพื้นที่ (multisite evaluation) จำนวน 3 โรงเรียนที่มีผลการประเมินคุณภาพระดับดีมาก ดี และควรปรับปรุง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบตรวจสอบรายการประเมินความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ แนววิธีปฏิบัติการประเมิน และแบบประเมินความเหมาะสมของการใช้ทฤษฎีโปรแกรมในการประเมิน ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงบรรยายและการวิเคราะห์เนื้อหาจากข้อมูลเชิงคุณภาพผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ทฤษฎีโปรแกรมสำหรับประเมินความสำเร็จของการนำนโยบายปฏิรูปการศึกษาไปปฏิบัติ ประกอบด้วยตัวแทรกแซง 3 ตัว ได้แก่ การสื่อสารนโยบาย การกำกับติดตาม และการสนับสนุนทรัพยากร จัดการเรียนรู้ตัวกำหนด 5 ตัว ได้แก่ ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบาย การมีส่วนร่วมวางแผนงานตามนโยบาย เจตคติและการยอมรับนโยบาย ความพร้อมทำงานตามนโยบาย ความมุ่งมั่นทำงานตามนโยบาย และผลลัพธ์ 3 ตัว ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครู คุณภาพครู และคุณภาพผู้เรียน

2. ตัวบ่งชี้สำหรับประเมินความสำเร็จของการนำนโยบายปฏิรูปการศึกษาไปปฏิบัติมี 21 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ การแจ้งข่าวสาร การให้ความรู้ การสร้างสังคมการเรียนรู้ การศึกษาด้วยตนเอง การกำกับติดตามนโยบาย การสนับสนุนทรัพยากรจัดการเรียนรู้ ความเข้าใจการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ความเข้าใจการประเมินการเรียนรู้ผู้เรียน ความเข้าใจการวิจัยในชั้นเรียน ความเข้าใจวิธีการนำนโยบายไปปฏิบัติ การมีส่วนร่วมวางแผนงานตามนโยบาย เจตคติต่อการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เจตคติต่อการประเมินการเรียนรู้ผู้เรียน เจตคติต่อการวิจัยในชั้นเรียน คุณค่าของนโยบาย การยอมรับนโยบาย ความพร้อมทำงานตามนโยบาย ความมุ่งมั่นทำงานตามนโยบาย การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครู คุณภาพครู และคุณภาพนักเรียน

3. เครื่องมือสำหรับประเมินความสำเร็จของการนำนโยบายปฏิรูปการศึกษาไปปฏิบัติเป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist) จำนวน 115 ข้อ มีค่าดัชนี IOC เท่ากับ 1.00 ความเที่ยงอยู่ระหว่าง 0.75 ถึง 0.95

4. ผลการใช้ทฤษฎีโปรแกรมในการประเมินความสำเร็จของการนำนโยบายปฏิรูปการศึกษาไปปฏิบัติในโรงเรียน พบว่าภาพรวมการใช้ทฤษฎีโปรแกรมในการประเมินมีความเหมาะสมระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านประโยชน์ของวิธีประเมินมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาด้านความเป็นไปได้ในการปฏิบัติการประเมิน และการใช้ประโยชน์จากผลประเมิน

ธัญญภรณ์ เลหาะเพ็ญแสง สุวิมล ว่องวาณิช และอวยพร เรืองตระกูล (2556) การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นและการนำเสนอกระบวนการนำนโยบายวิจัยในชั้นเรียนสู่การปฏิบัติในโรงเรียน

มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) วิเคราะห์และเปรียบเทียบกระบวนการนํานโยบายวิจัยในชั้นเรียนสู่การปฏิบัติที่ปฏิบัติจริงกับแนวทางที่ควรจะเป็นและกำหนดความต้องการจำเป็นด้านกระบวนการนํานโยบายวิจัยในชั้นเรียนสู่การปฏิบัติ (2) วิเคราะห์หาตัวแปรที่ใช้อธิบายความต้องการจำเป็นด้านกระบวนการนํานโยบายวิจัยในชั้นเรียนสู่การปฏิบัติ และ (3) นำเสนอแนวทางการพัฒนากระบวนการนํานโยบายวิจัยในชั้นเรียนสู่การปฏิบัติในโรงเรียน วิธีการวิจัย ประกอบด้วย การสังเคราะห์เอกสาร การวิจัยเชิงสำรวจ และการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหารและครูอาจารย์จำนวน 1,157 คน เครื่องมือวิจัยที่ใช้ประกอบด้วย แบบสอบถาม และแนวคำถามการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยสถิติบรรยาย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นด้วยการใช้เทคนิค modified priority needs index (PNImodified) และ วิเคราะห์หาตัวแปรที่ใช้อธิบายความต้องการจำเป็นด้วยการวิเคราะห์การถดถอยแบบขั้นตอนระดับลดหลั่น (hierarchical stepwise regression analysis) ผลการวิจัยสรุปได้ว่า (1) ความต้องการจำเป็นสูงสุดในการนํานโยบายวิจัยในชั้นเรียน ไปปฏิบัติด้านกระบวนการ คือ ขั้นตอนการพัฒนาบุคลากร/ฝึกอบรมและขั้นตอนการนำกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ รองลงมา คือ ขั้นตอนการกำกับ ติดตาม ประเมินผล โดยเฉพาะในประเด็นการสร้างเครือข่ายระหว่างองค์กรและการกำหนดมาตรการแรงจูงใจอย่างชัดเจน (2) การวิเคราะห์การถดถอยแบบขั้นตอนระดับลดหลั่นพบว่า ตัวแปรทางการบริหารได้แก่ การจัดการองค์กร สมรรถนะองค์กรสามารถอธิบาย ความต้องการจำเป็นได้สูงสุด โดยตัวแปรทั้งหมด 8 ตัว สามารถร่วมกันอธิบายความต้องการจำเป็น ในกระบวนการนํานโยบายวิจัยในชั้นเรียนสู่การปฏิบัติได้ร้อยละ 26.50 และ (3) กระบวนการนํานโยบายวิจัยในชั้นเรียนสู่การปฏิบัติในโรงเรียนควรส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมระหว่างผู้บริหาร โรงเรียนและครูตลอดกระบวนการนํานโยบายไปปฏิบัติทั้ง 5 ขั้นตอน และสร้างความร่วมมือในการทำวิจัยด้วยการทำวิจัยร่วมกัน

โสมฉาย บุญญานันต์ (2549) การพัฒนาทฤษฎีโปรแกรมการปลูกฝังจิตสำนึกต่อสิ่งแวดล้อม : การวิจัยพหุเทศกรณีเพื่อการออกแบบและประเมินโครงการ งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาทฤษฎีโปรแกรมการปลูกฝังจิตสำนึกต่อสิ่งแวดล้อมโดยใช้วิธีวิทยาการวิจัยเชิงคุณภาพแบบพหุเทศกรณี (multi – site case study research) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ โรงเรียนที่มีผลการปฏิบัติการปลูกฝังจิตสำนึกต่อสิ่งแวดล้อมดีเด่น ที่อยู่ในบริบทที่แตกต่างกัน จำนวน 4 แห่ง ได้แก่ กรณีศึกษาที่ 1 โรงเรียน ก. (โรงเรียนที่ใช้หลักสูตรของโครงการรุ่งอรุณ และมีที่ตั้งอยู่นอกเมือง) กรณีศึกษาที่ 2 โรงเรียน ข. (โรงเรียนที่ใช้หลักสูตรของโครงการรุ่งอรุณ และมีที่ตั้งอยู่ในตัวเมือง) กรณีศึกษาที่ 3 โรงเรียน ค. (โรงเรียนที่ใช้พัฒนาหลักสูตรขึ้นเอง และมีที่ตั้งอยู่นอกตัวเมือง) และกรณีศึกษาที่ 4 โรงเรียน ง. (โรงเรียนที่พัฒนาหลักสูตรขึ้นเอง และมีที่ตั้งอยู่ในตัวเมือง) โดยเก็บข้อมูล

จาก ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง บุคลากรในโรงเรียน และคนในชุมชน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสังเกต และแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นผลการวิจัยพบว่า โปรแกรมปลูกจิตสำนึกต่อสิ่งแวดล้อมที่ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนต้องมี 4 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ (1) การร่วมมือรวมพลังของภาคี 3 ฝ่าย ได้แก่ บ้าน โรงเรียน และศาสนา (2) รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่มีความหลากหลาย มีการบูรณาการเนื้อหาวิชา และส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักการคิดวิเคราะห์แก้ปัญหาด้วยตนเอง (3) การปลูกฝังเรื่องภูมิปัญญาอาชีพในท้องถิ่นที่เป็นการอยู่อาศัยอย่างพึงพิงกับธรรมชาติ และ (4) การปลูกฝังให้นักเรียนรู้วิธีอนุรักษ์พลังงานควบคู่ไปกับมีจิตสำนึกต่อสิ่งแวดล้อม

วิทยา เหล่มตระกูล (2546) ศึกษาการพัฒนาวิธีการประเมินความสำเร็จของโครงการฝึกอบรมครูตามแนวคิดการประเมินที่ใช้ทฤษฎีเป็นฐาน มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาวิธีการประเมินความสำเร็จของโครงการฝึกอบรมครูตามแนวคิดการประเมินที่ใช้ทฤษฎีเป็นฐาน และมีวัตถุประสงค์เฉพาะ 4 ประการ คือ เพื่อสร้างทฤษฎีโปรแกรม พัฒนาวิธีการประเมิน ประเมินความสำเร็จของโครงการฝึกอบรมครูโดยวิธีการที่พัฒนาขึ้น และศึกษาผลของการใช้วิธีการประเมินตามแนวคิดการประเมินที่ใช้ทฤษฎีเป็นฐาน ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ วิทยากรในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาระดับจังหวัดลำปาง จำนวน 10 คน ผู้รับผิดชอบโครงการ จำนวน 3 คน วิทยากร จำนวน 71 คน และผู้เข้าอบรมในโครงการฝึกอบรมบุคลากรในโรงเรียนเพื่อจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาในอำเภอเมือง เกาะคา และแม่เมาะ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลำปาง ปีการศึกษา 2545 จำนวน 531 คน อาจารย์ผู้สอนในระดับอุดมศึกษา จำนวน 7 คน และผู้ใช้ผลการประเมิน จำนวน 68 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การสำรวจด้วยแบบสอบถามการทดสอบ การศึกษาเอกสาร การสังเกต และการสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติภาคบรรยาย การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยและการวิเคราะห์อิทธิพล (path analysis) ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ทฤษฎีโปรแกรมของโครงการฝึกอบรมบุคลากรในโรงเรียนเพื่อจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ประกอบด้วย แนวคิดเชิงทฤษฎีเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาที่บุคลากรไม่สามารถจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาได้ การพัฒนากิจกรรมของโครงการฝึกอบรมเพื่อลดหรือขจัดปัจจัยที่เป็นสาเหตุของปัญหา การนำกิจกรรมของโครงการไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้ผู้เข้าอบรมเกิดการเปลี่ยนแปลงตามเป้าหมายของการอบรม ผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างกิจกรรมของโครงการและผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้น รวมทั้งปัจจัยภายนอกที่อาจส่งผลต่อโครงการฝึกอบรม

2. วิธีการประเมินความสำเร็จของโครงการฝึกอบรมบุคลากรในโรงเรียนเพื่อจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังนี้ (1) การสร้างทฤษฎีโปรแกรม ประกอบด้วย การระบุแหล่งสารสนเทศ การสกัดสารสนเทศและการสร้างทฤษฎีโปรแกรม (2) การออกแบบโครงการฝึกอบรมครู ขั้นตอนการนำโครงการฝึกอบรมไปสู่การปฏิบัติและผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้น

และ(3) การออกแบบการประเมินโครงการฝึกอบรมครู การประเมินการนำโครงการฝึกอบรมครูไปปฏิบัติ การประเมินการบรรลุผลของโครงการฝึกอบรมครู และการประเมินกลไกเชิงสาเหตุของความสำคัญของโครงการฝึกอบรมครู

3. ผลการประเมินความสำเร็จของโครงการฝึกอบรมครูพบว่า ทฤษฎีโปรแกรมที่พัฒนาขึ้นสามารถนำไปใช้ในการอธิบายความสำเร็จของโครงการได้ กล่าวคือ ผลการประเมินพัฒนาการของโครงการและดำเนินการฝึกอบรมแสดงให้เห็นว่า โครงการสามารถดำเนินการได้ประสบผลสำเร็จโดยหลังเสร็จสิ้นการฝึกอบรมมีความพึงพอใจในการจัดการฝึกอบรมในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยผลการเรียนรู้หลังฝึกอบรมในด้านความรู้ความเข้าใจ ทศนคติ แรงจูงใจ และการรับรู้ความสามารถในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาสูงกว่าก่อนอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อกลับไปโรงเรียนผู้บริหารและครูสามารถทำงานร่วมกับบุคลากรในโรงเรียนเพื่อจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาได้ แต่ผลประเมินผลกระทบของโครงการแสดงให้เห็นว่า บุคลากรในโรงเรียนไม่สามารถปฏิบัติภารกิจในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาให้เสร็จสมบูรณ์ได้ครบทั้ง 6 ภารกิจ ซึ่งมีสาเหตุมาจากการที่ทฤษฎีโปรแกรมบางส่วนไม่สามารถดำเนินการได้ตามที่คาดหวังไว้ โดยเฉพาะในส่วนของความรู้ความเข้าใจของวิทยากร และผลการเรียนรู้หลังอบรมของผู้บริหารและครูที่ยังอยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น

4. การศึกษาผลการใช้วิธีการประเมินตามแนวคิดการประเมินที่ใช้ทฤษฎีเป็นฐาน พบว่าวิธีการประเมินที่พัฒนาขึ้นมีคุณลักษณะ ดังนี้ (1) มีประโยชน์ ให้ข้อมูลที่จำเป็นและตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ผลประเมิน (2) มีความเป็นไปได้สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ประหยัดและคุ้มค่า (3) มีความเหมาะสม ไม่ขัดต่อกฎหมายและศีลธรรม คำนึงถึงสวัสดิภาพของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และ (4) ผลการประเมินมีความถูกต้อง ให้ข้อมูลที่เชื่อถือได้ และเพียงพอที่จะแสดงถึงคุณค่าของโครงการ

สรุปได้ว่า การพัฒนาทฤษฎีโปรแกรมสามารถทำได้หลายวิธี เช่น การใช้วิธีวิทยาการวิจัยเชิงคุณภาพแบบพหุเทศกรณี วิธีอุปนัยและนิรนัย และการประชุมกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ในส่วนของการเก็บข้อมูลก็มีหลายวิธีด้วยกัน เช่น แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึก แบบสังเกต เป็นต้น สำหรับการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยออกแบบการพัฒนาทฤษฎีโปรแกรมโดยใช้วิธีนิรนัยซึ่งปรับจากงานวิจัยของปิยพงษ์ คล้ายคลึง (2556) และงานวิจัยของวิดา เหล่มตระกูล (2546) โดยใช้วิธีการสังเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นหลัก จากนั้นตรวจสอบความเหมาะสมโดยผู้เชี่ยวชาญ เนื่องจากวิธีการดังกล่าวเหมาะสมกับโครงการที่มีเอกสารที่น่าเชื่อถือเพียงพอ ประกอบกับมีงานวิจัยทางด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติที่สามารถนำไปสังเคราะห์เป็นทฤษฎีโปรแกรมได้

1.3.2 งานวิจัยที่ใช้แนวคิดการประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน

Adedokun Childress and Burgess (2011) ศึกษาการทดสอบกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎี (conceptual frameworks) ของการออกแบบการประเมินโครงการแบบไม่ใช่ทดลอง (non experimental) โดยใช้โมเดลสมการเชิงโครงสร้าง (structural equation modeling) การศึกษาครั้งนี้ทำการศึกษาเกี่ยวกับโครงการนักศึกษาฝึกงานของอินเดียนา (IfI : Interns for Indiana) ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า นักประเมินจะทดสอบความสัมพันธ์เชิงตรรกะ (logical relationship) และความสัมพันธ์เชิงลำดับ (sequential relationship) ของผลลัพธ์เชิงลดหลั่นของโครงการที่ไม่ใช่การทดลอง โดยเฉพาะโครงการที่มีข้อจำกัดเกี่ยวกับชุดข้อมูล การศึกษาครั้งนี้ให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงประจักษ์ในการทำความเข้าใจโครงการและปรับปรุงการนำไปใช้และการประเมินโครงการ IfI เกิดขึ้นเพื่อยกระดับคุณภาพแรงงานของอินเดียนาให้มีประสบการณ์ทางด้านอุตสาหกรรมนำไปสู่คุณสมบัติที่เหมาะสมกับการจ้างงานหลังจบการศึกษา โปรแกรมนี้นำไปใช้มหาวิทยาลัยเพอร์ดู (Purdue University) โดยออกแบบให้สามารถเพิ่มโอกาสในการทำงานในรัฐอินเดียนาหลังจบการศึกษา เป้าหมายของโครงการ IfI คือ การเพิ่มความปรารถนาของนักศึกษาในการพักอาศัยในรัฐอินเดียนา แต่กฎหมายที่ส่งผลทางอ้อมทำให้โครงการนี้ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้โดยตรง โครงการนี้จึงปรับปรุงใหม่โดยการเพิ่มความปรารถนาของนักศึกษาในการพักอาศัยในรัฐอินเดียนาหลังจบการศึกษาโดย (1) การช่วยให้นักศึกษาฝึกงานประสบความสำเร็จในอาชีพที่ชัดเจน (2) การจัดให้นักศึกษาฝึกงานได้รับโอกาสในการเรียนรู้โดยการปฏิบัติจริงในตำแหน่งหน้าที่สำคัญในบริษัทฝึกประสบการณ์วิชาชีพ (3) การปรับปรุงทักษะการสื่อสารของนักศึกษาฝึกงาน (4) การปรับปรุงทักษะการดำเนินการธุรกิจของนักศึกษาฝึกงาน และ (5) การเพิ่มแรงจูงใจและความปรารถนาสำหรับบริษัทขนาดเล็กทั้งการจ้างงานและการประกอบอาชีพธุรกิจด้วยตนเอง วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษาใช้การสำรวจด้วยแบบสอบถามจำนวน 215 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามแบบลิเคิร์ต 4 ระดับ ผลการวิจัยพบว่า โมเดลตามสมมติฐานมีความเหมาะสมกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยที่แรงจูงใจเป็นตัวกำหนดที่ทำให้ประชาชนยังคงอาศัยอยู่ในอินเดียนาหลังจบการศึกษา ส่วนการจ้างงานและการมีอาชีพมีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจของนักเรียนที่จะอาศัยอยู่ในอินเดียนาหลังจบการศึกษา การปรับปรุงทักษะการสื่อสารไม่ได้เป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้นักเรียนอาศัยอยู่ในอินเดียนา ส่วนระยะเวลาในการอาศัยอยู่ในอินเดียนาเป็นตัวทำนายว่า นักเรียนจะปรารถนาที่จะอาศัยอยู่ในอินเดียนา นอกจากนี้ผู้วิจัยให้ความเห็นเกี่ยวกับการนำโมเดลสมการเชิงโครงสร้างมาใช้พัฒนาทฤษฎีโปรแกรมมีข้อดี 3 ประการ ได้แก่ (1) การศึกษาครั้งนี้ใช้ข้อมูลจริงในการอธิบายและทดสอบโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของโปรแกรมที่เป็นองค์ประกอบหลักของแนวคิดการประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน (2) การศึกษานี้ขยายการใช้แนวคิดการประเมินโดยการตรวจสอบกับข้อมูล

เชิงประจักษ์ด้วยการทดสอบความสัมพันธ์ทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อผลลัพธ์ และ(3) วิธีการและกลยุทธ์ที่ใช้ในการทดสอบกรอบแนวคิดการประเมินช่วยกำหนดตัวแทรกแซงในการศึกษาครั้งนี้ได้อย่างน่าเชื่อถือ

Adam and Dickinson (2010) ศึกษาการสร้างความสามารถในการประเมินสำหรับให้บริการด้านสุขภาพในชุมชนโดยใช้แนวคิดการประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐานมาออกแบบโมเดลการอบรมประกอบด้วย (1) การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ จำนวน 5 วัน จัด 4 ครั้งต่อปีในสถานที่ของชุมชน เน้นการพัฒนาความสามารถในการประเมิน ได้แก่ เพิ่มความเข้าใจหลักการประเมิน เครื่องมือการประเมินและความมั่นใจในการประเมิน (2) การให้บริการปรึกษา ประกอบด้วย การให้บริการปรึกษาเป็นรายบุคคลด้วยการโทรศัพท์และอีเมลเกี่ยวกับเนื้อหาเชิงลึกของการประเมินและการให้บริการปรึกษาเป็นชุมชน ใช้เวลา 40 ชั่วโมง ในการสร้างความสามารถการประเมินผ่านกิจกรรม เช่น กิจกรรมการนำไปใช้จริง การกำกับติดตาม การแนะนำกิจกรรมการประเมิน เป็นต้น การดำเนินการประเมินสร้างทฤษฎีโปรแกรมจากการศึกษาทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ แนวคิดการสอนจากการฝึกอบรม และปรับทฤษฎีโปรแกรมการฝึกอบรมจากงานวิจัยอื่นๆ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นผู้ให้บริการด้านสุขภาพในชุมชนของประเทศนิวซีแลนด์ จำนวน 270 คน ผลการวิจัยพบว่า (1) โมเดลการฝึกอบรมที่พัฒนาโดยใช้แนวคิดการประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน ประกอบด้วย ตัวแทรกแซง (intervention) 2 ตัว ได้แก่ การฝึกอบรม (training) และการให้คำปรึกษา (consultancy) ทำให้เกิดตัวกำหนด (determinant) เช่น ความเข้าใจที่เพิ่มขึ้นเกี่ยวกับหลักการประเมิน ความเพียงพอในการได้รับการสนับสนุนทางการประเมิน การสนับสนุนที่ดีจากองค์กร ความรู้ที่เพิ่มขึ้นเกี่ยวกับเครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติการประเมิน ความมั่นใจในการปฏิบัติการประเมิน ความสามารถในการประเมินดีขึ้น เป็นต้น ส่วนผลลัพธ์ของโปรแกรมนี้อคือ ความสามารถในการประเมินสุขภาพขององค์กรและชุมชน (2) ผลการใช้แนวคิดการประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐานช่วยแนะนำโปรแกรมการสร้างความสามารถในการประเมินทำให้งานวิจัยนี้ได้แนวทางในการฝึกอบรมและการวางแผนโปรแกรม โดยเพิ่มความสามารถในการประเมินให้กับผู้ให้บริการทางด้านสุขภาพในชุมชน

Creemers and Kyriakids (2010) ศึกษาการใช้แบบจำลองเชิงพลวัตสำหรับพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนโดยใช้แนวคิดการประเมินแบบใช้หลักฐาน (evidence-based approach) และแนวคิดการประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน มีวัตถุประสงค์เพื่อแบบจำลองเชิงพลวัตสำหรับพัฒนาประสิทธิผลและคุณภาพในการจัดการศึกษาของโรงเรียน การสร้างแบบจำลองเชิงพลวัตใช้แนวคิดการประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐานได้แบบจำลอง 4 ระดับ ได้แก่ (1) ระดับนักเรียน เช่น เจตคติของนักเรียน บุคลิกภาพ รูปแบบการคิด แรงจูงใจ เป้าหมายการเรียนรู้ เพศ เป็นต้น (2) ระดับคุณภาพการสอน เช่น รูปแบบการสอน การตั้งคำถาม หน่วยการเรียนรู้ การจัดการชั้นเรียน การวัดและ

ประเมินผลการสอน บรรยากาศชั้นเรียน เป็นต้น (3) ระดับโรงเรียน เช่น นโยบายของโรงเรียน การประเมินนโยบายของโรงเรียน เป็นต้น และ (4) ระดับบริบทการศึกษา เช่น นโยบายการจัดการศึกษาของประเทศ นโยบายการประเมินทางการศึกษา เป็นต้น ทั้ง 4 ระดับนี้ส่งผลต่อผลลัพธ์คือ คุณภาพของนักเรียนประกอบด้วย ความรู้ เจตคติ ทักษะและวิธีการเรียนรู้ สำหรับการประเมินใช้ แนวคิดการประเมินแบบใช้หลักฐานเก็บข้อมูลการประเมินตามมิติที่ได้จากการศึกษาทฤษฎีใน 4 มิติ ได้แก่ มิติด้านปริมาณ มิติด้านจุดเน้น มิติด้านคุณภาพ และมิติด้านความแตกต่าง ผลการวิจัยพบว่า (1) แบบจำลองเชิงพลวัตเป็นแนวทางสำหรับพัฒนาประสิทธิผลของโรงเรียนและเน้นปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้และการสอนในระดับห้องเรียนและโรงเรียน เน้นบทบาทในการประเมิน การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดลำดับความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน (2) ผลการเปรียบเทียบแบบจำลองเชิงพลวัตกับแนวทางการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาแบบดั้งเดิมพบ ความแตกต่างกัน 2 ประการ ได้แก่ (2.1) แบบจำลองเชิงพลวัตจัดกลุ่มปัจจัยทั้งหมดที่มีผลต่อ คุณภาพนักเรียนและแนวทางสนับสนุนให้สามารถใช้ในการปฏิบัติจริง (2.2) แบบจำลองเชิงพลวัต ให้ความสำคัญกับการประเมินตามแต่ละองค์ประกอบของปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน ซึ่ง ในแต่ละองค์ประกอบใช้การรวบรวมข้อมูลแตกต่างกัน เช่น ข้อมูลเชิงคุณภาพ เชิงปริมาณ เป็นต้น การวิจัยครั้งนี้ใช้จุดเด่นของแนวคิดการประเมินแบบใช้ทฤษฎีเป็นฐานในการออกแบบแบบจำลองที่ คำนึงถึงกลไกและปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียน และยังผสมผสานกับการเก็บข้อมูลเชิง ประจักษ์ด้วยการใช้แนวคิดการประเมินแบบใช้หลักฐาน

Hansen and Vedung (2010) ได้ศึกษาเรื่องการประเมินแบบใช้ทฤษฎีเป็นฐานกับผู้มีส่วนได้ ส่วนเสีย (theory-based stakeholder evaluation) งานวิจัยนี้แนะนำแนวคิดใหม่สำหรับการประเมิน ทฤษฎีโปรแกรมที่เรียกว่าการประเมินโดยใช้ทฤษฎีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นฐาน (theory-based stakeholder evaluation) หรือโมเดล TSE (TSE model) แนวคิดการใช้ทฤษฎีเป็นฐานเป็นแรงขับเคลื่อนเกี่ยวกับทฤษฎีโปรแกรม (program theory driven) และมุ่งเน้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในทางปฏิบัติการ ทั้งหมดของการรับรู้โปรแกรมที่รวมเข้าด้วยกันของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลายกลุ่มเข้าไปเป็นส่วน เดียวกันของทฤษฎีโปรแกรมโมเดล TSE มีทฤษฎีโปรแกรมของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลายกลุ่มเป็น ส่วนหนึ่งของทฤษฎีโปรแกรมที่ฝังอยู่ในตัวแทรกแซงที่สร้างขึ้นงานวิจัยนี้นำเสนอการจำแนกและการขยาย ที่สำคัญของการประเมินแบบใช้ทฤษฎีเป็นฐานอย่างมีมาตรฐานโมเดล TSE ได้เพิ่มการประเมินแบบ ใช้ทฤษฎีเป็นฐาน ที่ปรับปรุงใหม่ของลักษณะตัวแทรกแซงโดยทฤษฎีโปรแกรมที่ชัดเจนและสมบูรณ์ ผู้วิจัยให้เหตุผลที่เกี่ยวข้องกับการประเมินที่ซับซ้อนตัวแทรกแซงพหุระดับ (multilevel) และพหุพื้นที่ (multisite) งานวิจัยนี้แนะนำแนวคิดการประเมินแบบใช้ทฤษฎีเป็นฐานร่วมกับทฤษฎีผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (stakeholders theory) เนื่องจากข้อจำกัดของแนวคิดการประเมินแบบใช้ทฤษฎีเป็นฐาน 4 ประการ

ได้แก่ (1) การสร้างทฤษฎีโปรแกรมบางครั้งไม่ชัดเจน (2) ส่วนประกอบของทฤษฎีอาจสร้างความสับสนให้กับนักประเมิน (3) ทฤษฎีที่นำมาใช้อาจจะไม่สามารถนำมาใช้ปฏิบัติได้จริงและ (4) การนำทฤษฎีมาสร้างเป็นทฤษฎีโปรแกรมกระทำได้ยากโมเดล TSE มีพื้นฐานจากวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน (theory-based approach) กับแนวคิดโดยใช้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (stakeholder-based approach) ประกอบด้วยคำถาม 2 ข้อได้แก่ (1) ผู้ประเมินมีวิธีการใช้แนวคิดการประเมินแบบใช้ทฤษฎีเป็นฐานอย่างไร และ (2) ผู้ประเมินนำแนวคิดการประเมินแบบใช้ทฤษฎีเป็นฐานกับแนวคิดโดยใช้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมาใช้ร่วมกันได้อย่างไร

Hubbard (2010) ได้ประเมินหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่ตามอักษยาศัยด้วยความสนใจใช้ การประเมินแบบใช้ทฤษฎีเป็นฐาน มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความสัมพันธ์ของตัวแทรกแซง ตัวกำหนด และผลลัพธ์ซึ่งเป็นส่วนประกอบของการประเมินแบบใช้ทฤษฎีเป็นฐานของหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบไม่เป็นทางการด้วยความสมัครใจ ตัวแทรกแซง ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงความรู้ การใช้การศึกษาตามอักษยาศัย การใช้การสนับสนุนและการผลิตทางวิชาชีพการใช้เครือข่ายสังคม ผลลัพธ์ ได้แก่ กิจกรรมการจัดการป่าไม้ ตัวกำหนด ได้แก่ อายุ เพศ ระดับ การศึกษา ถูกวัดอิทธิพลในตัวกำหนด และผลลัพธ์ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 647 คน เป็นนักศึกษาหลักสูตรการจัดการป่าไม้ระดับปริญญาโท ผลการศึกษาพบว่า การเปลี่ยนแปลงความรู้มีอิทธิพลต่อตัวกำกับของการเพิ่มกิจกรรม การจัดการป่าไม้ และสามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 32 ข้อเสนอแนะสำหรับ การวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงความรู้กับตัวกำกับ นอกจากนี้ใช้โมเดลแบบใช้ทฤษฎีเป็นฐานและเทคนิคการประเมินในการให้ข้อมูลย้อนกลับและการเพิ่มปฏิสัมพันธ์และทำความเข้าใจถึงแรงจูงใจและการใช้ตัวกำหนด

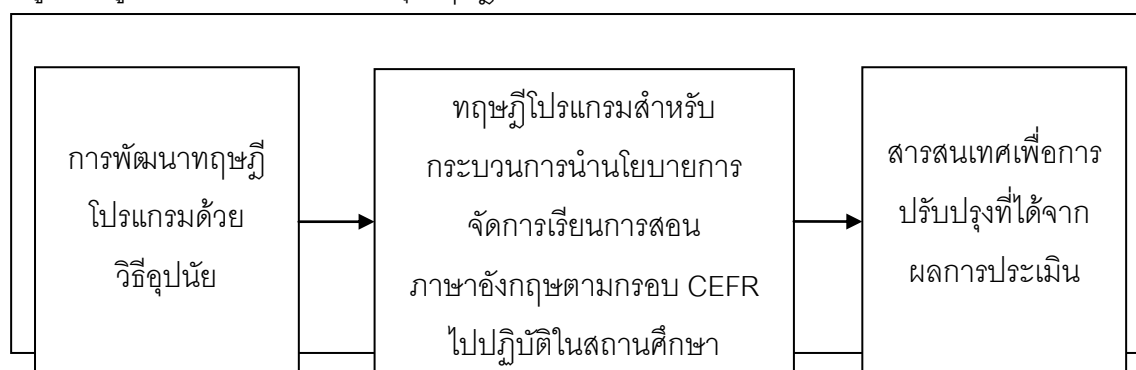
O'Day and Quick (2009) ได้ประเมินการปฏิรูปการสอนของโรงเรียนในรัฐซานดิเอโกด้วยแนวคิดการประเมินแบบใช้ทฤษฎีเป็นฐาน งานวิจัยนี้ทบทวนแนวคิด วิธีวิทยาการสอนเกี่ยวกับความพยายามในการปฏิรูปสอนของโรงเรียนในเขตรัฐซานดิเอโก ประเทศสหรัฐอเมริกา ภายใต้กลยุทธ์ของ Alan Bersin and Anthony Alvarado เริ่มเกิดขึ้นตั้งแต่ ค.ศ. 1980 ใช้การวิเคราะห์แนวโน้มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทดสอบทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงใช้แนะนำแนวทางปฏิรูปการสอน รวมทั้งเน้นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนเพิ่มพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและบทบาทความเป็นครูมืออาชีพสำหรับเป็นแบบอย่างในการเป็นครูที่ดีในการศึกษาครั้งนี้ต้องการศึกษา 3 ประการได้แก่ (1) รูปแบบการสอนที่ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น (2) คุณลักษณะของครูมืออาชีพแบบอย่างในการสอนให้เกิดประสิทธิผล และ (3) ศึกษาอิทธิพลที่เกี่ยวข้องกับการสอน การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามสำรวจกับนักเรียน

บุคลากรของโรงเรียน ส่วนเชิงคุณภาพใช้การสัมภาษณ์ วิเคราะห์เอกสารผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน นอกจากนี้ยังมีการกำหนดตัวบ่งชี้วัดผลลัพธ์

สรุปได้ว่า งานวิจัยเกี่ยวกับการประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐานข้างต้น สามารถแบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มแรก เป็นงานวิจัยที่ใช้แนวคิดการประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน ในการประเมิน ซึ่งมีทั้งการเก็บข้อมูลด้วยวิธีการเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ และวิธีการเชิงผสม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความต้องการใช้ข้อมูลของแต่ละงานวิจัย และกลุ่มที่สอง เป็นการพัฒนาวิธีพัฒนาทฤษฎีโปรแกรมเพื่อให้มีความเหมาะสม โดยมี 2 วิธี ได้แก่ (1) วิธีนิรนัย (deductive) เป็นการพัฒนาทฤษฎีโปรแกรมจากทฤษฎีเอกสารที่เกี่ยวข้อง จากนั้นตรวจสอบความเหมาะสมโดยใช้ผู้เชี่ยวชาญ รวมทั้งใช้สถิติในการทดสอบเชิงปริมาณ และ (2) วิธีอุปนัย (inductive) เป็นวิธีที่เก็บรวบรวมข้อมูลจากสถานการณ์จากบุคคล โดยใช้วิธีการเชิงคุณภาพ ซึ่งจากตัวอย่างงานวิจัยข้างต้นเน้นการให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมในการวิจัย จากข้อสรุปที่ได้จากการวิเคราะห์เอกสารงานวิจัยข้างต้น ผู้วิจัยจึงเลือกออกแบบวิธีการประเมินโดยใช้วิธีการเชิงปริมาณเพื่อให้ได้ข้อมูลในวงกว้าง เนื่องจากการนำนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR มีการประกาศใช้ครอบคลุมทั่วประเทศและทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา สำหรับวิธีการพัฒนาทฤษฎีโปรแกรมจะเลือกใช้วิธีอุปนัยเนื่องจากมีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่น่าเชื่อถือที่สามารถนำมาวิเคราะห์สำหรับการร่างทฤษฎีโปรแกรมได้

กรอบแนวคิดการวิจัย

การพัฒนาทฤษฎีโปรแกรมเป็นกระบวนการสำคัญสำหรับการประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน ซึ่งวิธีการพัฒนาทฤษฎีโปรแกรมมีหลายวิธี วิธีหนึ่งที่ช่วยให้ทฤษฎีโปรแกรมมีความเหมาะสมกับบริบทคือวิธีอุปนัย เป็นการศึกษาจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และมีการตรวจสอบทฤษฎีโปรแกรมโดยใช้ผู้เชี่ยวชาญ วิธีดังกล่าวเป็นวิธีที่ง่าย และสะดวก สามารถนำไปใช้ประเมินได้ แต่ควรมีการตรวจสอบก่อนนำไปใช้ (Funnell and Rogers, 2011) นอกจากนี้ โสมฉาย บุญญานันท์ (2549) ยังเสนอแนะให้ใช้ข้อมูลจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมาปรับปรุงทฤษฎีโปรแกรมให้เหมาะสมกับบริบท



ภาพประกอบ 18 กรอบแนวคิดการวิจัย

จากภาพประกอบ 18 เป็นกรอบแนวคิดการวิจัยครั้งนี้ที่มุ่งพัฒนาทฤษฎีโปรแกรมสำหรับประเมินกระบวนการนำนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ไปปฏิบัติในสถานศึกษา โดยใช้วิธีอุปนัย จากการวิเคราะห์เอกสารและการตรวจสอบความเหมาะสมโดยผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ได้สารสนเทศเพื่อการปรับปรุงที่ได้จากการประเมินโดยใช้ทฤษฎีโปรแกรมสำหรับประเมินกระบวนการนำนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ไปปฏิบัติในสถานศึกษา



บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมาย 2 ประการ ได้แก่ (1) เพื่อพัฒนาทฤษฎีโปรแกรมสำหรับประเมินกระบวนการนำนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ไปปฏิบัติในสถานศึกษาด้วยแนวคิดการประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน และ (2) เพื่อประเมินกระบวนการนำนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ไปปฏิบัติในสถานศึกษาตามทฤษฎีโปรแกรมที่พัฒนาขึ้น โดยมีรายละเอียดดังนี้

ระยะที่ 1 การพัฒนาทฤษฎีโปรแกรมสำหรับประเมินกระบวนการนำนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ไปปฏิบัติในสถานศึกษา

การวิจัยระยะนี้ตอบสนองความมุ่งหมายการวิจัยข้อ 1 เพื่อพัฒนาทฤษฎีโปรแกรมสำหรับประเมินกระบวนการนำนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ไปปฏิบัติในสถานศึกษาด้วยแนวคิดการประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน สำหรับวิธีการพัฒนาทฤษฎีโปรแกรมใช้วิธีอุปนัย (inductive development) โดยใช้การวิเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับทฤษฎีและงานวิจัยด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นหลัก จากนั้นตรวจสอบความเหมาะสมของทฤษฎีโปรแกรมจากผู้เชี่ยวชาญ โดยมีขั้นตอนการวิจัยดังนี้

1. การศึกษาเอกสารเกี่ยวกับแนวคิดการประเมินที่นำมาใช้ในการวิจัย เช่น เอกสารเกี่ยวกับแนวคิดการประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน (theory-based evaluation) การประเมินโดยใช้ทฤษฎีแรงขับ (theory driven evaluation) บทความวิชาการที่เกี่ยวกับการประเมินโดยใช้ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลง (theory of change) เอกสารเกี่ยวกับการพัฒนาทฤษฎีโปรแกรม เป็นต้น

2. การศึกษาเอกสารเกี่ยวกับนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ได้แก่ นโยบายปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2558 นโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR และสาระสำคัญเกี่ยวกับกรอบมาตรฐานความสามารถทางภาษาอังกฤษที่ได้รับการยอมรับ

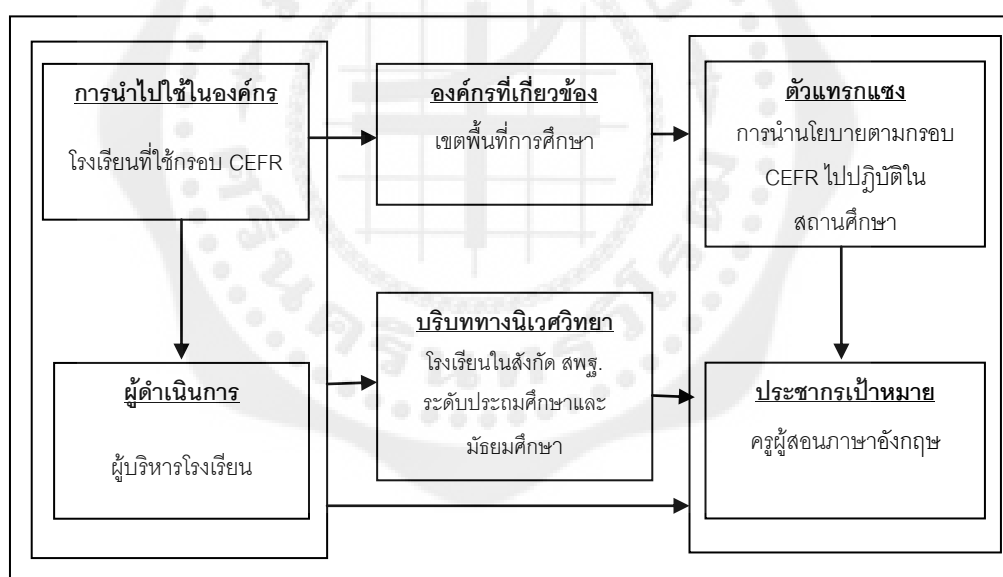
3. การสังเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ ประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่

- 3.1 การศึกษาทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติตามตัวแบบของ วรเดช จันทรศร (2554) ทั้งหมด 6 ตัวแบบ ได้แก่ ตัวแบบที่ยึดหลักเหตุผล (rational model) ตัวแบบด้านการจัดการ (management model) ตัวแบบด้านการพัฒนาองค์การ (organization development model)

ตัวแบบทางกระบวนการของระบบราชการ (bureaucratic processes model) ตัวแบบทางการเมือง (political model) และตัวแบบเชิงบูรณาการ (integral model)

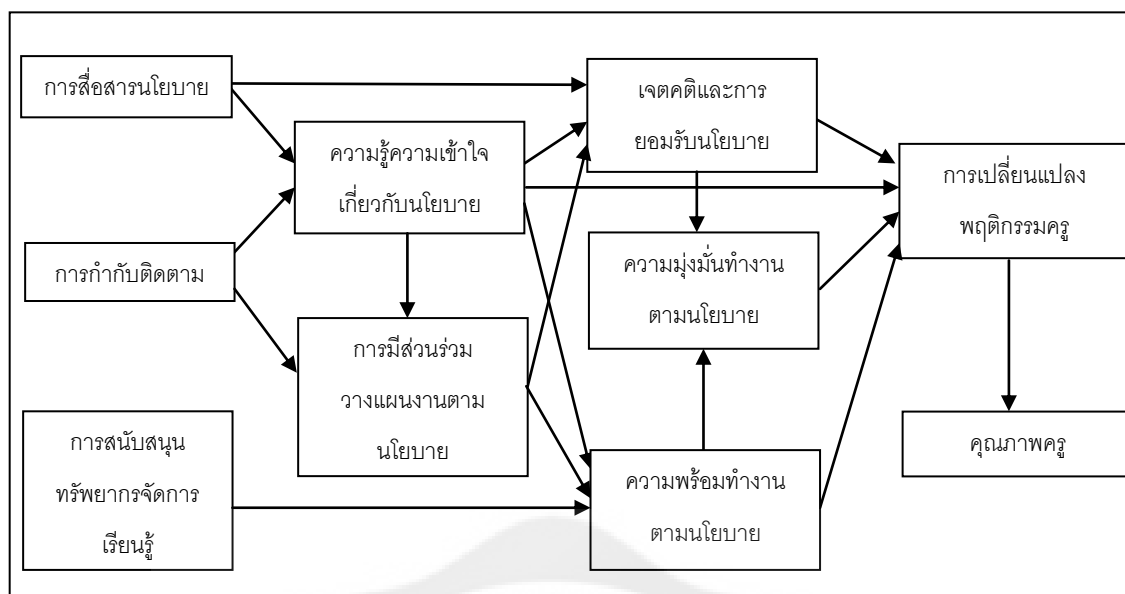
3.2 การสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายการศึกษาไปปฏิบัติ โดยการค้นงานวิจัยที่เกี่ยวกับการวิจัยการนำนโยบายไปปฏิบัติ จากนั้นคัดเลือกเฉพาะงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนโยบายทางการศึกษาเท่านั้น จำนวน 12 เรื่อง ได้แก่ ปิยพงษ์ คล้ายคลึง (2556) วงเดือน กองสวัสดิ์ (2555) ศิริพรรณ เฟื่องเงิน (2555) ศิลา ผิวดคล้าย (2555) ธนชิต พฤษกรรม (2554) วรรณิต จามรมาน (2553) อิทธิชัย สีดำ (2553) อรณีย์ สุนทรนนท์ (2552) รัฐกร กลิ่นอุบล (2551) พูลย์ชัย ยาวีราช (2550) นพจุจ ศักดิ์ศิริ (2550) และฐานันดร อากาศโชติ (2543)

4. การร่างทฤษฎีโปรแกรมสำหรับประเมินกระบวนการนำนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ไปปฏิบัติในสถานศึกษา โดยเริ่มจากการร่างโมเดลการกระทำซึ่งได้จากการสังเคราะห์เอกสาร ดังภาพประกอบ 19 หลังจากนั้นกำหนดโมเดลการเปลี่ยนแปลงจากการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังภาพประกอบ 20



ภาพประกอบ 19 กรอบสำหรับร่างโมเดลการกระทำ

5. นำร่างทฤษฎีโปรแกรมที่พัฒนาขึ้นไปตรวจสอบความเหมาะสมของทฤษฎีโปรแกรมด้วยการสนทนากลุ่ม (focus group) เพื่อหาฉันทามติเกี่ยวกับทฤษฎีโปรแกรม โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ได้แก่ (1) ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR จำนวน 1 คน (2) ผู้เชี่ยวชาญด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติ จำนวน 2 คน และ (3) ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน จำนวน 2 คน โดยมีประเด็นการสนทนากลุ่มดังตาราง 5



ภาพประกอบ 20 โมเดลการเปลี่ยนแปลงจากการศึกษาจากเอกสาร

ตาราง 5 ประเด็นการสนทนากลุ่ม

ประเด็นการสนทนากลุ่ม
1. ตัวแทรกแซงหรือกิจกรรม ที่อยู่ในกรอบทฤษฎีโปรแกรม เพียงพอที่จะทำให้เกิดความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติได้หรือไม่ อย่างไร
2. ตัวกำหนดหรือกลไก ที่อยู่ในกรอบทฤษฎีโปรแกรม เพียงพอที่จะทำให้เกิดความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติได้หรือไม่ อย่างไร
3. กรอบทฤษฎีโปรแกรม มีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร
4. กรอบทฤษฎีโปรแกรมการนำนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ไปปฏิบัติในโรงเรียนมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติหรือไม่

6. นำข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงทฤษฎีโปรแกรมตามผลการสนทนากลุ่ม และกำหนดนิยามตัวบ่งชี้ การประเมินกระบวนการนำนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ไปปฏิบัติในสถานศึกษา ประกอบด้วย 9 ตัวบ่งชี้ ดังตาราง 6

ตาราง 6 นิยามตัวบ่งชี้ประเมินกระบวนการนำนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ไปปฏิบัติในสถานศึกษา

ตัวบ่งชี้	นิยาม
1. การสร้างความชัดเจนของนโยบาย	การรับรู้ของครูเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้บริหารในการจัดให้สถานศึกษามีการวิเคราะห์นโยบาย การสื่อสารนโยบาย การตีความนโยบาย ตลอดจนการพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถตามแนวทางของนโยบาย
2. การสร้างระบบกำกับติดตาม	การรับรู้ของครูเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้บริหารในการจัดให้สถานศึกษามีระบบการกำกับติดตามการทำงานตามนโยบาย มีการจัดให้ครูได้รับข้อมูลป้อนกลับเกี่ยวกับการทำงานตามแนวทางของนโยบาย
3. การสร้างความร่วมมือ	การรับรู้ของครูเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้บริหารในการสร้างความร่วมมือกับบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ในการจัดสรรทรัพยากรจัดการเรียนรู้ ตลอดจนความร่วมมือของผู้ปฏิบัติงานตามนโยบายและผู้ที่เกี่ยวข้องส่งเสริมการทำงานตามนโยบาย
4. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบาย	ระดับความรู้ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับนโยบาย CEFR และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนตามนโยบาย CEFR
5. ความร่วมมือในการออกแบบการจัดการเรียนการสอนตามนโยบาย	ระดับความร่วมมือของครูในการออกแบบการจัดการเรียนตามนโยบาย CEFR การวางแผนการจัดการเรียนรู้ การสอดแทรกนโยบายเข้าสู่การจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน
6. เจตคติต่อนโยบาย	ระดับความรู้สึกของครูเกี่ยวกับลักษณะของนโยบาย CEFR ในการจัดการเรียนการสอน และประโยชน์ของนโยบาย
7. การยอมรับนโยบาย	ระดับการยอมรับของครูเกี่ยวกับนโยบายในการนำนโยบาย CEFR ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน
8. ความพร้อมทำงานตามนโยบาย	ระดับความพร้อมทำงานตามนโยบายของครู ในการวางแผนการสอน การเตรียมตัวสอนเกี่ยวกับการจัดหาสื่อการเรียนรู้ การออกแบบการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้
9. พฤติกรรมการสอนของครูตามนโยบาย	ระดับพฤติกรรมของครูในการนำนโยบายมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับนโยบาย

ระยะที่ 2 การประเมินกระบวนการนำนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ไปปฏิบัติในสถานศึกษา

การวิจัยระยะนี้ตอบความมุ่งหมายการวิจัยข้อที่ 2 เพื่อประเมินกระบวนการนำนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ไปปฏิบัติในสถานศึกษาตามทฤษฎีโปรแกรมที่พัฒนาขึ้น โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามตามตัวบ่งชี้จากทฤษฎีโปรแกรม และใช้วิธีการประเมินเชิงปริมาณ (quantitative evaluation method) โดยมีรายละเอียดขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกตัวอย่างวิจัย
2. เครื่องมือวิจัยและการพัฒนาเครื่องมือ
3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การกำหนดประชากรและการเลือกตัวอย่างวิจัย

ประชากรในการวิจัยนี้ คือ ครูผู้สอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวนประมาณ 40,000 คน (ข้อมูลจากสถาบันภาษาอังกฤษ กระทรวงศึกษาธิการ, 2558)

ตัวอย่างวิจัย คือ ครูผู้สอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีประชากรครูทั้งหมดโดยประมาณ 40,000 คน ใช้สูตรของ Taro Yamane โดยกำหนดความคลาดเคลื่อนระดับ 5% ใช้จำนวนตัวอย่าง เท่ากับ 400 คน จากการศึกษาอัตราตอบกลับขั้นต่ำของแบบสอบถามทางไปรษณีย์ที่ทำให้การประมาณค่าไม่ลำเอียงพบว่า อัตราการตอบกลับคิดเป็นร้อยละ 70 (วิภา บำเรอจิตร, 2542) ของจำนวนแบบสอบถามทั้งหมดที่ส่งไป ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดของตัวอย่างเพิ่มขึ้นจากเดิม 40% รวมกับจำนวนขั้นต่ำเป็น 560 คน โดยใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) (วรณี แกมเกตุ, 2551) มีขั้นตอนดังนี้

แบ่งครูผู้สอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยแยกออกเป็นภาค ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ แบ่งตามระดับชั้นที่สอน ได้แก่ ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา สุ่มครูในแต่ละกลุ่มด้วยการสุ่มอย่างง่าย ผลการสุ่มได้ครูผู้สอนภาษาอังกฤษครอบคลุม 4 ภาค แบ่งเป็นครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ ระดับประถมศึกษา จำนวน 4 กลุ่ม และครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ ระดับมัธยมศึกษา จำนวน 4 กลุ่ม โดยในแต่ละกลุ่มใช้การสุ่มอย่างง่ายให้ได้ครู จำนวน 520 คน โดยเก็บแบบสอบถามในปี พ.ศ 2559 ส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในแต่ละภาค ในระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา จำนวนที่ละ 70 ฉบับ หลังจากนั้นรอทางโรงเรียนส่งแบบสอบถามกลับมาตามเวลาที่

กำหนด แต่แบบสอบถามที่ส่งกลับมายังได้จำนวนไม่ครบตามที่ระบุไว้ จึงได้มีการโทรศัพท์ โทรติดตามโรงเรียนที่ยังไม่ส่งแบบสอบถามกลับเพื่อขออนุเคราะห์ให้ทางโรงเรียนส่งแบบสอบถามกลับคืนมา ใช้เวลาในการโทรศัพท์ติดตามแบบสอบถามประมาณ 1 เดือน เพื่อให้ได้ข้อมูลแบบสอบถามที่ตอบกลับมา ดังตาราง 7

ตาราง 7 จำนวนตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ภาค	ระดับ	แบบสอบถามที่ส่ง	แบบสอบถามที่ได้รับคืน	ร้อยละการตอบกลับ
กลาง	ประถม	70	65	92.86
	มัธยม	70	65	92.86
เหนือ	ประถม	70	65	92.86
	มัธยม	70	65	92.86
ตะวันออกเฉียงเหนือ	ประถม	70	65	92.86
	มัธยม	70	65	92.86
ใต้	ประถม	70	65	92.86
	มัธยม	70	65	92.86
รวม		560	520	92.86

2. เครื่องมือวิจัยและการพัฒนาเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสาร รายงานการวิจัยเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวัดตัวแปรในทฤษฎีโปรแกรม กำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการของตัวแปรและกรอบการวัดตัวแปร

2. สร้างตารางวิเคราะห์เนื้อหาและพฤติกรรม (specification table) ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยนำนิยามปฏิบัติการที่กำหนดขึ้น มากำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับตัวบ่งชี้ที่ต้องการวัด เกณฑ์การประเมิน จำนวนข้อคำถาม และเขียนคำถามที่จะพัฒนาเป็นแบบสอบถาม ดังตัวอย่าง ตาราง 8

ตาราง 8 ตัวอย่างแบบสอบถาม

ข้อรายการ	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด
การที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้โรงเรียนจัดการศึกษาตามนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ผู้บริหารได้มีการดำเนินงานตามข้อรายการต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด					
1. ประชุมครูในโรงเรียนเพื่อชี้แจงนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ตามกรอบ CEFR ให้ครูสอนภาษาอังกฤษรับรู้					
2. แจกคู่มือการปฏิบัติงานที่ได้รับจากส่วนกลาง					
3. ส่งครูไปอบรมความรู้เพื่อให้สามารถปฏิบัติตามนโยบายการจัดการเรียนการสอนตามกรอบ CEFR					

3. นำตารางวิเคราะห์เนื้อหาและพฤติกรรม ตัวบ่งชี้ และข้อคำถามไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความเหมาะสมและปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

4. คัดเลือกผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจสอบความตรงของตัวบ่งชี้และข้อคำถาม ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้กำหนดผู้เชี่ยวชาญที่เป็นผู้ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม 3 ท่าน ได้แก่ (1) ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ (2) ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผล (3) ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับกรอบ CEFR

5. ตรวจสอบค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ของตัวบ่งชี้และข้อคำถาม ผู้วิจัยนำแบบสอบถามและตารางวิเคราะห์เนื้อหาและพฤติกรรมไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความสอดคล้อง และความเหมาะสมของตัวบ่งชี้และข้อคำถามรายข้อกับนิยามเชิงปฏิบัติการ (IOC : index of item-objective congruence) ซึ่งค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหาต่ำสุดที่ยอมรับได้ต้องมากกว่า 0.50 ก่อนนำไปใช้เก็บข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) จากการให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการวัดและประเมินผล ด้านการใช้นโยบายตามกรอบ CEFR และด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติ รวมจำนวน 3 ท่าน ได้พิจารณาความสอดคล้อง และความเหมาะสมของข้อคำถามเป็นรายข้อกับนิยามเชิงปฏิบัติการพบว่า มีค่าดัชนี IOC อยู่ระหว่าง 0.66 – 1.00 จำนวน 60 ข้อ

6. ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือก่อนนำไปใช้จริง ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตัวบ่งชี้และข้อคำถามแล้ว ใช้กับครูที่ไม่ใช่ตัวอย่างวิจัย 30 คน วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถามตามตัวบ่งชี้ โดยวิธีสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha

coefficient) พบว่า มีค่าระหว่าง 0.91 – 0.97 ดังตาราง 9 หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ จำนวน 60 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (corrected item-total correlation) อยู่ระหว่าง 0.52 -0.92 ดังตาราง 10

ตาราง 9 ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและค่าความเชื่อมั่น

ตัวบ่งชี้	จำนวนข้อ	ค่า IOC	ค่าความเชื่อมั่น
1. การสร้างความชัดเจนของนโยบาย	10	0.66 – 1.00	0.93
2. การสร้างระบบกำกับติดตาม	5	0.66 – 1.00	0.93
3. การสร้างความร่วมมือ	5	0.66 – 1.00	0.91
4. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบาย	5	0.66 – 1.00	0.93
5. ความร่วมมือในการออกแบบการจัดการเรียนการสอนตามนโยบาย	5	0.66 – 1.00	0.95
6. เจตคติต่อนโยบาย	10	0.66 – 1.00	0.96
7. การยอมรับนโยบาย	5	0.66 – 1.00	0.97
8. ความพร้อมทำงานตามนโยบาย	5	0.66 – 1.00	0.96
9. พฤติกรรมการสอนของครูตามนโยบาย	10	0.66 – 1.00	0.97

ตาราง 10 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (corrected item-total correlation)

ข้อคำถาม	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ
การสร้างความชัดเจนของนโยบาย	
1. จัดประชุมเพื่อวิเคราะห์นโยบายหรือตีความนโยบาย	0.74
2. แปลงเนื้อหาสาระของนโยบายไปสู่แนวทางการปฏิบัติของโรงเรียน	0.81
3. จัดให้ท่านร่วมกันออกแบบแนวการสอนตามแนวนโยบาย	0.84
4. ส่งเสริมให้ท่านออกแบบกลยุทธ์การนำนโยบายลงสู่การสอนในห้องเรียน	0.80
5. ส่งเสริมให้ท่านพิจารณาเป้าหมายการทำงานตามแนวนโยบาย	0.84
6. ประชุมชี้แจงเกี่ยวกับหลักการ แนวคิด ของนโยบายให้ท่านรับทราบ	0.70
7. เวียนหนังสือเกี่ยวกับนโยบายจากระดับนโยบายให้ท่านได้รับทราบ	0.76
8. ส่งท่านเข้าอบรมเกี่ยวกับการเรียนการสอนตามนโยบาย	0.62

ข้อคำถาม	ค่าอำนาจ จำแนกรายข้อ
9. จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการสอนตามนโยบาย	0.52
10. จัดให้มีพี่เลี้ยงหรือนักวิชาการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการสอนตามนโยบายใน โรงเรียนของท่าน	0.56
การสร้างระบบกำกับติดตาม	
11. กำกับติดตามผลการสอนของท่านตามนโยบายด้วยตนเอง เช่น การสังเกต การสอน การถามผู้เรียน ฯลฯ	0.78
12. จัดให้มีการนิเทศการสอนตามนโยบายโดยเพื่อนครู	0.70
13. จัดให้มีการสังเกตการสอนโดยศึกษานิเทศก์	0.58
14. จัดให้มีการให้ข้อมูลป้อนกลับหรือข้อเสนอแนะจากนักวิชาการ เช่น อาจารย์ มหาวิทยาลัย นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ ฯลฯ	0.50
15. กระตุ้นท่านให้มีความกระตือรือร้นในการสอนตามแนวนโยบาย	0.84
การสร้างความร่วมมือ	
16. จัดสรรเวลาให้ท่านได้สอนตามแนวทางนโยบายอย่างเต็มที่	0.75
17. จัดสรรทรัพยากรการเรียนรู้ เช่น สื่อ อุปกรณ์ ฯลฯ อย่างเพียงพอ	0.75
18. สร้างความร่วมมือกับผู้ปกครองหรือชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียน การสอน เช่น จัดหางบประมาณ สนับสนุนสื่ออุปกรณ์ ฯลฯ	0.78
19. จัดหาแหล่งทุนหรืองบประมาณอื่นเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนตาม นโยบายหรือใช้ในการพัฒนาครู	0.77
20. ส่งเสริมขวัญและกำลังใจให้ครูปฏิบัติงานตามนโยบายได้	0.77
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบาย	
21. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาสาระ แนวคิด และหลักการของนโยบาย	0.89
22. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการออกแบบการสอนตามนโยบาย	0.83
23. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผู้เรียนตามนโยบาย	0.89
24. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสอนเน้นให้ผู้เรียนสื่อสารในห้องเรียน	0.83
25. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับไวยากรณ์ภาษาอังกฤษหรือเนื้อหาวิชา ภาษาอังกฤษ	0.79
ความร่วมมือในการออกแบบการจัดการเรียนการสอนตามนโยบาย	
26. มีส่วนร่วมในการออกแบบกลยุทธ์การสอนตามนโยบาย	0.88
27. มีส่วนร่วมในการสร้างแนวการสอนตามนโยบาย	0.92
28. มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการสอนตามนโยบาย	0.91
29. ให้ความร่วมมือในการวางแผนการสอนตามนโยบายของสถานศึกษา	0.86
30. ใช้ความรู้หรือประสบการณ์ในการร่วมวางแผนการสอนตามนโยบาย	0.85

ข้อคำถาม	ค่าอำนาจ จำแนกรายข้อ
การยอมรับนโยบาย	
31. มีความยินดีที่จะสอนตามแนวนโยบาย	0.84
32. รู้สึกดีที่จะปฏิบัติตามการสอนตามแนวนโยบาย แม้ว่าจะมีนโยบายอื่นร่วมด้วย	0.86
33. ยอมรับที่จะนำนโยบายไปสอนในห้องเรียน	0.82
34. มีความประสงค์ที่จะปฏิบัติตามแนวนโยบาย โดยไม่มีข้อแม้	0.77
35. สอนตามแนวนโยบายอย่างเต็มตามศักยภาพของตนเอง	0.78
ความพร้อมทำงานตามนโยบาย	
36. วางแผนการจัดการเรียนการสอนตามนโยบายก่อนการสอน	0.80
37. หาข้อมูลเพื่อปรับแผนการสอนที่มีอยู่เดิมให้สอดคล้องตามแนวนโยบาย	0.81
38. จัดเตรียมสื่อ อุปกรณ์การเรียนรู้ให้พร้อมก่อนการสอน	0.71
39. ศึกษาแนวทางการสอนตามแนวนโยบายเพื่อให้สอนอย่างถูกต้อง	0.80
40. มุ่งมั่นที่จะสอนให้ตรงตามแนวการสอนตามนโยบาย	0.81
พฤติกรรมการสอนของครูตามนโยบาย	
41. จัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในห้องเรียนโดยเน้นการสื่อสารเป็นหลัก	0.78
42. ใช้กรอบ CEFR เป็นแนวทางการสอนในห้องเรียน	0.85
43. ใช้กรอบ CEFR เป็นแนวทางประเมินทักษะฟัง พูด อ่าน เขียน	0.83
44. สอนโดยใช้สื่อการสอนที่ช่วยให้นักเรียนได้สื่อสารเป็นหลัก	0.83
45. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ฟัง พูด อ่าน เขียน ภาษาอังกฤษในห้องเรียน	0.86
46. สอนผู้เรียนได้ตรงตามระดับความสามารถตามกรอบ CEFR	0.76
47. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการสื่อสารภาษาอังกฤษ	0.75
48. จัดกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจในการสื่อสารภาษาอังกฤษ	0.79
49. เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนจากเดิมเน้นไวยากรณ์มาเป็นการสอนเพื่อการสื่อสารตามกรอบ CEFR	0.79
50. ปรับเปลี่ยนวิธีการสอนให้สอดคล้องกับนโยบายและความแตกต่างของผู้เรียนกับบริบทของสถานศึกษา	0.84
เจตคติต่อนโยบาย	
51. นโยบาย CEFR มีแนวปฏิบัติชัดเจน สามารถนำไปใช้ได้จริง	0.74
52. นโยบาย CEFR มีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการสอนกับบริบทไทย	0.70
53. นโยบาย CEFR เข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน	0.72
54. นโยบาย CEFR มีความน่าสนใจที่จะนำมาใช้สอนในห้องเรียน	0.71
55. นโยบาย CEFR เป็นนโยบายที่ท้าทายความสามารถของครูผู้สอน	0.83
56. การสอนตามแนวนโยบาย CEFR ช่วยยกระดับการสอนภาษาอังกฤษ	0.81

ข้อคำถาม	ค่าอำนาจ จำแนกรายข้อ
57. การสอนตามแนวนโยบาย CEFR ช่วยให้ครูสอนเป็นไปในทิศทางเดียวกัน	0.79
58. การสอนตามแนวนโยบาย CEFR ช่วยแก้ปัญหาการสื่อสารภาษาอังกฤษ	0.79
59. การสอนตามแนวนโยบาย CEFR ช่วยให้ผู้เรียนมั่นใจในการสื่อสารมากขึ้น	0.83
60. การสอนตามแนวนโยบาย CEFR ช่วยผู้เรียนสื่อสารภาษาอังกฤษมากขึ้น	0.79

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือคือ แบบสอบถามเกี่ยวกับกระบวนการนำนโยบาย CEFR ไปปฏิบัติในสถานศึกษา โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เสนอต่อผู้บริหารโรงเรียนเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. นำหนังสือขอความร่วมมือพร้อมแบบสอบถามส่งทางไปรษณีย์ไปยังผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย โดยแนบซองเปล่าพร้อมติดแสตมป์เพื่ออำนวยความสะดวกแก่กลุ่มตัวอย่างในการส่งแบบสอบถามกลับคืน โดยเริ่มเก็บข้อมูลในเดือนมีนาคม – เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2560
3. ตรวจสอบแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืน
4. ดำเนินการติดตามแบบสอบถามที่ยังไม่ได้รับกลับคืน โดยใช้การโทรศัพท์ติดตาม โดยเริ่มโทรติดตามทางโรงเรียนเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้โรงเรียนส่งแบบสอบถามกลับคืนในช่วงเดือนพฤษภาคม – เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2560 ได้ข้อมูลครบตามกำหนด
5. ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลเอกสาร และการสนทนากลุ่ม โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)
2. ข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า ใช้การวิเคราะห์โดยการหาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. เกณฑ์การประเมิน เกณฑ์ในการพิจารณาค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติหรือพฤติกรรมที่เกิดขึ้น ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายทั้งด้านภาพรวม และรายตัวบ่งชี้ โดยใช้คุณสมบัติเรื่องความต่อเนื่องของคะแนนไว้เป็นแนวเทียบผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) โดยมี 3 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.67 – 5.00 หมายถึง ผลการประเมินอยู่ในระดับดี

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.34 – 3.66 หมายถึง ผลการประเมินอยู่ในระดับพอใช้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00 – 2.33 หมายถึง ผลการประเมินอยู่ในระดับควรปรับปรุง



บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาทฤษฎีโปรแกรมสำหรับประเมินกระบวนการนำนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ไปปฏิบัติในสถานศึกษาด้วยแนวคิดการประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาทฤษฎีโปรแกรม และตอนที่ 2 ผลการประเมินตัวบ่งชี้ตามทฤษฎีโปรแกรม โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาทฤษฎีโปรแกรมสำหรับประเมินกระบวนการนำนโยบายการจัดการ

เรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ไปปฏิบัติในสถานศึกษา

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี้เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัย ว่าด้วยการพัฒนาทฤษฎีโปรแกรมสำหรับประเมินกระบวนการนำนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ไปปฏิบัติในสถานศึกษาด้วยแนวคิดการประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน โดยแบ่งการนำเสนอเป็น 2 หัวข้อ ได้แก่ (1) โมเดลการกระทำ (action model) และ (2) โมเดลการเปลี่ยนแปลง (change model) การสร้างทฤษฎีโปรแกรมโดยใช้ผลการสังเคราะห์เอกสาร และการสนทนากลุ่มจากผู้เชี่ยวชาญ โดยมีผลการวิเคราะห์ดังนี้

1.1. โมเดลการกระทำ

โมเดลการกระทำแสดงถึงการจัดเตรียมบุคลากร ทรัพยากร สถานที่ และการสนับสนุนจากเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อให้ครูและนักเรียนมีคุณภาพบรรลุเป้าหมายของนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ไปปฏิบัติในสถานศึกษาด้วยแนวคิดการประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน การศึกษาโมเดลการกระทำตามทฤษฎีโปรแกรม ประกอบด้วย ตัวแทรกแซงและโปรโตคอลการส่งมอบบริการ การนำไปใช้ในองค์กร ผู้ดำเนินการ องค์กรที่เกี่ยวข้องและหุ้นส่วนชุมชน บริบททางนิเวศวิทยา และประชากร โดยความสัมพันธ์ของโมเดลการกระทำดังนี้

ตัวแทรกแซง เป็นกระบวนการนำนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ไปปฏิบัติ เป็นกิจกรรมที่โรงเรียนจะดำเนินการเพื่อถ่ายทอดนโยบายจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษลงสู่การปฏิบัติในโรงเรียน จากการสนทนากลุ่มพบกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการในโรงเรียน 3 กิจกรรม ได้แก่ การสื่อสารนโยบาย การกำกับติดตาม และการสร้างความร่วมมือได้จากการสนทนากลุ่ม ดังต่อไปนี้

ถ้าในแง่ของการขับเคลื่อน ตัวที่สำคัญคือ 3 ตัวนี้แหละ คือการสื่อสารนโยบาย การกำกับติดตาม และการสร้างความร่วมมือ แต่การสื่อสารนโยบายมีประเด็นอยู่หนึ่ง ถ้าเป็นนโยบายที่ไม่ชัดเจนหรือเข้าใจยาก การสื่อสารต้องมีวิธีมากกว่าหนึ่งวิธี เช่น การจัดอบรม นโยบายที่เราต้องการคืออะไร จะได้มีการกำกับติดตามได้ถูกต้อง พอมีปัญหาหรือนโยบายที่ยาก หรือเขียนแล้วคนเข้าใจไม่ตรงกัน ต้องระวัง

(การสนทนากลุ่ม, คนที่ 1 10 กุมภาพันธ์ 2560)

การนำไปใช้ในองค์กร นโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR นำไปใช้ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โปรแกรมจะนำไปใช้ได้ประสบความสำเร็จนั้นเกี่ยวข้องกับโครงสร้างของโรงเรียนซึ่งต้องสร้างความเชื่อมั่นเกี่ยวกับความสามารถที่จะนำไปใช้ได้ผลดี โรงเรียนจะต้องมีการดำเนินการที่สนับสนุนนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR

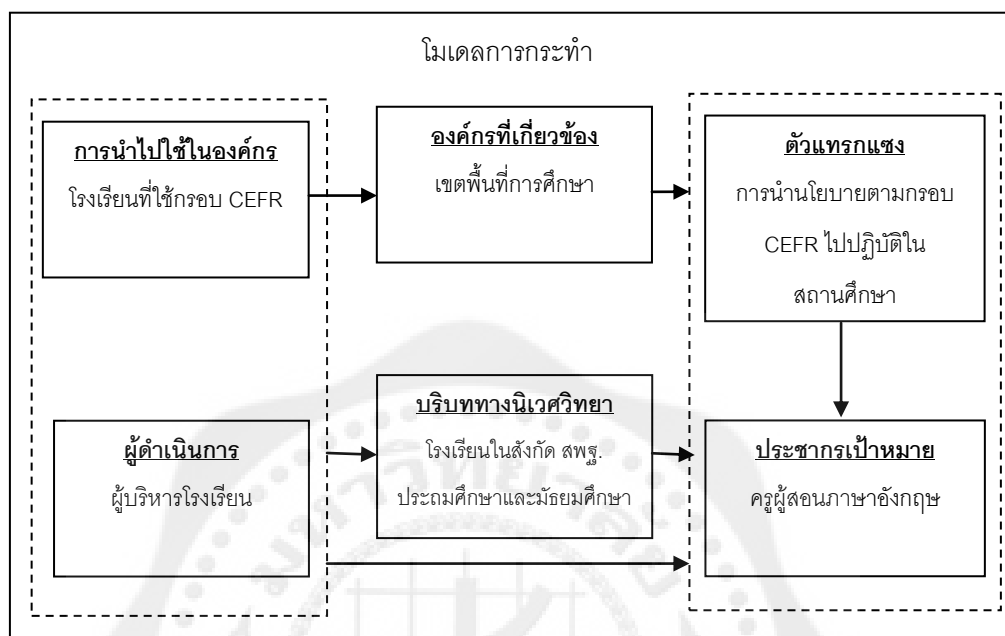
ผู้ดำเนินการ ผู้บริหารเป็นผู้รับผิดชอบในการส่งมอบนโยบายลงสู่การปฏิบัติซึ่งได้รับมาจากระดับเขตพื้นที่การศึกษา คุณลักษณะของผู้บริหารที่จะดำเนินโปรแกรม ได้แก่ ความสามารถทางการสื่อสารนโยบาย การกำกับติดตามและให้ข้อมูลย้อนกลับ และการจัดหาสนับสนุนให้มีทรัพยากรจัดการเรียนรู้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้อาศัยภาวะผู้นำของผู้บริหารที่จะต้องจัดการให้ครูสามารถรับนโยบายและดำเนินการตามนโยบายได้อย่างประสบความสำเร็จ โดยประสิทธิผลของการนำนโยบายจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ไปปฏิบัติขึ้นอยู่กับสมรรถนะและความรับผิดชอบของผู้บริหาร โดยกลยุทธ์การสื่อสารนโยบาย การกำกับติดตามหรือให้ข้อมูลย้อนกลับในการติดต่อสื่อสารและการปฏิบัติงาน และการสนับสนุนทรัพยากรการจัดการเรียนรู้

องค์กรที่เกี่ยวข้อง ในการนำนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ไปปฏิบัติในระดับโรงเรียนต้องเกี่ยวข้องกับระดับเขตพื้นที่การศึกษา โดยเขตพื้นที่การศึกษาจะวางแผน กำหนดเป้าหมายตัวบ่งชี้จากระดับนโยบาย ให้โรงเรียนมาออกแบบวางแผนเชิงปฏิบัติการ และมีหน้าที่ในการกำกับติดตามและให้ข้อมูลย้อนกลับกับโรงเรียน

บริบท เป็นสภาพของโรงเรียนที่จะนำโปรแกรมไปใช้ในโรงเรียน ซึ่งเป็นโรงเรียน ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา สภาพบริบทของโรงเรียนจะเกี่ยวข้องกับแรงสนับสนุนทางชุมชนในเรื่องของการจัดการทรัพยากร เช่น โรงเรียนระดับประถมศึกษา อาจมีงบประมาณสนับสนุนไม่เพียงพอ ต้องอาศัยการสนับสนุนจากชุมชนเพิ่มเติมด้วย เป็นต้น

กลุ่มเป้าหมาย เป็นครูผู้สอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเป้าหมายของการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR จะเน้นที่

พฤติกรรมการสอนของครูตามนโยบาย แต่ก่อนที่คุณภาพของครูจะบรรลุตามเป้าหมายนโยบายได้นั้น ก็ต้องมาจากคุณภาพครูที่สามารถปฏิบัติงานได้ตามแนวทางนโยบายได้ ดังภาพประกอบ 21



ภาพประกอบ 21 โมเดลการกระทำการนำนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ไปปฏิบัติ

1.2 โมเดลการเปลี่ยนแปลง

ได้มาจากแหล่งข้อมูล 2 แหล่ง ได้แก่ (1) การศึกษาข้อมูลจากเอกสาร และ (2) การสนทนากลุ่ม โดยมีผลการวิเคราะห์ดังนี้

1.2.1 ข้อมูลจากเอกสาร

การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ จากงานวิจัย 12 เรื่อง สรุปได้ว่า (1) ตัวแทรกแซงมี 3 ตัว ได้แก่ การสื่อสารนโยบาย การสนับสนุนทรัพยากรจัดการเรียนรู้ และการกำกับติดตาม (2) ตัวกำหนดมี 5 ตัว ได้แก่ เจตคติและการยอมรับนโยบาย การมีส่วนร่วมวางแผนงานตามนโยบาย ความพร้อมทำงานตามนโยบาย ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบาย และความมุ่งมั่นทำงานตามนโยบาย (3) ผลลัพธ์มี 2 ตัว ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครู และคุณภาพครู ดังตาราง 11

ตาราง 11 วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

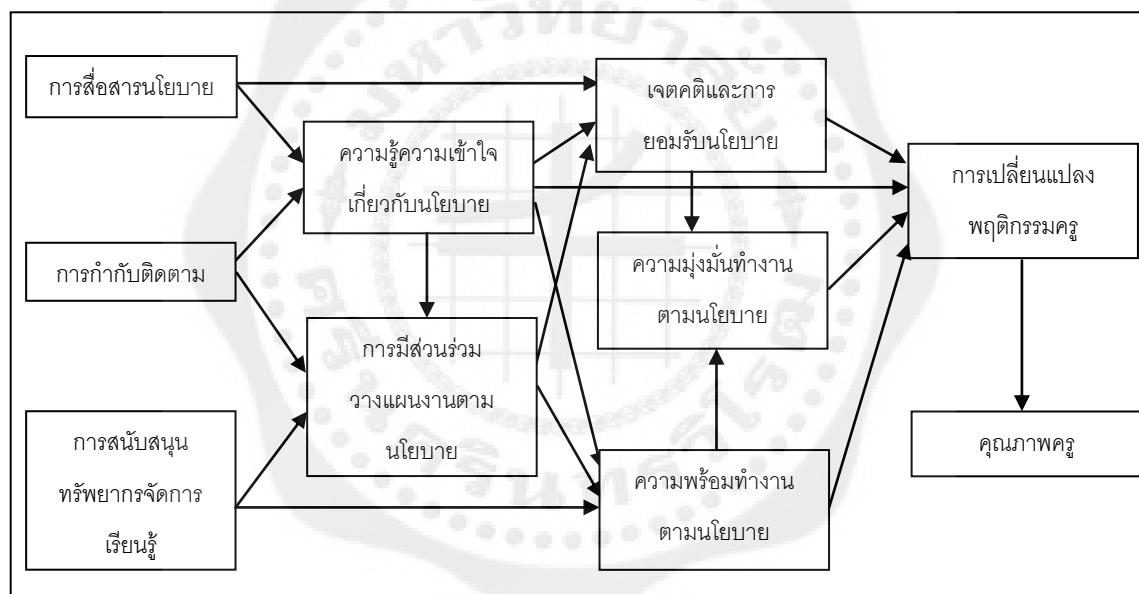
ตัวแปร	ปิยพงษ์ คล้ายคลึง (2556)	วงเดือน กองสวัสดิ์ (2555)	ศิริพรรณ เพื่องเงิน (2555)	ศิลา ผิวคล้าย (2555)	รณชิต พฤษกรรม (2554)	ครรชิต จามรมาน (2553)	อิทธิชัย สีด้า (2553)	อรรถณัฐ สุนทรนนท์ (2552)	รัฐกร กลิ่นอุบล (2551)	นพรุจ ศักดิ์ศิริ (2550)	พุลย์ชัย ยาวีราข (2550)	ฐานันดร อากาศโชติ (2543)	รวม
ตัวแทรกแซง													
การสื่อสารนโยบาย	✓	✓	✓		✓	✓			✓	✓	✓	✓	9
การกำกับติดตาม	✓				✓	✓					✓		4
การสนับสนุนทรัพยากรจัดการเรียนรู้	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓		9
ตัวกำหนด													
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบาย	✓					✓	✓						3
การมีส่วนร่วมวางแผนงานตามนโยบาย	✓					✓	✓	✓		✓	✓		6
เจตคติและการยอมรับนโยบาย	✓	✓		✓			✓	✓	✓	✓			7
ความพร้อมทำงานตามนโยบาย	✓	✓			✓		✓						4
ความมุ่งมั่นทำงานตามนโยบาย	✓	✓			✓								3
ผลลัพธ์													
การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนครู	✓									✓			2
คุณภาพครู	✓									✓			2

ผลการสังเคราะห์ทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติตามตัวแบบของวรเดช จันทรศร (2554) จำนวน 6 ตัวแบบ ได้แก่ ตัวแบบที่ยึดหลักเหตุผล (rational model) ตัวแบบด้านการจัดการ (management model) ตัวแบบด้านการพัฒนาองค์การ (organization development model) ตัวแบบทางกระบวนการของระบบราชการ (bureaucratic processes model) ตัวแบบทางการเมือง (political model) และตัวแบบเชิงบูรณาการ (integral model) พบว่า ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ 4 ประการ ได้แก่ ปัจจัยด้านสมรรถนะขององค์การ ปัจจัยด้านประสิทธิภาพในการวางแผนและการควบคุม ปัจจัยด้านภาวะผู้นำและความร่วมมือ และปัจจัยด้านการเมืองและการบริหารสภาพแวดล้อมภายนอก

ผลการสังเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (ปิยพงษ์ คล้ายคลึง, 2556; วงเดือน กองสวัสดิ์, 2555; ศิริพรรณ เพื่องเงิน, 2555; ศิลา ผิวคล้าย, 2555; รณชิต พฤษกรรม, 2554; ครรชิต จามรมาน, 2553; อิทธิชัย สีด้า, 2553; อรรถณัฐ สุนทรนนท์, 2552; รัฐกร กลิ่นอุบล, 2551; นพรุจ ศักดิ์ศิริ, 2550; พุลย์ชัย ยาวีราข, 2550; ฐานันดร อากาศโชติ, 2543) ซึ่งผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้ได้้นำผลการสังเคราะห์ในส่วนแรกมาเป็น

กรอบในการสังเคราะห์ จากนั้นแบ่งตัวแปรเป็น 3 ประเภท โดยแบ่งตามทฤษฎีโปรแกรมของแนวคิด การประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน (theory-based evaluation) ดังนี้ (1) ตัวแทรกแซง ประกอบด้วย 3 ตัวแปร ได้แก่ การสื่อสารนโยบาย การสนับสนุนทรัพยากรจัดการเรียนรู้ และการกำกับติดตาม (2) ตัวกำหนด ประกอบด้วย 5 ตัวแปร ได้แก่ เจตคติและการยอมรับนโยบาย การมีส่วนร่วมวางแผนงานตามนโยบาย ความพร้อมทำงานตามนโยบาย ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบาย และความมุ่งมั่นทำงานตามนโยบาย (3) ผลลัพธ์ ประกอบด้วย 2 ตัวแปร ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอน ของครู และคุณภาพครู

จากผลการสังเคราะห์เอกสาร 2 แหล่ง ได้แก่ ทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติตามตัวแบบของ วรเดช จันทรร (2554) และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ ทำให้ได้กรอบทฤษฎี โปรแกรมจากเอกสาร ดังภาพประกอบ 22



ภาพประกอบ 22 กรอบทฤษฎีโปรแกรมจากการศึกษาจากเอกสาร

1.2.2 ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม

โมเดลการเปลี่ยนแปลง แสดงถึง กระบวนการการทำงานของ ตัวแทรกแซง ตัวกำหนด และ ผลลัพธ์ โดยร่างความสัมพันธ์ของโมเดลการเปลี่ยนแปลงดังนี้

ตัวกำหนด เป็นกลไกที่สามารถพัฒนาตัวแทรกแซง ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบาย การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ไปปฏิบัติ ซึ่งได้แก่ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ

นโยบาย ความร่วมมือในการออกแบบการจัดการเรียนการสอน เจตคติต่อนโยบาย การยอมรับนโยบาย และความพร้อมทำงานตามนโยบาย ได้จากการสนทนากลุ่ม ดังต่อไปนี้

มีความรู้ก่อนแล้วเห็นความสำคัญแล้วก็มีเจตคติที่ดีแล้วพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมยอมรับนวัตกรรมอาจจะคล้ายๆกันแล้วสุดท้ายก็ยอมรับและเชื่อว่าสิ่งนี้ดี สุดท้ายเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมพร้อมที่จะทำ

(การสนทนากลุ่ม, คนที่ 4 10 กุมภาพันธ์ 2560)

สิ่งที่ครูจะต้องรู้ในความรู้ความเข้าใจคือ รู้ว่า CEFR คืออะไร เกณฑ์คืออะไร แล้วก็รู้วิธีการสอน รู้วิธีการประเมินผล ความรู้ต้องมีด้วย คือไม่ใช่แค่รู้ว่า CEFR คืออะไรเราต้องรู้ตรงนี้ด้วย คือรู้ขอบเขตทุกอย่างของ CEFR

(การสนทนากลุ่ม, คนที่ 2 10 กุมภาพันธ์ 2560)

การมีส่วนร่วมอาจจะเป็นความร่วมมือในการออกแบบการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุตามเกณฑ์ของ CEFR

(การสนทนากลุ่ม, คนที่ 5 10 กุมภาพันธ์ 2560)

ความพร้อมทำงานตามนโยบาย ถ้าเป็นระดับครูจะเป็นความพร้อมการจัดการเรียนการสอน คือพยายามกลับไปอ่านชื่อเรื่องว่านโยบายของเรื่องในที่นี่น่าจะเป็นเรื่องของนโยบายการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุตามกรอบ CEFR คือเขามาอิงไว้ว่าคุณอยู่ประถม คุณต้องสอนให้เด็กบรรลุ A1 คุณจะสอนเด็ก คุณจะต้องรู้ตั้งแต่เรื่องการสอนรวมไปถึงเรื่องของการวัดประเมิน ซึ่งการสอนต้อง communicative คือสื่อสารได้ พอเวลาวัดบรรลุต้องวัดบรรลุ A1 ทำอะไรได้บ้าง และในขณะเดียวกันส่วนที่ยังไม่ครอบคลุมตัวชี้วัดของหลักสูตรเราก็ยังต้องสอนอยู่นะ

(การสนทนากลุ่ม, คนที่ 2 10 กุมภาพันธ์ 2560)

เจตคติ คือ หนึ่ง มีอิทธิพลต่อการออกแบบการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุตามกรอบ CEFR แต่ที่นี้ก็รับอิทธิพลมาจากความรู้ความเข้าใจ คำว่าเจตคติต่อนโยบายและการยอมรับนโยบาย พร้อมมีส่วนร่วมในการออกแบบการเรียนการสอนทำให้เกิดเจตคติต่อการยอมรับนโยบาย

(การสนทนากลุ่ม, คนที่ 4 10 กุมภาพันธ์ 2560)

เราไม่ได้ไปพัฒนาครู แต่เราจะรู้แค่ครูรับนโยบายไปแล้วเค้ามาฝึกพฤติกรรมการสอน และทำให้การสอนของเค้าเปลี่ยนไปและก็คือมีคุณภาพแต่ว่าสอนให้เด็กมีคุณภาพนั้นเราไม่สนใจ และความสามารถภาษาอังกฤษดีขึ้นไหม

(การสนทนากลุ่ม, คนที่ 1 10 กุมภาพันธ์ 2560)

พอมีนโยบายอันนี้มาครูเข้าใจครูรับรู้ว่าครูดี ก็มีการเปลี่ยนแปลงให้สอนมุ่งเน้นเพื่อการสื่อสาร คือพฤติกรรมการสอนของครูจะเปลี่ยนไป ที่นี้ถ้าไปวัดแต่ว่าเรามาดูอีกเปลี่ยนแล้วจะเปลี่ยนตามนโยบายแล้วทำให้เกิดคุณภาพการสอน การสอนในที่นี้ก็คือกลับไปเปลี่ยนมาเป็นสอนแบบ CLT แล้วสอนแบบ CLT แล้วสอนได้ดีหรือเปล่า คุณภาพครูได้จากการสอนแบบ CLT การใช้ภาษาในชั้นเรียน *classroom language* แต่ว่าคุณภาพความสามารถทางภาษาอาจจะไม่วัดได้ อาจจะเอาแค่สองอย่าง

(การสนทนากลุ่ม, คนที่ 2 10 กุมภาพันธ์ 2560)

ผลลัพธ์ คือเป้าหมายของการนำนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ไปปฏิบัติ ผลลัพธ์อาจมีได้ทั้งผลลัพธ์ระยะสั้น ระยะกลางและระยะยาว ซึ่งได้แก่ พฤติกรรมการสอนของครูตามนโยบาย ได้จากการสนทนากลุ่ม ดังต่อไปนี้

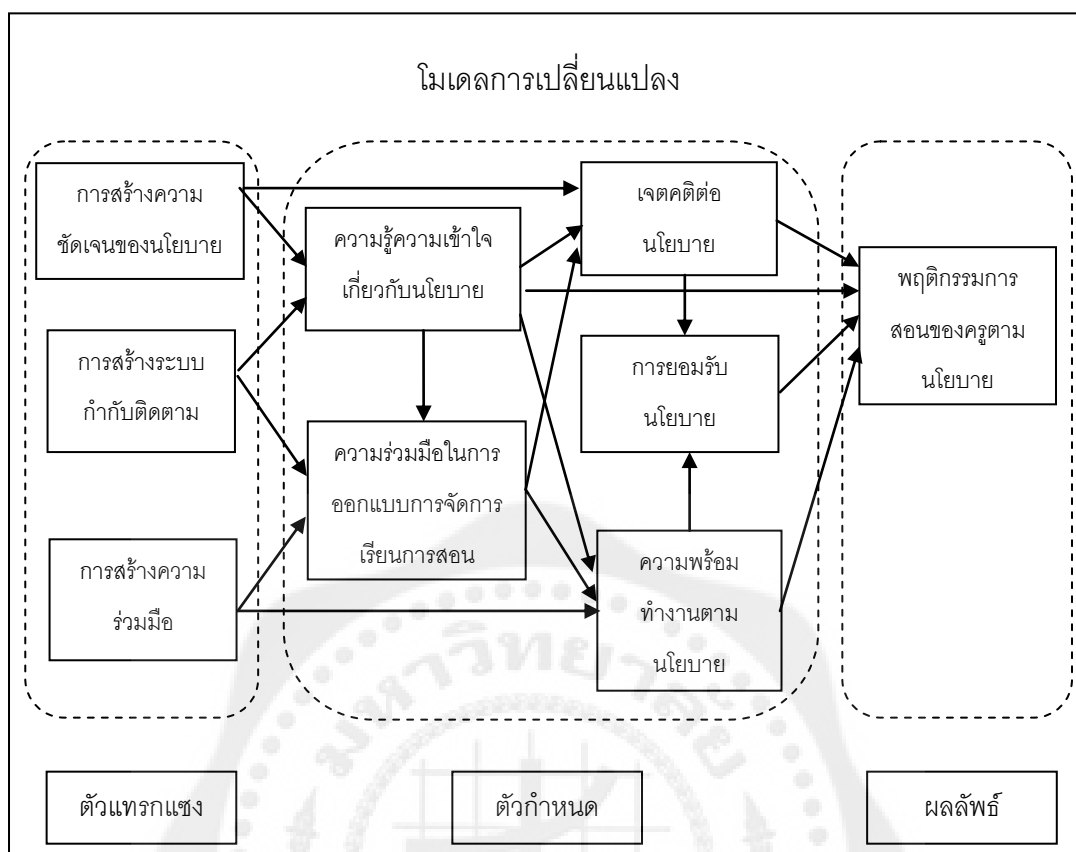
ครูจะต้องใช้ *classroom language* ที่ฝึกเพื่อการสื่อสารให้มากขึ้น เนื่องจากอบรมครูทั่วประเทศเข้าที่ละเฟสเพื่อให้ครูมีสามสิ่งนี้เพราะฉะนั้นคุณภาพของครู ถ้าครูรับนโยบายหัวหน้าหมวดสาระเห็นความสำคัญต้องส่งครูเข้าอบรม เพราะตอนนั้นมันมีปัญหว่าอาจเกิดจากเค้าไม่เห็นความสำคัญ นโยบายขัดแย้งกัน เพราะฉะนั้นคุณภาพครูตรงเนี้ยอาจจะได้แค่รับรู้ว่ามีแต่ทำไม่เป็น มันทำให้สื่อสารตรงนี้ไม่ถึงระดับปฏิบัติหรือเปล่า แทนที่ครูจะไปอบรม บางคนรู้สึกตัวเองแก่แล้วไม่อยากไป ไม่อยากพัฒนาตัวเองก็ไม่ไป คำว่าคุณภาพครู จึงน่าจะใช้พฤติกรรมของครูตามนโยบาย

(การสนทนากลุ่ม, คนที่ 2 10 กุมภาพันธ์ 2560)

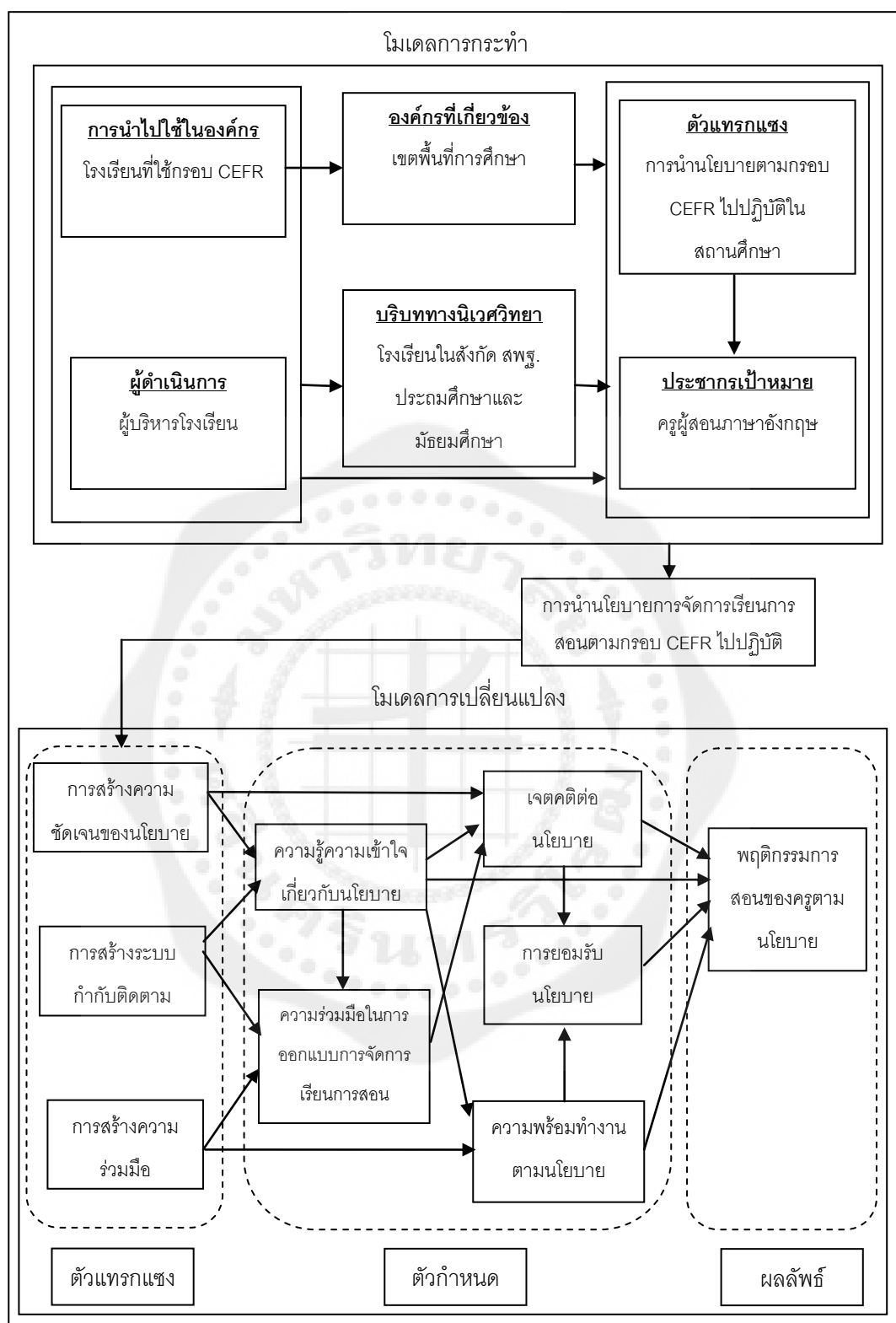
ครูต้องมีความรู้ความเข้าใจก่อน ถึงจะยอมรับ ยอมรับเสร็จปุ๊บทำให้เค้าเปลี่ยน ทำยังไงให้เค้าเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม คิดอยากจะเปลี่ยนและถึงจะเปิดคุณภาพครูตรงนี้ให้เป็นการเรียนการสอนที่เป็น CLT สื่อสารในห้องเรียนที่มันเป็น *classroom language* คุณภาพครูต้องดูแบบนี้แล้วต้องไปดูผลครูทั่วไปคือดูที่การสอนของครู

(การสนทนากลุ่ม, คนที่ 3 10 กุมภาพันธ์ 2560)

การปรับโมเดลการเปลี่ยนแปลงจากการสนทนากลุ่ม ทฤษฎีโปรแกรม ประกอบด้วย ตัวแทรกแซง ตัวกำหนด และผลลัพธ์ มีการปรับเปลี่ยนชื่อตัวแทรกแซงจากเดิมคือ การสนับสนุนทรัพยากรการเรียนรู้ เป็นการสร้างความร่วมมือ ปรับเปลี่ยนตัวกำหนดจากเดิมคือ การมีส่วนร่วมวางแผนงานตามนโยบาย เป็น ความร่วมมือในการออกแบบการจัดการเรียนการสอน แยกเจตคติและการยอมรับนโยบายออกจากกัน เป็น เจตคติต่อนโยบาย การยอมรับนโยบาย และตัดความมุ่งมั่นทำงานตามนโยบาย ในส่วนของผลลัพธ์เปลี่ยนจาก การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมครูและส่งผลต่อคุณภาพครู เปลี่ยนเป็น พฤติกรรมการสอนของครูตามนโยบาย ดังภาพประกอบที่ 23



ภาพประกอบ 23 โมเดลการเปลี่ยนแปลงของทฤษฎีโปรแกรมการนำนโยบายการจัดการเรียนการสอน
ภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ไปปฏิบัติ



ภาพประกอบ 24 กรอบทฤษฎีโปรแกรมการนำนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ไปปฏิบัติ

โมเดลการเปลี่ยนแปลงของทฤษฎีโปรแกรม สำหรับประเมินกระบวนการการนำนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ไปปฏิบัติ ประกอบด้วย สมมติฐาน ถ้า...แล้ว (if...then) ดังภาพประกอบ 24

1. ถ้าการสร้างความคิดของนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ทำให้ครูมีเจตคติและยอมรับนโยบายแล้ว ครูจะมีพฤติกรรมการสอนของครูตามนโยบาย
2. ถ้าการสร้างความคิดของนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ทำให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายแล้ว ครูจะมีพฤติกรรมการสอนของครูตามนโยบาย
3. ถ้าการสร้างระบบกำกับติดตามนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ทำให้ครูมีความร่วมมือในการออกแบบการจัดการเรียนการสอนตามนโยบาย ครูจะพร้อมทำงานตามนโยบายแล้ว ทำให้ครูจะมีพฤติกรรมการสอนของครูตามนโยบาย
4. ถ้าการสร้างระบบกำกับติดตามนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ทำให้ครูมีส่วนร่วมในการออกแบบการจัดการเรียนการสอนตามนโยบาย ครูมีเจตคติต่อนโยบายและการยอมรับนโยบายแล้ว ทำให้ครูจะมีพฤติกรรมการสอนของครูตามนโยบาย
5. ถ้ามีการสร้างความร่วมมือสำหรับครู ทำให้ครูพร้อมที่จะทำงานตามนโยบาย ครูจะมีพฤติกรรมการสอนของครูตามนโยบาย
6. ถ้าครูมีเจตคติที่ดีและยอมรับนโยบายการจัดการเรียนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ครูจะมีพฤติกรรมการสอนของครูตามนโยบาย

ตอนที่ 2 ผลการประเมินกระบวนการนำนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตาม

กรอบ CEFR ไปปฏิบัติในสถานศึกษา

ผลการประเมินกระบวนการนำนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ไปปฏิบัติในสถานศึกษา ทฤษฎีโปรแกรมที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 9 ตัวบ่งชี้ ดังนี้ (1) การสร้างความชัดเจนของนโยบาย (2) การสร้างระบบกำกับติดตาม (3) การสร้างความร่วมมือ (4) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบาย (5) ความร่วมมือในการออกแบบการจัดการเรียนการสอนตามนโยบาย (6) เจตคติต่อนโยบาย (7) การยอมรับนโยบาย (8) ความพร้อมทำงานตามนโยบาย และ (9) พฤติกรรมการสอนของครูตามนโยบาย

ตาราง 12 แสดงระดับการสร้างความชัดเจนของนโยบาย เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยรายข้อ พบว่าผู้บริหารส่งครูเข้าอบรมเกี่ยวกับการเรียนการสอนตามนโยบาย มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด (3.79) รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการสอนตามนโยบาย (3.45) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูออกแบบกลยุทธ์การนำนโยบายลงสู่การสอนในห้องเรียน และ ผู้บริหารส่งเสริมให้ท่านพิจารณา

เป้าหมายการทำงานตามแนวนโยบาย (3.43) ผู้บริหารเวียนหนังสือเกี่ยวกับนโยบายจากระดับนโยบายให้ครูได้รับทราบ (3.37) ผู้บริหารประชุมชี้แจงเกี่ยวหลักการ แนวคิด ของนโยบายให้ครูรับทราบ (3.31) ผู้บริหารจัดให้ครูร่วมกันออกแบบแนวการสอนตามแนวนโยบาย (3.28) ผู้บริหารแปลงเนื้อหาสาระของนโยบายไปสู่แนวทางการปฏิบัติของโรงเรียน (3.18) ผู้บริหารจัดประชุมเพื่อวิเคราะห์นโยบายหรือตีความนโยบาย (3.05) และผู้บริหารจัดให้มีพี่เลี้ยงหรือนักวิชาการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการสอนตามนโยบายในโรงเรียน (2.88)

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการสร้างความชัดเจนของนโยบายรายข้อ

การสร้างความชัดเจนของนโยบาย	Mean	SD
1. ผู้บริหารจัดประชุมเพื่อวิเคราะห์นโยบายหรือตีความนโยบาย	3.05	1.11
2. ผู้บริหารแปลงเนื้อหาสาระของนโยบายไปสู่แนวทางการปฏิบัติของโรงเรียน	3.18	1.01
3. ผู้บริหารจัดให้ท่านร่วมกันออกแบบแนวการสอนตามแนวนโยบาย	3.28	1.02
4. ผู้บริหารส่งเสริมให้ท่านออกแบบกลยุทธ์การนำนโยบายลงสู่การสอนในห้องเรียน	3.43	1.05
5. ผู้บริหารส่งเสริมให้ท่านพิจารณาเป้าหมายการทำงานตามแนวนโยบาย	3.43	1.05
6. ผู้บริหารประชุมชี้แจงเกี่ยวหลักการ แนวคิด ของนโยบายให้ท่านรับทราบ	3.31	1.09
7. ผู้บริหารเวียนหนังสือเกี่ยวกับนโยบายจากระดับนโยบายให้ท่านได้รับทราบ	3.37	1.10
8. ผู้บริหารส่งท่านเข้าอบรมเกี่ยวกับการเรียนการสอนตามนโยบาย	3.79	1.04
9. ผู้บริหารจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการสอนตามนโยบาย	3.45	1.04
10. ผู้บริหารจัดให้มีพี่เลี้ยงหรือนักวิชาการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการสอนตามนโยบายในโรงเรียนของท่าน	2.88	1.11

ตาราง 13 แสดงระดับการสร้างระบบกำกับติดตาม เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยรายข้อ พบว่า ผู้บริหารกระตุ้นครูให้มีความกระตือรือร้นในการสอนตามแนวนโยบาย มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด (3.44) รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารจัดให้มีการนิเทศการสอนตามนโยบายโดยเพื่อนครู (3.42) ผู้บริหารกำกับติดตามผลการสอนของท่านตามนโยบายด้วยตนเอง เช่น สังเกตการสอน การสอบถามผู้เรียน ฯลฯ (3.34) ผู้บริหารจัดให้มีการสังเกตการสอนโดยศึกษานิเทศก์ (2.82) และผู้บริหารจัดให้มีการให้ข้อมูลป้อนกลับหรือข้อเสนอแนะจากนักวิชาการ เช่น อาจารย์มหาวิทยาลัย นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ ฯลฯ (2.67)

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการสร้างระบบกำกับติดตามรายข้อ

การสร้างระบบกำกับติดตาม	Mean	SD
1.ผู้บริหารกำกับติดตามผลการสอนของท่านตามนโยบายด้วยตนเอง เช่น สังเกตการสอน การสอบถามผู้เรียน ฯลฯ	3.34	1.06
2.ผู้บริหารจัดให้มีการนิเทศการสอนตามนโยบายโดยเพื่อนครู	3.42	1.10
3.ผู้บริหารจัดให้มีการสังเกตการสอนโดยศึกษานิเทศก์	2.82	1.17
4.ผู้บริหารจัดให้มีการให้ข้อมูลป้อนกลับหรือข้อเสนอแนะจากนักวิชาการ เช่น อาจารย์มหาวิทยาลัย นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ ฯลฯ	2.67	1.12
5.ผู้บริหารกระตุ้นท่านให้มีความกระตือรือร้นในการสอนตามแนวนโยบาย	3.44	1.02

ตาราง 14 แสดงระดับการสร้างความร่วมมือ เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยรายข้อ พบว่า ผู้บริหารจัดสรรเวลาให้ท่านได้สอนตามแนวทางนโยบายอย่างเต็มที่ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด (3.36) รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารจัดสรรทรัพยากรการเรียนรู้ เช่น สื่อ อุปกรณ์ ฯลฯ อย่างเพียงพอ (3.35) ผู้บริหารส่งเสริมขวัญและกำลังใจให้ครูปฏิบัติงานตามนโยบายได้ (3.28) ผู้บริหารสร้างความร่วมมือกับผู้ปกครองหรือชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน เช่น จัดหางบประมาณ สนับสนุนสื่ออุปกรณ์ ฯลฯ (3.20) และผู้บริหารจัดหาแหล่งทุนหรืองบประมาณอื่นเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนตามนโยบายหรือใช้ในการพัฒนาครู (3.15)

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการสร้างความร่วมมือรายข้อ

การสร้างความร่วมมือ	Mean	SD
1.ผู้บริหารจัดสรรเวลาให้ท่านได้สอนตามแนวทางนโยบายอย่างเต็มที่	3.36	1.11
2.ผู้บริหารจัดสรรทรัพยากรการเรียนรู้ เช่น สื่อ อุปกรณ์ ฯลฯ อย่างเพียงพอ	3.35	1.16
3.ผู้บริหารสร้างความร่วมมือกับผู้ปกครองหรือชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน เช่น จัดหางบประมาณ สนับสนุนสื่ออุปกรณ์ ฯลฯ	3.20	1.12
4.ผู้บริหารจัดหาแหล่งทุนหรืองบประมาณอื่นเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนตามนโยบายหรือใช้ในการพัฒนาครู	3.15	1.06
5.ผู้บริหารส่งเสริมขวัญและกำลังใจให้ครูปฏิบัติงานตามนโยบายได้	3.28	1.15

ตาราง 15 แสดงระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบาย เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยรายข้อ พบว่า ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับไวยากรณ์ภาษาอังกฤษหรือเนื้อหาวิชาภาษาอังกฤษ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด (3.84) รองลงมา คือ ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสอนเน้นให้ผู้เรียนสืบสารในห้องเรียน (3.81) ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาสาระ แนวคิด และหลักการของนโยบาย (3.58) และครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการออกแบบการสอนตามนโยบายและครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผู้เรียนตามนโยบาย (3.53)

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายรายข้อ

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบาย	Mean	SD
1.ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาสาระ แนวคิด และหลักการของนโยบาย	3.58	0.83
2.ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการออกแบบการสอนตามนโยบาย	3.53	0.82
3.ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผู้เรียนตามนโยบาย	3.53	0.83
4.ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสอนเน้นให้ผู้เรียนสืบสารในห้องเรียน	3.81	0.82
5.ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับไวยากรณ์ภาษาอังกฤษหรือเนื้อหาวิชาภาษาอังกฤษ	3.84	0.81

ตาราง 16 แสดงระดับความร่วมมือในการออกแบบการจัดการเรียนการสอนตามนโยบาย เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยรายข้อ พบว่า ครูให้ความร่วมมือในการวางแผนการสอนตามนโยบายของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด (3.74) รองลงมา ได้แก่ ครูใช้ความรู้หรือประสบการณ์ในการร่วมวางแผนการสอนตามนโยบาย (3.71) ครูมีส่วนร่วมในการสร้างแนวการสอนตามนโยบาย (3.39) ครูมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการสอนตามนโยบาย (3.35) และครูมีส่วนร่วมในการออกแบบกลยุทธ์การสอนตามนโยบาย (3.34)

ตาราง 16 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความร่วมมือในการออกแบบการจัดการเรียนการสอน
ตามนโยบายรายข้อ

ความร่วมมือในการออกแบบการจัดการเรียนการสอนตามนโยบาย	Mean	SD
1.ครูมีส่วนร่วมในการออกแบบกลยุทธ์การสอนตามนโยบาย	3.34	0.95
2.ครูมีส่วนร่วมในการสร้างแนวการสอนตามนโยบาย	3.39	0.96
3.ครูมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการสอนตามนโยบาย	3.35	0.96
4.ครูให้ความร่วมมือในการวางแผนการสอนตามนโยบายของสถานศึกษา	3.74	0.91
5.ครูใช้ความรู้หรือประสบการณ์ในการร่วมวางแผนการสอนตามนโยบาย	3.71	0.87

ตาราง 17 แสดงระดับเจตคติต่อนโยบาย เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยรายข้อ พบว่า นโยบาย CEFR เป็นนโยบายที่ทำทลายความสามารถของครูผู้สอน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด (3.77) รองลงมา ได้แก่ การสอนตามแนวนโยบาย CEFR ช่วยให้ครูสอนเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และการสอนตามแนวนโยบาย CEFR ช่วยผู้เรียนสื่อสารภาษาอังกฤษดีขึ้น (3.75) การสอนตามแนวนโยบาย CEFR ช่วยยกระดับการสอนภาษาอังกฤษ (3.74) การสอนตามแนวนโยบาย CEFR ช่วยให้ผู้เรียนมั่นใจในการสื่อสารมากขึ้น (3.73) การสอนตามแนวนโยบาย CEFR ช่วยแก้ปัญหาการสื่อสารภาษาอังกฤษ (3.71) นโยบาย CEFR มีความน่าสนใจที่จะนำมาใช้สอนในห้องเรียน (3.62) นโยบาย CEFR มีแนวปฏิบัติชัดเจนสามารถนำไปใช้ได้จริง (3.56) นโยบาย CEFR เข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน (3.45) และนโยบาย CEFR มีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการสอนกับบริบทไทย (3.40)

ตาราง 17 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเจตคติต่อนโยบายรายข้อ

เจตคติต่อนโยบาย	Mean	SD
1.นโยบาย CEFR มีแนวปฏิบัติชัดเจน สามารถนำไปใช้ได้จริง	3.56	0.91
2.นโยบาย CEFR มีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการสอนกับบริบทไทย	3.40	0.93
3.นโยบาย CEFR เข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน	3.45	0.90
4.นโยบาย CEFR มีความน่าสนใจที่จะนำมาใช้สอนในห้องเรียน	3.62	0.91
5.นโยบาย CEFR เป็นนโยบายที่ทำทลายความสามารถของครูผู้สอน	3.77	0.92
6.การสอนตามแนวนโยบาย CEFR ช่วยยกระดับการสอนภาษาอังกฤษ	3.74	0.95
7.การสอนตามแนวนโยบาย CEFR ช่วยให้ครูสอนเป็นไปในทิศทางเดียวกัน	3.75	0.93
8.การสอนตามแนวนโยบาย CEFR ช่วยแก้ปัญหาการสื่อสารภาษาอังกฤษ	3.71	0.93
9.การสอนตามแนวนโยบาย CEFR ช่วยให้ผู้เรียนมั่นใจในการสื่อสารมากขึ้น	3.73	0.93
10.การสอนตามแนวนโยบาย CEFR ช่วยผู้เรียนสื่อสารภาษาอังกฤษดีขึ้น	3.75	0.90

ตาราง 18 แสดงระดับการยอมรับนโยบาย เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยรายข้อ พบว่า ครูมีความยินดีที่จะสอนตามแนวนโยบาย มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด (4.14) รองลงมา ได้แก่ ครูสอนตามแนวนโยบายอย่างเต็มตามศักยภาพของตนเอง (4.08) ครูยอมรับที่จะนำนโยบายไปสอนในห้องเรียน (4.01) ครูรู้สึกดีที่จะปฏิบัติการสอนตามแนวนโยบาย แม้ว่าจะมีนโยบายอื่นร่วมด้วย (3.91) และครูมีความประสงค์ที่จะปฏิบัติตามแนวนโยบาย โดยไม่มีข้อแม้ (3.81)

ตาราง 18 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการยอมรับนโยบายรายข้อ

การยอมรับนโยบาย	Mean	SD
1.ครูมีความยินดีที่จะสอนตามแนวนโยบาย	4.14	0.86
2.ครูรู้สึกดีที่จะปฏิบัติการสอนตามแนวนโยบาย แม้ว่าจะมีนโยบายอื่นร่วมด้วย	3.91	0.90
3.ครูยอมรับที่จะนำนโยบายไปสอนในห้องเรียน	4.01	0.86
4.ครูมีความประสงค์ที่จะปฏิบัติตามแนวนโยบาย โดยไม่มีข้อแม้	3.81	0.91
5.ครูสอนตามแนวนโยบายอย่างเต็มตามศักยภาพของตนเอง	4.08	0.85

ตาราง 19 แสดงระดับความพร้อมทำงานตามนโยบาย เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยรายข้อ พบว่า ครูมุ่งมั่นที่จะสอนให้ตรงตามแนวการสอนตามนโยบาย มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด (3.99) รองลงมา ได้แก่ ครูศึกษาแนวการสอนตามแนวนโยบายเพื่อให้สอนอย่างถูกต้อง (3.87) ครูจัดเตรียมสื่อ อุปกรณ์การเรียนรู้นำพร้อมก่อนการสอน (3.86) และครูวางแผนการจัดการเรียนการสอนตามนโยบายก่อนการสอน และครูหาข้อมูลเพื่อปรับแผนการสอนที่มีอยู่เดิมให้สอดคล้องตามแนวนโยบาย (3.85)

ตาราง 19 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความพร้อมทำงานตามนโยบายรายข้อ

ความพร้อมทำงานตามนโยบาย	Mean	SD
1.ครูวางแผนการจัดการเรียนการสอนตามนโยบายก่อนการสอน	3.85	0.80
2.ครูหาข้อมูลเพื่อปรับแผนการสอนที่มีอยู่เดิมให้สอดคล้องตามแนวนโยบาย	3.85	0.83
3.ครูจัดเตรียมสื่อ อุปกรณ์การเรียนรู้นำพร้อมก่อนการสอน	3.86	0.85
4.ครูศึกษาแนวการสอนตามแนวนโยบายเพื่อให้สอนอย่างถูกต้อง	3.87	0.82
5.ครูมุ่งมั่นที่จะสอนให้ตรงตามแนวการสอนตามนโยบาย	3.99	0.81

ตาราง 20 แสดงระดับพฤติกรรมการสอนของครูตามนโยบาย เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยรายข้อ พบว่า ครูส่งเสริมให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการสื่อสารภาษาอังกฤษ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด (4.14) รองลงมา ได้แก่ ครูจัดกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจในการสื่อสารภาษาอังกฤษ (3.96) ครูจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในห้องเรียนโดยเน้นการสื่อสารเป็นหลัก (3.90) ครูจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ฟัง พูด อ่าน เขียน ภาษาอังกฤษในห้องเรียน (3.89) ครูเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสอนจากเดิมเน้นไวยากรณ์มาเป็นการสอนเพื่อการสื่อสารตามกรอบ CEFR และครูปรับเปลี่ยนวิธีการสอนให้สอดคล้องกับนโยบายและความแตกต่างของผู้เรียนกับบริบทของสถานศึกษา (3.75) ครูสอนโดยใช้สื่อการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนได้สื่อสารเป็นหลัก (3.74) ครูใช้กรอบ CEFR เป็นแนวทางการสอนในห้องเรียน (3.62) ครูใช้กรอบ CEFR เป็นแนวทางประเมินทักษะฟัง พูด อ่าน เขียน (3.60) และครูสอนผู้เรียนได้ตรงตามระดับความสามารถตามกรอบ CEFR (3.50)

ตาราง 20 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานพฤติกรรมการสอนของครูตามนโยบายรายข้อ

เจตคติต่อนโยบาย	Mean	SD
1.ครูจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในห้องเรียนโดยเน้นการสื่อสารเป็นหลัก	3.90	0.88
2.ครูใช้กรอบ CEFR เป็นแนวทางการสอนในห้องเรียน	3.62	0.88
3.ครูใช้กรอบ CEFR เป็นแนวทางประเมินทักษะฟัง พูด อ่าน เขียน	3.60	0.91
4.ครูสอนโดยใช้สื่อการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนได้สื่อสารเป็นหลัก	3.74	0.88
5.ครูจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ฟัง พูด อ่าน เขียน ภาษาอังกฤษในห้องเรียน	3.89	0.85
6.ครูสอนผู้เรียนได้ตรงตามระดับความสามารถตามกรอบ CEFR	3.50	0.87
7.ครูส่งเสริมให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการสื่อสารภาษาอังกฤษ	4.14	0.83
8.ครูจัดกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจในการสื่อสารภาษาอังกฤษ	3.96	0.86
9.ครูเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสอนจากเดิมเน้นไวยากรณ์มาเป็นการสอนเพื่อการสื่อสารตามกรอบ CEFR	3.75	0.83
10.ครูปรับเปลี่ยนวิธีการสอนให้สอดคล้องกับนโยบายและความแตกต่างของผู้เรียนกับบริบทของสถานศึกษา	3.75	0.84

จากตาราง 21 ผลประเมินตามตัวบ่งชี้ประเมินกระบวนการนำนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ไปปฏิบัติในสถานศึกษา พบว่า ภาพรวมมีผลการประเมินอยู่ในระดับพอใช้ เมื่อพิจารณารายตัวบ่งชี้ พบว่า ตัวบ่งชี้ที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับดี ได้แก่ การยอมรับ

นโยบาย (3.99) ความพร้อมทำงานตามนโยบาย (3.89) และพฤติกรรมการสอนของครูตามนโยบาย (3.78) สำหรับตัวบ่งชี้ที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับพอใช้ ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบาย (3.66) เจตคติต่อนโยบาย (3.65) ความร่วมมือในการออกแบบการจัดการเรียนการสอนตามนโยบาย (3.50) การสร้างความชัดเจนของนโยบาย (3.32) การสร้างความร่วมมือ (3.27) และการสร้างระบบกำกับติดตาม (3.13)

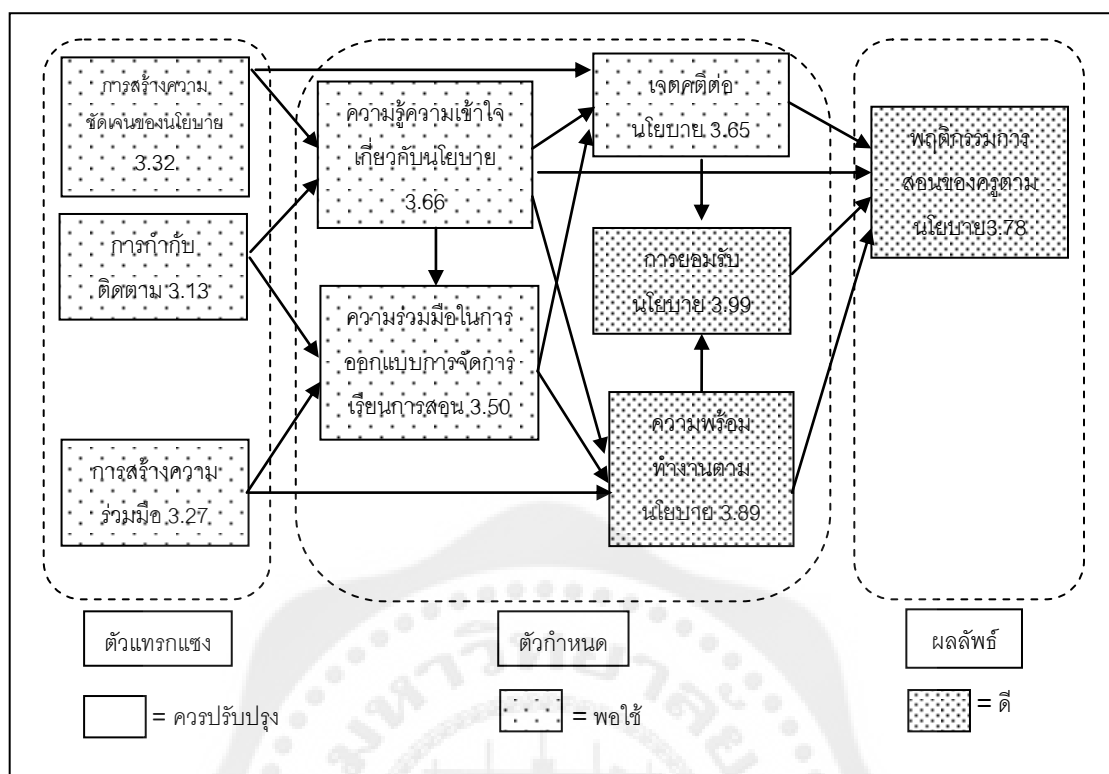
ผลประเมินตามตัวบ่งชี้ประเมินกระบวนการนำนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ไปปฏิบัติในสถานศึกษาระดับประถมศึกษา พบว่า ภาพรวมมีผลการประเมินอยู่ในระดับพอใช้ เมื่อพิจารณารายตัวบ่งชี้ พบว่า ตัวบ่งชี้ที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับดี ได้แก่ การยอมรับนโยบาย (3.91) ความพร้อมทำงานตามนโยบาย (3.86) และพฤติกรรมการสอนของครูตามนโยบาย (3.77) สำหรับตัวบ่งชี้ที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับพอใช้ ได้แก่ เจตคติต่อนโยบาย (3.61) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบาย (3.60) ความร่วมมือในการออกแบบการจัดการเรียนการสอนตามนโยบาย (3.49) การสร้างความชัดเจนของนโยบาย (3.36) การสร้างความร่วมมือ (3.33) และการสร้างระบบกำกับติดตาม (3.21)

ผลประเมินตามตัวบ่งชี้ประเมินกระบวนการนำนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ไปปฏิบัติในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา พบว่า ภาพรวมมีผลการประเมินอยู่ในระดับพอใช้ เมื่อพิจารณารายตัวบ่งชี้ พบว่า ตัวบ่งชี้ที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับดี ได้แก่ การยอมรับนโยบาย (4.07) ความพร้อมทำงานตามนโยบาย (3.91) พฤติกรรมการสอนของครูตามนโยบาย (3.79) และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบาย (3.71) สำหรับตัวบ่งชี้ที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับพอใช้ ได้แก่ เจตคติต่อนโยบาย (3.69) ความร่วมมือในการออกแบบการจัดการเรียนการสอนตามนโยบาย (3.52) การสร้างความชัดเจนของนโยบาย (3.27) การสร้างความร่วมมือ (3.19) และการสร้างระบบกำกับติดตาม (3.05)

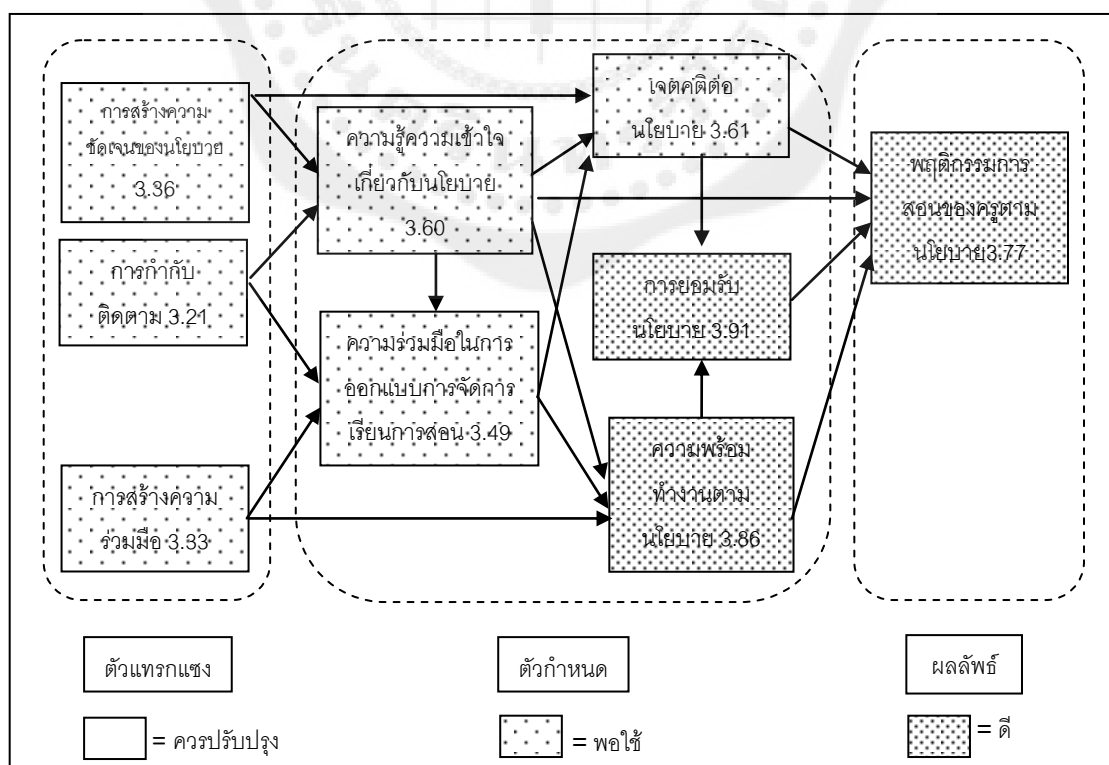
ตาราง 21 ค่าเฉลี่ยของตัวบ่งชี้ประเมินกระบวนการนำนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ไปปฏิบัติในสถานศึกษา

ตัวบ่งชี้	ระดับประถมศึกษา			ระดับมัธยมศึกษา			รวมทั้งสองระดับ		
	Mean	S.D.	ผลประเมิน	Mean	S.D.	ผลประเมิน	Mean	S.D.	ผลประเมิน
1. การสร้างความชัดเจนของนโยบาย	3.36	0.65	พอใช้	3.27	0.68	พอใช้	3.32	0.90	พอใช้
2. การสร้างระบบกำกับติดตาม	3.21	0.85	พอใช้	3.05	0.94	พอใช้	3.13	0.91	พอใช้
3. การสร้างความร่วมมือ	3.33	0.89	พอใช้	3.19	0.92	พอใช้	3.27	0.99	พอใช้
4. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบาย	3.60	0.98	พอใช้	3.71	1.00	ดี	3.66	0.73	พอใช้
5. ความร่วมมือในการออกแบบการจัดการเรียนการสอนตามนโยบาย	3.49	0.72	พอใช้	3.52	0.73	พอใช้	3.50	0.83	พอใช้
6. เจตคติต่อนโยบาย	3.61	0.71	พอใช้	3.69	0.74	ดี	3.65	0.82	พอใช้
7. การยอมรับนโยบาย	3.91	0.77	ดี	4.07	0.89	ดี	3.99	0.77	ดี
8. ความพร้อมทำงานตามนโยบาย	3.86	0.71	ดี	3.91	0.77	ดี	3.89	0.74	ดี
9. พฤติกรรมการสอนของครูตามนโยบาย	3.77	0.71	ดี	3.79	0.77	ดี	3.78	0.73	ดี
รวม	3.57	0.82	พอใช้	3.58	0.81	พอใช้	3.58	0.82	พอใช้

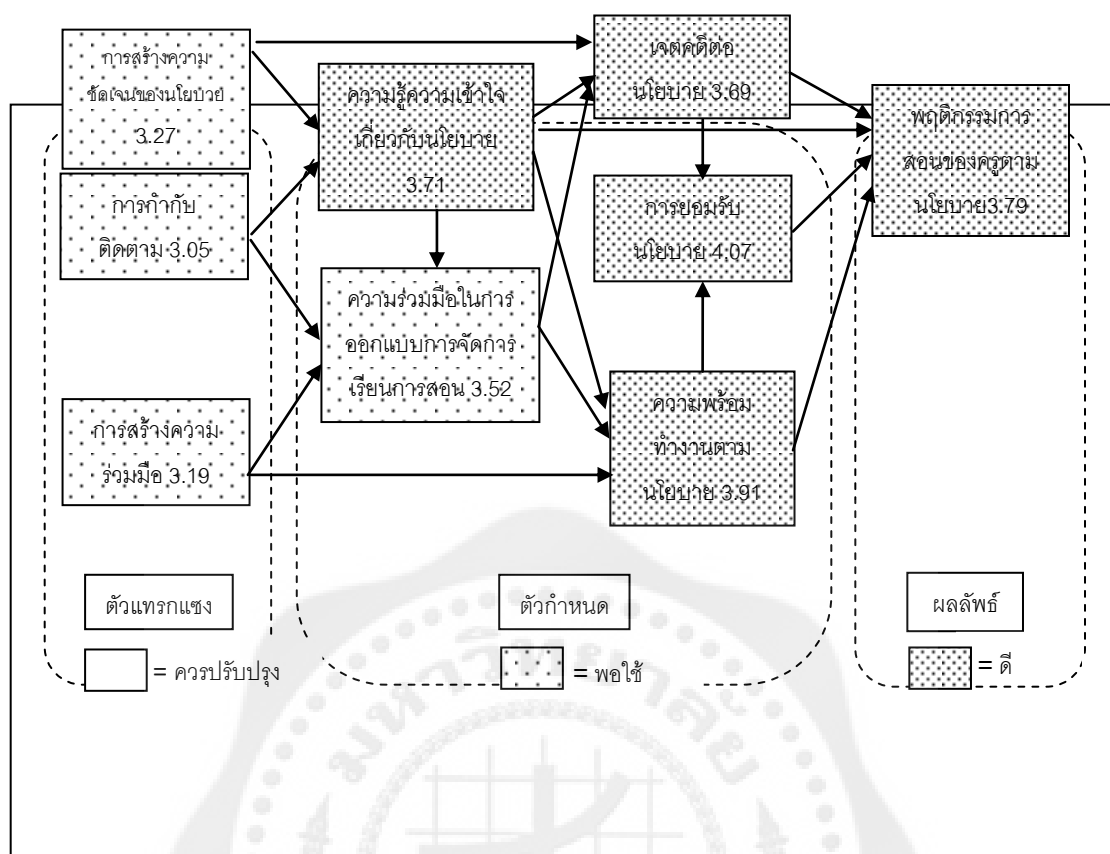
ผลการประเมินการนำนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ไปปฏิบัติในสถานศึกษา โดยเกณฑ์การประเมิน 3 ระดับ ได้แก่ ดี พอใช้ และควรปรับปรุง พบว่า ภาพรวมผลการประเมินอยู่ในระดับพอใช้ เมื่อพิจารณาแยกระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาอยู่ในระดับพอใช้เช่นเดียวกัน ทั้งนี้สามารถสรุปผลการประเมินในภาพรวม และแยกตามระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ดังภาพประกอบ 25, 26 และ 27



ภาพประกอบ 25 ผลการประเมินการนำนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ไปปฏิบัติในสถานศึกษา



ภาพประกอบ 26 ผลการประเมินการนำนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ไปปฏิบัติในสถานศึกษา ในระดับประถมศึกษา



ภาพประกอบ 27 ผลการประเมินการนำนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ไปปฏิบัติในสถานศึกษา ในระดับมัธยมศึกษา

ผลการเปรียบเทียบผลการดำเนินงาน ตามตัวบ่งชี้ระหว่างระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา พบว่า ภาพรวมผลการประเมิน ในระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายตัวบ่งชี้ พบว่า ผลประเมินตามตัวบ่งชี้ การสร้างระบบกำกับติดตามของระดับประถมศึกษา (3.21) สูงกว่าระดับมัธยมศึกษา (3.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลประเมินตามตัวบ่งชี้ เจตคติต่อนโยบายของระดับประถมศึกษา (3.61) ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษา (3.69) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตาราง 22

ตาราง 22 เปรียบเทียบตัวบ่งชี้ระหว่างระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา

ตัวบ่งชี้	ระดับชั้น	Mean	S.D.	t	Sig. (2-tailed)
1. การสร้างความชัดเจนของนโยบาย	ประถมศึกษา	3.36	0.65	1.23	.22
	มัธยมศึกษา	3.27	0.68		
2. การสร้างระบบกำกับติดตาม	ประถมศึกษา	3.21	0.85	1.99*	.05
	มัธยมศึกษา	3.05	0.94		
3. การสร้างความร่วมมือ	ประถมศึกษา	3.33	0.89	1.60	.11
	มัธยมศึกษา	3.19	0.92		
4. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบาย	ประถมศึกษา	3.60	0.98	-1.74	.08
	มัธยมศึกษา	3.71	1.00		
5. ความร่วมมือในการออกแบบการจัดการเรียนรู้การสอนตามนโยบาย	ประถมศึกษา	3.49	0.72	-.51	.61
	มัธยมศึกษา	3.52	0.73		
6. เจตคติต่อนโยบาย	ประถมศึกษา	3.61	0.71	-2.26*	.02
	มัธยมศึกษา	3.69	0.74		
7. การยอมรับนโยบาย	ประถมศึกษา	3.91	0.77	-.69	.49
	มัธยมศึกษา	4.07	0.89		
8. ความพร้อมทำงานตามนโยบาย	ประถมศึกษา	3.86	0.71	-.32	.75
	มัธยมศึกษา	3.91	0.77		
9. พฤติกรรมการสอนของครูตามนโยบาย	ประถมศึกษา	3.77	0.71	-1.14	.25
	มัธยมศึกษา	3.79	0.77		
รวม	ประถมศึกษา	3.57	0.82	-.07	.95
	มัธยมศึกษา	3.58	0.81		

* $p \leq .05$

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมาย 2 ประการ ได้แก่ (1) เพื่อพัฒนาทฤษฎีโปรแกรมสำหรับประเมินกระบวนการนำนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ไปปฏิบัติในสถานศึกษาด้วยแนวคิดการประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน และ(2) เพื่อประเมินกระบวนการนำนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ไปปฏิบัติในสถานศึกษาตามทฤษฎีโปรแกรมที่พัฒนาขึ้น วิธีการดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ขั้นตอนแรก การพัฒนาทฤษฎีโปรแกรม มี 2 ระยะ ได้แก่ ระยะแรกใช้วิธีอุปนัยในการพัฒนาทฤษฎีโปรแกรมโดยใช้การวิเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับทฤษฎีและงานวิจัยด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นหลัก จากนั้นร่างทฤษฎีโปรแกรมสำหรับประเมินกระบวนการนำนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ไปปฏิบัติในสถานศึกษา โดยเริ่มจากโมเดลการเปลี่ยนแปลงและกำหนดโมเดลการกระทำ และระยะที่สองนำร่างทฤษฎีโปรแกรมที่พัฒนาขึ้นไปตรวจสอบความเหมาะสมของทฤษฎีโปรแกรมด้วยการสนทนากลุ่ม (focus group) เพื่อหาฉันทมติเกี่ยวกับทฤษฎีโปรแกรม โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ได้แก่ (1) ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR จำนวน 1 ท่าน (2) ผู้เชี่ยวชาญด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติ จำนวน 2 ท่าน และ (3) ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน จำนวน 2 ท่าน และขั้นตอนที่สอง การประเมินกระบวนการนำนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ไปปฏิบัติในสถานศึกษาตามทฤษฎีโปรแกรมที่พัฒนาขึ้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามการปฏิบัติหรือพฤติกรรมที่เกิดขึ้นของครูซึ่งเป็นมาตรประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 60 ข้อ มีค่าดัชนี IOC อยู่ระหว่าง 0.66 – 1.00 มีค่าความเชื่อมั่นอยู่ระหว่าง 0.91 - 0.97 และค่าอำนาจจำแนกรายข้อ อยู่ระหว่าง 0.52 – 0.92 ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นครูผู้สอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 520 คน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

1. ทฤษฎีโปรแกรมสำหรับประเมินกระบวนการนำนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ไปปฏิบัติในสถานศึกษา ประกอบด้วย ตัวแทรกแซงมี 3 ตัว ได้แก่ การสร้างความชัดเจนของนโยบาย การสร้างระบบกำกับติดตาม การสร้างความร่วมมือ ตัวกำหนดมี 5 ตัว ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบาย ความร่วมมือในการออกแบบการจัดการเรียน

การสอนตามนโยบาย การยอมรับนโยบาย และความพร้อมทำงานตามนโยบาย และผลลัพธ์มี 1 ตัว ได้แก่ พฤติกรรมการสอนของครูตามนโยบาย

2. ผลประเมินกระบวนการนำนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ไปปฏิบัติในสถานศึกษา พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับพอใช้ เมื่อพิจารณารายตัวบ่งชี้พบว่า ทุกตัวบ่งชี้อยู่ในระดับพอใช้ ยกเว้นการยอมรับนโยบาย ความพร้อมทำงานตามนโยบาย และพฤติกรรมการสอนของครูตามนโยบายอยู่ในระดับดี

อภิปรายผล

การอภิปรายผลการวิจัยมีประเด็นที่น่าสนใจ ซึ่งผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายผลตามความมุ่งหมายการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ผลการพัฒนาทฤษฎีโปรแกรมสำหรับประเมินกระบวนการนำนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ไปปฏิบัติในสถานศึกษา

ผลการวิจัยชี้ว่า ครูจะเกิดพฤติกรรมการสอนตามนโยบายก็ต่อเมื่อมีความพร้อมทำงานตามนโยบาย การยอมรับนโยบาย เจตคติต่อนโยบาย และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบาย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยพงษ์ คล้ายคลึง (2560) พบว่า ครูจะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอน ก็ต่อเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงเจตคติและการยอมรับนโยบาย เช่นเดียวกับ วงเดือน กองสวัสดิ์ (2555) กล่าวว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษาในโรงเรียนไปปฏิบัติคือ เจตคติของผู้รับนโยบาย นอกจากนี้ อิทธิชัย สีด่า (2553) กล่าวว่าเพิ่มเติมว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายเสริมสร้างสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ไปปฏิบัติ คือ ความพร้อมทำงาน และการยอมรับนโยบาย จะเห็นได้ว่าผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยที่เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติหลายงานวิจัย เนื่องจากทฤษฎีโปรแกรมที่พัฒนาขึ้นมาจากการวิเคราะห์เอกสาร จึงทำให้ตัวบ่งชี้ที่ปรากฏในทฤษฎีโปรแกรมมีความครอบคลุมกับกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติตามบริบทของสถานศึกษาในประเทศไทย

ข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความเหมาะสมของทฤษฎีโปรแกรมพบว่า ควรเน้นกิจกรรมจากตัวแทรกแซง ซึ่งประกอบด้วย การสร้างความชัดเจนของนโยบาย การสร้างระบบการกำกับติดตาม และการสร้างความร่วมมือ อันจะทำให้เกิดตัวกำหนดตามทฤษฎีโปรแกรม จนเกิดผลลัพธ์สุดท้ายของงานวิจัยนี้คือ ครูมีพฤติกรรมการสอนตามนโยบาย สอดคล้องกับสมพร เฟื่องจันทร์ (2552) กล่าวว่า การทำความเข้าใจถึงวัตถุประสงค์นโยบายเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่สำคัญ วัตถุประสงค์ของนโยบายที่ชัดเจนหรือครอบคลุมย่อมมีผลต่อการปฏิบัติที่แตกต่าง การติดต่อสื่อสารและประสานงานอย่างเต็มที่ การนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างเป็นรูปแบบจะเกิดขึ้นได้ก็

ต้องมีระบบการจัดการที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันไม่มีความขัดแย้งภายในองค์กร การติดต่อสื่อสารเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการประสานงานในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ดังนั้น ปัจจัยนี้จึงมีส่วนสำคัญกับการนำนโยบายปฏิบัติ เช่นเดียวกับ วรเดช จันทศร (2554) กล่าวว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติ ต้องมีความต่อเนื่อง ความเป็นปึกแผ่น การดำเนินงานเป็นประจำ และการดำเนินงานอย่างยั่งยืน จะส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

จุดเด่นของทฤษฎีโปรแกรมการนำนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ไปปฏิบัติในสถานศึกษาที่พัฒนาจากงานนี้ คือ ความเหมาะสมกับบริบท และมีการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญและผู้เกี่ยวข้องกับนโยบาย CEFR ซึ่งผู้วิจัยได้คัดเลือกผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนนโยบายและการนำนโยบายไปปฏิบัติ ตลอดจนมีผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ นอกจากนี้เพื่อให้ทฤษฎีโปรแกรมมีความเฉพาะเจาะจงกับนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ผู้วิจัยจึงกำหนดให้ผู้เชี่ยวชาญที่มีความเกี่ยวข้องกันนโยบายดังกล่าวในระดับนโยบายเพื่อให้ตรงกับสภาพการปฏิบัติงานจริง ทั้งนี้วิธีการพัฒนาทฤษฎีโปรแกรมดังกล่าวคือ การพัฒนาทฤษฎีโปรแกรมโดยใช้วิธีอุปนัย ซึ่ง Funnell and Rogers (2011) แนะนำให้ใช้ในกรณีที่ผู้วิจัยต้องการให้ทฤษฎีมีความเหมาะสมกับบริบท สอดคล้องกับธรรมชาติของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

2. ผลการประเมินกระบวนการนำนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ไปปฏิบัติในสถานศึกษา

ผลการประเมินภาพรวม พบว่า การกำกับติดตามมีการดำเนินงานน้อยกว่ากิจกรรมอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ข้อคำถาม “ผู้บริหารจัดให้มีการให้ข้อมูลป้อนกลับหรือข้อเสนอแนะจากนักวิชาการ เช่น อาจารย์มหาวิทยาลัย นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ ฯลฯ” มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ทั้งนี้ หากจะทำให้เกิดความสำเร็จตามนโยบายควรสนับสนุนในเรื่อง การกำกับติดตามเป็นอันดับแรก ซึ่งสอดคล้องกับ ครรชิต จามรمان (2553) กล่าวว่า ข้อเสนอแนะแนวทางที่เหมาะสมในการนำนโยบายสู่การปฏิบัติในโรงเรียนมัธยมศึกษา คือการสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง และควรจัดทำระบบติดตามและประเมินผล

เมื่อพิจารณาผลประเมินแยกเป็นโรงเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา พบว่า ผลประเมินตัวบ่งชี้ที่มีความสอดคล้องกัน ยกเว้น ในระดับประถมศึกษาจะมีเจตคติอยู่ในระดับแรกๆ แต่มัธยมศึกษาจะเป็นความรู้ความเข้าใจสูงกว่าระดับประถมศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูระดับประถมศึกษาไม่ได้จบการศึกษาตรงตามสาขาวิชาที่สอน นอกจากนี้ภูมิหลังของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า ผลการสอบวัดระดับความสามารถทางภาษาตามกรอบ CEFR ครูระดับมัธยมศึกษาสูงกว่าครูระดับประถมศึกษาจึงทำให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายสูงกว่าด้วย

ตัวบ่งชี้ที่มีผลการประเมินสูงสุดในภาพรวม คือ การยอมรับนโยบาย รองลงมา ได้แก่ ความพร้อมทำงานตามนโยบาย และพฤติกรรมการสอนของครูตามนโยบาย ซึ่งเป็น 3 อันดับแรกที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด แต่ยังไม่ถึง 4.00 และทุกตัวบ่งชี้มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่า 4.00 ดังนั้นหากต้องการให้มีผลการดำเนินงานเพิ่มขึ้น ควรเพิ่มการดำเนินงานในตัวบ่งชี้อื่นๆ ตามทฤษฎีโปรแกรม เช่น ถ้าต้องการเพิ่มการยอมรับตามนโยบายและเกิดความพร้อมทำงานตามนโยบายส่งผลให้พฤติกรรมการสอนของครูตามนโยบายเพิ่มขึ้น เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับ Chen (2005) เสนอแนะว่า การประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐานจะช่วยให้การออกแบบโปรแกรมโดยใช้ if...then และข้อดีของการประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐานช่วยออกแบบโครงการได้ด้วย โดยเฉพาะตัวกำหนดหรือตัวแปรต้นกลางที่ทำให้เกิดผลลัพธ์

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัย พบว่า พฤติกรรมการสอนของครูตามนโยบายยังมีผลการดำเนินงานไม่สูงนัก ดังนั้น หากต้องการให้ครูมีพฤติกรรมการสอนตามนโยบายเพิ่มขึ้น สถานศึกษาควรเร่งเพิ่มกิจกรรมการสร้างขีดเจตนาของนโยบาย การสร้างระบบกำกับติดตาม การสร้างความร่วมมือ โดยเฉพาะอย่างยิ่งให้เน้นการสร้างระบบกำกับติดตามเนื่องจากเป็นตัวบ่งชี้ที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด ทั้งนี้การสร้างระบบกำกับติดตามต้องทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบาย ความร่วมมือในการออกแบบการจัดการเรียนการสอนตามนโยบาย

2. จากผลการวิจัย พบว่า ทฤษฎีโปรแกรมที่พัฒนาขึ้นสามารถใช้สารสนเทศสำหรับใช้ปรับปรุงกระบวนการนำนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ไปปฏิบัติในสถานศึกษาได้ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนให้มีการประเมินตนเองโดยใช้ตัวบ่งชี้การประเมินที่พัฒนาขึ้นจากทฤษฎีโปรแกรมหดกล่าว ทั้งนี้สถานศึกษาจะสามารถเห็นจุดแข็งและจุดอ่อนของการนำนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ไปปฏิบัติได้ด้วยตนเองโดยพิจารณาจากแผนภาพของทฤษฎีโปรแกรม

3. จากผลการวิจัย พบว่า ผลประเมินกระบวนการนำนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ไปปฏิบัติในสถานศึกษาของครูระดับมัธยมศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าครูระดับประถมศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งตัวบ่งชี้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบาย อีกทั้งข้อมูลภูมิหลังตัวอย่างวิจัยแสดงให้ชัดว่า ครูระดับมัศึกษามีคะแนนสอบวัดระดับความรู้ความสามารถทางภาษาตามกรอบ CEFR สูงกว่าเช่นกัน ดังนั้น การพัฒนากระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติในระดับประถมศึกษาควรให้ความสำคัญของการเพิ่มความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบาย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาทฤษฎีโปรแกรมโดยใช้วิธีอุปนัย ซึ่งจะช่วยให้ทฤษฎีโปรแกรมมีความเหมาะสมกับบริบท ทั้งนี้เพื่อให้ทฤษฎีโปรแกรมสำหรับประเมินกระบวนการนำนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ไปปฏิบัติในสถานศึกษาสามารถใช้ได้ในวงกว้าง ตลอดจนมีความน่าเชื่อถือมากขึ้น ดังนั้น ควรมีการตรวจสอบความตรงของทฤษฎีโปรแกรมโดยใช้โมเดลสมการเชิงโครงสร้าง (structural modeling equation) ทำให้ทราบน้ำหนักการให้ความสำคัญของตัวบ่งชี้แต่ละตัว ตลอดจนอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมของตัวบ่งชี้

2. การวิจัยครั้งนี้ออกแบบเครื่องมือการประเมินกระบวนการนำนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ไปปฏิบัติในสถานศึกษาเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งประเมินจากการรับรู้ของครูผู้สอนภาษาอังกฤษเท่านั้น ทั้งนี้หากต่อยอดการวิจัยจากทฤษฎีโปรแกรมที่พัฒนาขึ้น ควรทำวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาเครื่องมือประเมินตามตัวบ่งชี้ที่หลากหลายและมีความเหมาะสมตามตัวบ่งชี้ เช่น การพัฒนาแบบทดสอบสำหรับตัวบ่งชี้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบาย การพัฒนาแบบตรวจสอบรายการที่มีเกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริก (rubrics) สำหรับตัวบ่งชี้พฤติกรรมการสอนของครูตามนโยบาย เป็นต้น

3. การวิจัยครั้งต่อไปควรมีการพัฒนาเกณฑ์การประเมินโดยการหาจุดตัดเพื่อให้เหมาะสมกับการประเมินกระบวนการนำนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ไปปฏิบัติในสถานศึกษา ทั้งนี้การหาจุดตัดมีหลายวิธี เช่น การใช้กลุ่มรู้จัก (known group technique) การหาค่าเฉลี่ยจากโรงเรียนขนาดเล็ก กลาง ใหญ่ การตัดสินใจจากผู้เชี่ยวชาญ เป็นต้น จะทำให้ผลการประเมินมีความน่าเชื่อถือและได้สารสนเทศเพิ่มขึ้น



บรรณานุกรม

- กรวิกา ฉินนานนท์. (2556). การพัฒนาแบบตรวจสอบรายการประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐานสำหรับประเมินหลักสูตรสถานศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาการวัดและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กฤษณะ ยมคุปต์. (2551). นโยบายเมืองต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของโลก: ศึกษาเฉพาะกรณีการนำนโยบายสิ่งแวดล้อมของกรุงเทพมหานครไปปฏิบัติ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ครรชิต จามรมาน. (2553). การศึกษาวิเคราะห์นโยบายเทคโนโลยีและการสื่อสารและการนำนโยบายสู่การปฏิบัติของโรงเรียนมัธยมศึกษาในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฐานันดร อากาศโชติ. (2543). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของโรงเรียนตามนโยบายของรัฐในโครงการโรงเรียนสีขาว กรมสามัญศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดุสิต ทำดี. (2547). ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานปราบปรามการโจรกรรมรถยนต์: ศึกษากรณีกองบังคับการตำรวจนครบาล 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธัญภรณ์ เลหาะเพ็ญแสง สุวิมล ว่องวาณิช และอวยพร เรืองตะกุล. (2556). การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นและการนำเสนอกระบวนการนำนโยบายวิจัยในชั้นเรียนสู่การปฏิบัติในโรงเรียน. วารสารวิจัย มสส. สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์.
- นพจุจ คักดีศิริ. (2550). การวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นฤมล จันทรธรรมาพิทักษ์. (2553). ปัญหาและอุปสรรคของผู้ประกอบการร้านขายยาแผนปัจจุบันในอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ในการพัฒนาเป็นร้านขายยาคุณภาพตามมาตรฐานสากล. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: เนติกุลการพิมพ์.

- ปิยพงษ์ คล้ายคลึง. (2556). การพัฒนาทฤษฎีโปรแกรมสำหรับประเมินความสำเร็จของการนำนโยบายปฏิรูปการศึกษาไปปฏิบัติในสถานศึกษาโดยใช้วิธีอุปนัยและนิรนัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการวัดและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พลุ้ยชัย ยาวีราช. (2550). การพัฒนารูปแบบการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มยุรี อนุมานราชธน. (2547). นโยบายสาธารณะ แนวคิด กระบวนการและการวิเคราะห์. เชียงใหม่ : คະนึ่งนิจการพิมพ์.
- มยุรี อนุมานราชธน. (2556). นโยบายสาธารณะ. กรุงเทพมหานคร: บริษัท เอ็กสเปอร์เน็ท จำกัด.
- รณชิต พฤษกรรม. (2554). การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายการจัดการความรู้สู่การปฏิบัติของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัฐกร กลิ่นอุบล. (2551). ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไปปฏิบัติ: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในภาคกลาง. วิทยานิพนธ์ สาขาวิชานโยบายสาธารณะ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ. (2555). การประเมินผลนโยบายสาธารณะ. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วงเดือน กองสวัสดิ์. (2555). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษาในโรงเรียนไปปฏิบัติ: กรณีศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานครเขต 2. วิทยานิพนธ์ สาขาวิชานโยบายสาธารณะ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วรเดช จันทรศร. (2554). ทฤษฎีการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: พรินทวนกราฟฟิค.
- วรรณิ์ แกมเกตุ. (2551). วิธีวิทยาการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิภา บำเรอจิตร. (2542). อัตราการตอบกลับขั้นต่ำของแบบสอบถามทางไปรษณีย์ซึ่งตอบด้วยความจริงใจที่ทำให้ตัวประมาณค่าไม่ลำเอียง. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- วิยดา เหล่มตระกูล. (2546). การพัฒนาวิธีการประเมินความสำเร็จของโครงการฝึกอบรมครูตามแนวคิดการประเมินที่ใช้ทฤษฎีเป็นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการวัดและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริพรรณ เฟื่องเงิน. (2555). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปี ไปปฏิบัติ กรณีศึกษา โรงเรียนเทพศิรินทร์ นนทบุรี. วิทยานิพนธ์ สาขาวิชานโยบายสาธารณะ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศิลา ผิดคล้าย. (2555). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝันไปปฏิบัติ: กรณีศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ สาขาวิชานโยบายสาธารณะ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2559). วิธีวิทยาการวิจัยทางการศึกษา:จุดประกายความคิดใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัดไอคอนพรินติ้ง.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2552). การออกแบบการประเมินโครงการโดยใช้ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลง. วารสารวิจัยสังคมศาสตร์. สมาคมวิจัยสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถาบันภาษาอังกฤษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2558). คู่มือการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษแนวใหม่ตามกรอบมาตรฐานความสามารถทางภาษาอังกฤษที่เป็นสากล (CEFR) ระดับชั้นมัธยมศึกษา. สถาบันภาษาอังกฤษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2557). แนวปฏิบัติตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- สมพร เฟื่องจันทร์ (2552). นโยบายสาธารณะทฤษฎีและการปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพมหานคร: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสาวรส ผจญทรพรค. (2546). นโยบายและการปฏิบัติตามนโยบายให้บริการข้อมูลด้วยเสียงทางโทรศัพท์ขององค์การโทรศัพท์แห่งชาติ. วิทยานิพนธ์ปริญญา นิเทศศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สัมฤทธิ์ ยศสมศักดิ์ และอนรรตน์ อนันทนารถ. (2555). นโยบายสาธารณะ. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด เอ็ม.ที.เพรส.

- โสมฉาย บุญญานันท์. (2549). *การพัฒนาทฤษฎีโปรแกรมการปลูกฝังจิตสำนึกต่อสิ่งแวดล้อม: การวิจัยพหุเทศะกรณีเพื่อการออกแบบและประเมินโครงการ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- หัสญา พิมพ์สระเกษ. (2555). *การนำนโยบายป้องกันและควบคุมไข้หวัดนกไปปฏิบัติ: กรณีศึกษา จังหวัดนครราชสีมา*. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรรถณี สุนทรนนท์. (2552). *ทัศนคติของผู้นำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ในกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติของนโยบายการพัฒนาฝีมือแรงงาน*. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อิทธิชัย สีด้า. (2553). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายเสริมสร้างสันติสุขในพื้นที่ จังหวัดชายแดนภาคใต้ไปปฏิบัติ: ศึกษากรณีผู้่นำนโยบายไปปฏิบัติในจังหวัดปัตตานี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- Adams, J., & Dickinson, P. (2010). Evaluation training to build capability in the community and public health workforce. *American Journal of Evaluation* 31:421-433.
- Adedokun, O. A., Childress, A. L., & Burgess, W. D. (2011). Testing conceptual frameworks of nonexperimental program evaluation designs using structural equation modeling. *American Journal of Evaluation*, 32, 480-493.
- Chen, H. T. (2005). *Practical program evaluation: Assessing and improving planning, implementation, and effectiveness*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Creemers, B. P. M., & Kyriakides, L. (2010). Using the dynamic model to develop an evidence-based and theory-driven approach to school improvement. *Irish educational studies*, 29, 5-23.
- Donalson, S. I. (2007). *Program theory-driven evaluation science*. New York, NY: Lawrence Erlbaum.
- Funnell, S. C., & Roger, P. J. (2011). *Purposeful program theory effective use of theories of change and logic models*. San Francisco, CA: Jossey-Bass A Willey Imprint.
- Hansen, M. B., & Vedung, E. (2010). Theory-based stakeholder evaluation. *American Journal of Evaluation* 31: 295-313.

- Hubbard, W. G. (2010). *Application of theory-based evaluation on a voluntary nonformal adult education program*. Athens: The University of Georgia.
- O'Day, J., & Quick, H. E. (2009). Assessing instructional reform in San Diego: a theory based approach. *Journal of Educational for Students Placed at Risk*, 14, 1-16.
- Rossi, P. H., Freeman, H. E., & Lipsey, M. W. (1999). *Evaluation: A systematic approach* (6th ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.



ภาคผนวก



ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ



รายชื่อผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม

ผู้เชี่ยวชาญด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติ

1. อาจารย์ ดร.จิตติพร กรัยวิเชียร

ตำแหน่ง : ผู้อำนวยการสำนักวิจัย มหาวิทยาลัยธนบุรี

2. อาจารย์ ดร.อัญชลี สุขในสิทธิ์

ตำแหน่ง : อาจารย์ประจำคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผู้เชี่ยวชาญด้านการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

3. ดร.ดารุวรรณ ศรีแก้ว

ตำแหน่ง : นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ สถาบันภาษาอังกฤษ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน

4. อาจารย์ ดร.พนิดา มารุ่งเรือง

ตำแหน่ง : อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

5. อาจารย์ ดร.กาญจนา ตระกูลวรกุล

ตำแหน่ง : อาจารย์ประจำสำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ผู้เชี่ยวชาญด้านการใช้นโยบายตามกรอบ CEFR

1. ดร.ยุวดี อยู่สบาย

ตำแหน่ง : นักวิชาการชำนาญการพิเศษ สถาบันภาษาอังกฤษ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

สพฐ. กระทรวงศึกษาธิการ

ผู้เชี่ยวชาญด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติ

2. อาจารย์ ดร.ปกรณ์ เมฆแสงสวย

ตำแหน่ง : อาจารย์ประจำคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการวัดและประเมินผล

3. อาจารย์ ดร.อุไร จักร์ตรีมงคล

ตำแหน่ง : อาจารย์ประจำสำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ



แบบสอบถามการวิจัย(สำหรับครูสอนภาษาอังกฤษ)

เรื่องการพัฒนาทฤษฎีโปรแกรมสำหรับประเมินกระบวนการนํานโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ไปปฏิบัติในสถานศึกษาโดยใช้แนวคิดการประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อการศึกษาเท่านั้น ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิทยาการการประเมิน สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. แบบสอบถามมีทั้งสิ้น 2 ตอน จำนวน 3 หน้า ขอความกรุณาตอบแบบสอบถามให้ครบทุกตอนและทุกข้อความ สมบูรณ์ของการตอบคำถามแต่ละชุดโดยละเอียด
3. โปรดอ่านคำชี้แจงในการตอบคำถามโดยละเอียด
4. ข้อมูลของท่านจะถือเป็นความลับ ซึ่งข้อมูลที่รวบรวมได้ ผู้วิจัยจะนำมาวิเคราะห์และเสนอผลในภาพรวมเท่านั้น และไม่มีการเปิดเผยข้อมูลของผู้ตอบจะไม่ได้รับผลกระทบใดๆ จากการตอบคำถามในครั้งนี้นทั้งสิ้น

ขอขอบพระคุณทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้

สุภาพร โสภาพานิชย์

นิสิตปริญญาโท สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

แบบสอบถามสำหรับครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ

ตอนที่ 1 ข้อมูลผู้ตอบ (โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ ตรงกับความเป็นจริง)

1. เพศ ☐ (1) ชาย ☐ (2) หญิง
2. อายุ ☐ (1) 21 – 30 ปี ☐ (2) 31 – 40 ปี ☐ (3) 41 – 50 ปี ☐ (4) 51 – 60 ปี
3. ระดับการศึกษาสูงสุด ☐ (1) ปริญญาตรี ☐ (2) ปริญญาโท ☐ (3) ปริญญาเอก
4. ประสบการณ์ในการสอน ☐ (1) 1 -5 ปี ☐ (2) 6 -10 ปี ☐ (3) มากกว่า 10 ปี
5. ระดับชั้นที่สอน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) ☐ (1) ประถมศึกษา ☐ (2) มัธยมศึกษา ☐ (3) อื่นๆ
6. ผลการสอบวัดระดับความสามารถทางภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ของท่าน
☐ (1) ยังไม่เคยทดสอบ ☐ (2) A1 ☐ (3) A2 ☐ (4) B1
☐ (5) B2 ☐ (6) C1 ☐ (7) C2 ☐ (8) อื่นๆ.....

ตอนที่ 2 โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงพฤติกรรมหรือลักษณะของท่าน

- | | |
|----------------------|--|
| 1=น้อยที่สุด หมายถึง | มีการปฏิบัติหรือพฤติกรรมเกิดขึ้นน้อยกว่า 20% |
| 2=น้อย หมายถึง | มีการปฏิบัติหรือพฤติกรรมเกิดขึ้น 20%-40% |
| 3=ปานกลาง หมายถึง | มีการปฏิบัติหรือพฤติกรรมเกิดขึ้น 41%-60% |
| 4=มาก หมายถึง | มีการปฏิบัติหรือพฤติกรรมเกิดขึ้น 61%-80% |
| 5=มากที่สุด หมายถึง | มีการปฏิบัติหรือพฤติกรรมเกิดขึ้นมากกว่า 80% |

“นโยบาย หมายถึง นโยบายปฏิบัติการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR”

ข้อ	ข้อรายการ	1	2	3	4	5
ก	ตามที่โรงเรียนของท่านได้นำนโยบายการปฏิบัติการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ผู้บริหารมีการดำเนินการตามข้อรายการต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด					
1	จัดประชุมเพื่อวิเคราะห์นโยบายหรือตีความนโยบาย					
2	แปลงเนื้อหาสาระของนโยบายไปสู่แนวทางการปฏิบัติของโรงเรียน					
3	จัดให้ท่านร่วมกันออกแบบแนวการสอนตามแนวนโยบาย					
4	ส่งเสริมให้ท่านออกแบบกลยุทธ์การนำนโยบายลงสู่การสอนในห้องเรียน					
5	ส่งเสริมให้ท่านพิจารณาเป้าหมายการทำงานตามแนวนโยบาย					
6	ประชุมชี้แจงเกี่ยวหลักการ แนวคิด ของนโยบายให้ท่านรับทราบ					
7	เวียนหนังสือเกี่ยวกับนโยบายจากระดับนโยบายให้ท่านได้รับทราบ					
8	ส่งท่านเข้าอบรมเกี่ยวกับการเรียนการสอนตามนโยบาย					
9	จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการสอนตามนโยบาย					
10	จัดให้มีพี่เลี้ยงหรือนักวิชาการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการสอนตามนโยบายในโรงเรียนของท่าน					
11	กำกับติดตามผลการสอนของท่านตามนโยบายด้วยตนเอง เช่น สังเกตการสอน การสอบถามผู้เรียน ฯลฯ					
12	จัดให้มีการนิเทศการสอนตามนโยบายโดยเพื่อนครู					

ข้อ	ข้อรายการ	1	2	3	4	5
13	จัดให้มีการสังเกตการสอนโดยศึกษานิเทศก์					
14	จัดให้มีการให้ข้อมูลป้อนกลับหรือข้อเสนอแนะจากนักวิชาการ เช่น อาจารย์มหาวิทยาลัย นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ ฯลฯ					
15	กระตุ้นท่านให้มีความกระตือรือร้นในการสอนตามแนวนโยบาย					
16	จัดสรรเวลาให้ท่านได้สอนตามแนวทางนโยบายอย่างเต็มที่					
17	จัดสรรทรัพยากรการเรียนรู้ เช่น สื่อ อุปกรณ์ ฯลฯ อย่างเพียงพอ					
18	สร้างความร่วมมือกับผู้ปกครองหรือชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน เช่น จัดหางบประมาณ สนับสนุนสื่ออุปกรณ์ ฯลฯ					
19	จัดหาแหล่งทุนหรืองบประมาณอื่นเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนตามนโยบายหรือใช้ในการพัฒนาครู					
20	ส่งเสริมขวัญและกำลังใจให้ครูปฏิบัติงานตามนโยบายได้					
ข	ท่านมีในฐานะผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษและต้องปฏิบัติตามแนวนโยบายปฏิบัติการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR มีการปฏิบัติหรือพฤติกรรมตามข้อรายการต่อไปนี้มากนักน้อยเพียงใด					
21	มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาสาระ แนวคิด และหลักการของนโยบาย					
22	มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการออกแบบการสอนตามนโยบาย					
23	มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผู้เรียนตามนโยบาย					
24	มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสอนเน้นให้ผู้เรียนสื่อสารในห้องเรียน					
25	มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับไวยากรณ์ภาษาอังกฤษหรือเนื้อหาวิชาภาษาอังกฤษ					
26	มีส่วนร่วมในการออกแบบกลยุทธ์การสอนตามนโยบาย					
27	มีส่วนร่วมในการสร้างแนวการสอนตามนโยบาย					
28	มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการสอนตามนโยบาย					
29	ให้ความร่วมมือในการวางแผนการสอนตามนโยบายของสถานศึกษา					
30	ใช้ความรู้หรือประสบการณ์ในการร่วมวางแผนการสอนตามนโยบาย					
31	มีความยินดีที่จะสอนตามแนวนโยบาย					
32	รู้สึกดีที่จะปฏิบัติการสอนตามแนวนโยบาย แม้ว่าจะมีนโยบายอื่นร่วมด้วย					
33	ยอมรับที่จะนำนโยบายไปสอนในห้องเรียน					
34	มีความประสงค์ที่จะปฏิบัติตามแนวนโยบาย โดยไม่มีข้อแม้					
35	สอนตามแนวนโยบายอย่างเต็มตามศักยภาพของตนเอง					
36	วางแผนการจัดการเรียนการสอนตามนโยบายก่อนการสอน					
37	หาข้อมูลเพื่อปรับแผนการสอนที่มีอยู่เดิมให้สอดคล้องตามแนวนโยบาย					
38	จัดเตรียมสื่อ อุปกรณ์การเรียนรู้ให้พร้อมก่อนการสอน					
39	ศึกษาแนวการสอนตามแนวนโยบายเพื่อให้สอนอย่างถูกต้อง					
40	มุ่งมั่นที่จะสอนให้ตรงตามแนวการสอนตามนโยบาย					

ข้อ	ข้อรายการ	1	2	3	4	5
41	จัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในห้องเรียนโดยเน้นการสื่อสารเป็นหลัก					
42	ใช้กรอบ CEFR เป็นแนวทางการสอนในห้องเรียน					
43	ใช้กรอบ CEFR เป็นแนวทางประเมินทักษะฟัง พูด อ่าน เขียน					
44	สอนโดยใช้สื่อการสอนที่ช่วยให้นักเรียนได้สื่อสารเป็นหลัก					
45	จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ฟัง พูด อ่าน เขียน ภาษาอังกฤษในห้องเรียน					
46	สอนผู้เรียนได้ตรงตามระดับความสามารถตามกรอบ CEFR					
47	ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการสื่อสารภาษาอังกฤษ					
48	จัดกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจในการสื่อสารภาษาอังกฤษ					
49	เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนจากเดิมเน้นไวยากรณ์มาเป็นการสอนเพื่อการสื่อสารตามกรอบ CEFR					
50	ปรับเปลี่ยนวิธีการสอนให้สอดคล้องกับนโยบายและความแตกต่างของผู้เรียนกับบริบทของสถานศึกษา					
ค	ท่านเห็นด้วยตามข้อรายการต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด					
51	นโยบาย CEFR มีแนวปฏิบัติชัดเจน สามารถนำไปใช้ได้จริง					
52	นโยบาย CEFR มีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการสอนกับบริบทไทย					
53	นโยบาย CEFR เข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน					
54	นโยบาย CEFR มีความน่าสนใจที่จะนำมาใช้สอนในห้องเรียน					
55	นโยบาย CEFR เป็นนโยบายที่ทำทลายความสามารถของครูผู้สอน					
56	การสอนตามแนวนโยบาย CEFR ช่วยยกระดับการสอนภาษาอังกฤษ					
57	การสอนตามแนวนโยบาย CEFR ช่วยให้ครูสอนเป็นไปในทิศทางเดียวกัน					
58	การสอนตามแนวนโยบาย CEFR ช่วยแก้ปัญหาการสื่อสารภาษาอังกฤษ					
59	การสอนตามแนวนโยบาย CEFR ช่วยให้ผู้เรียนมั่นใจในการสื่อสารมากขึ้น					
60	การสอนตามแนวนโยบาย CEFR ช่วยผู้เรียนสื่อสารภาษาอังกฤษดีขึ้น					

ขอขอบพระคุณในความร่วมมือตอบแบบสอบถาม

ประวัติย่อผู้วิจัย



ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	สุภาพร โศคาพานิชย์
วัน เดือน ปี เกิด	3 กรกฎาคม 2529
สถานที่เกิด	111 ม.8 ต.พินดอน อ.กุ่มกวาปี จ.อุดรธานี 41370
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	1811/3 ถนนเพชรบุรีตัดใหม่ แขวงบางกะปิ เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร 10320
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	นักวิชาการการศึกษา
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ 114 สุขุมวิท 23 กรุงเทพมหานคร 10110
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2548	วิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาปฐพีวิทยา จาก สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
พ.ศ. 2550	รัฐศาสตรบัณฑิต การบริหารรัฐกิจ จาก มหาวิทยาลัยรามคำแหง